

Myanmar Literature Project

မြန်မာစာပေစီမံကိန်း

Hans-Bernd Zoellner (ed.)

Working Paper No. 10:11

Material on Ba Hein: Students' Revolution

Passauer Beiträge zur Südostasienkunde

Working Papers

ISSN 1435-5310

Alle Rechte © Lehrstuhl für Südostasienkunde, Universität Passau 2006

Druck: Universität Passau

Contents

About the Contributors.....	3
I. INTRODUCTION (Hans-Bernd Zöllner)	4
1. Manifold Complement	4
2. Revolution in Theory and Practice.....	5
3. Another Tragic Hero	7
4. Questions.....	9
5. About this Volume	9
II. MATERIAL ON BA HEIN, <i>STUDENTS' REVOLUTION</i>.....	10
1. Kyaw Hoe, Bibliographical Information (Translation: Gunnar Peters).....	10
Photo: Ba Hein, Nu and his Family.....	11
2. Translation: Sandy Saw Myat and Gunnar Peters	12
(1).....	15
(2).....	16
(3).....	17
(4).....	19
(5).....	21
(6 and 7)	23
(8).....	29
Appendix Announcement of the All Burma Students' Union.....	31
3. Ba Hein, <i>Students' Revolution</i> – Reproduction of the Burmese Text.....	35
(1).....	39
(2).....	43
(3).....	47
(4).....	53
(5).....	59
(6 and 7)	65
(8).....	81
Appendix.....	82
III. ADDITIONAL MATERIAL 1: Further Writings of Ba Hein.....	90
1. Maung Maung Myint Than, Brief Summary of Ba Hein's Review of "British Imperialism and India" written by Joan Beauchamp	90

2. Ba Hein, My Answer (Translation: Maung Maung Myint Than).....	91
3. Maung Maung Myint Than, Review of Ba Hein’s Article: A Political Party That Made the World Frighten	95
4. Ba Hein, Life's Journey (Translation: Ye Nyunt).....	97
IV. ADDITIONAL MATERIAL 2: Writings About Ba Hein	102
1. Ye Nyunt, Review of an Article of Dagon Taya: “One with the Padomma lotus smile or Ba Hein”	102
2. Thakhin Hla Kun: Meeting with Ko Ba Hein	108
V. APPENDICES	113

About the Contributors

Kyaw Hoe studied Library Science at Yangon University and got his MA degree with a work on the Nagani Book Club. He later retired from the library field and became a merchant.

Saw Myat Sandy born 1972, studied Political Science and Anglistics at Münster University from 2000 to 2003. She continued her studies with a Ph.D. thesis which examines the problems of democratic transition in multi-ethnic countries like Burma and former Yugoslavia. From 2005 to 2007, she worked as a consultant with Starboard Int'l, Bangkok-Brüssels and since 2008 with Hengeler Müller, London.

Gunnar Peters studied physics and South Asian studies at Humboldt University in Berlin. There he started to learn the Burmese language with Dr. Uta Gärtner. In 1997-98 he studied Burmese at the University of Foreign Languages in Yangon, Burma. After getting his degree in physics, he worked for five years as a Burmese interpreter for the International Committee of the Red Cross in Burma, later also as Thai interpreter in Southern Thailand. At present he works as a freelance translator and compiles an English-Shan dictionary.

Maung Maung Myint Than was born in 1954 in the Delta Zone; he got his bachelor degree in General Science in 1976, his master of Business Law in 2007. He is now one of the Ph.D candidates for the Scotland Metropolitan University. He is in the Assistant General Manager at Myanmar Economic Cooperation.

Ye Nyunt was born on Feb 10, 1960 in Yangon. He got his first science degree in 1982 while he worked as a clerk in the New Light of Myanmar Daily. He got a diploma in Journalism from the "International Institute for Journalism, Berlin, Germany" in 1990. In 2000, he got his master's degree specializing in International Relations from the "International University of Japan, Niigate". He is married and has a daughter. He is currently working for the weekly Popular Journal as the chief translator in Yangon.

I. INTRODUCTION (Hans-Bernd Zöllner)

The core of this paper presents a translation of Ba Hein's booklet "Students' Revolution" published in 1939 by the Nagani Book Club. The present volume thus continues to offer a complete translation of a Nagani book after the papers on "World War and Burma" written by Aung San and others (Working Paper 8) and Soe's "Socialism" (Working Paper 10). For the first time, the original Burmese text is included, too, in order to proffer the opportunity of checking the translation and afford a thorough investigation into Ba Hein's text.

The booklet is outstanding for many reasons. 50.000 copies were printed - the highest circulation of all books in pre-war Burma. This number indicates that the publishers pinned high expectations on the pamphlet. Such hope was founded in the book's topic, revolution, as well as in the author, the young and promising student leader. Before some remarks on both issues will be offered, the book shall be put into the context of the Myanmar Literature Project's series of working papers.

1. Manifold Complement

Ba Hein's book contains complements to some interconnected mini-series within the Myanmar Literature Project in a manifold way. It informs about the first of three books written by Ba Hein published by the Nagani Book Club and the Burma Publishing House. The later publications already covered in this project are "The World of Capitalists" (Working Paper 3) and "World War and Burma" (Working Paper 8). Together with some smaller writings by Ba Hein published in this volume, it is now possible to assess the writings of one of the most gifted young men who took part in the nationalist struggle shortly before World War II both in terms of contents and style.¹

On the other hand, this is the project's third paper dealing with the student movement in Burma/Myanmar. It supplements the material on Thein Pe's two documentary novels on the students' strike of 1936 (Working Paper 4) and the volume containing additional material on the role of students in Burmese society between 1920 and 2007 (Working Paper 4.1). This paper, therefore, offers another valuable piece of information on one of the most important issues of modern Burmese politics.

Thirdly, the material presented here provides the opportunity to assess the personality of Ba Hein, his relationship to other Burmese characters of the time with a political as well as a literary vocation and the way others saw him. Here, Than Tun's foreword to Ba Hein's "The World of Capitalists"

¹ Another piece of Ba Hein's writings, a short story, may be added to this paper later.

together with Dagon Taya's lively and sympathetic portrait of the student leader (part IV.1 of this paper) can be compared to Ba Hein's own description of his role in the boycott movement of 1938.

2. Revolution in Theory and Practice

Ba Hein's booklet can roughly be divided in two big parts anteceded by an introduction and concluded by a summary. The book starts with an explanation where (in prison) and why (induced by the conversation with a previously unknown visitor) the book was written. Then, the author describes the history of the Burmese student movement from the first students' strike onwards and puts it into the national and international context. Chapters 6 and 7² exemplify the present state of the students' involvement by Ba Hein's personal participation which caused his imprisonment³ and defend the students' actions and motives against allegations. The very short chapter 8 contains just some pathetic final words synthesizing theory and practice.

Ba Hein links the maturing of the students' revolutionary awareness and their growing unity to the economic development in Burma and worldwide. A slow process of building up political awareness and an alteration between calm and intense times was necessary to achieve the full unity between the students and the people suffering most, i.e. the workers and peasants. Now, at the end of 1938, they had overcome the attitude just to look after their own interests which was proved by the rejection of amendments of the University Act in order to show their solidarity with the poor classes.

The involvement of the students' leaders Ba Swe and Ba Hein are described as a consequence of the achieved consciousness on the side of all students and their cooperation as a separate force with a political movement, the *Dobama Asiayone* and the organizations of workers and peasants.

Ba Hein's analysis is in line with a particular concept of "revolution" expressed in the term used in the title of the book, အရေးတော်ပုံ (*ayēi-daw-bon*). As Robert Taylor has shown,⁴ the term can be traced back to the royal period of Burmese history, literally meaning "story of royal and state affairs" with an emphasis on wars and rebellions. Taken over by Marxist writers and politicians like Thakin Soe (see Working Paper 10), the word denotes a concept based on the belief "that historical forces will ultimately determine the nature and positive accomplishment of the revolution and

² The number indicating the beginning of chapter 7 is missing.

³ For an overview about Ba Hein's personal involvement and its historical background see Working Paper 3, pp. 6, 7.

⁴ Robert H. Taylor (1986) "Burmese Concepts of Revolution", in: Mark Hobart and Robert H. Taylor (ed.) Context, Meaning and Power in Southeast Asia. Ithaca, Cornell University, pp. 79-92.

therefore rulers have only to preside over social change for good results to emerge.”⁵ This concept of revolution can be harmonised with the concept of step-by-step-reform as shown by Ba Hein’s article on the students’ activities to amend the University Act in 1938 (see part III.2 of this paper). This article is a good example of Ba Hein’s literary skill. His metaphor of the sharpening stone and the sword bridging the world of the workers and that of the students is a very good example.

This concept of long term and somehow inevitable change is contrasted by the idea of a sudden and radical change initiated by a righteous ruler. This understanding of revolution is expressed by the term တောလှန်ရေး (taw-hlan-yēi) which stands for a revolt of revolutionary elite against an unjust or unable regime.

The latter word was thus used to signify the “Revolutionary Council” led by General Ne Win from 1962 to 1974. In 2007 it surfaced again in the Burmese translation of the term “Saffron Revolution”.⁶ On the other hand, the term အရေးတော်ပုံ was used to designate the “Revolutionary Party” which tried to establish a socialist alternative to the communist movement in Burma at the end of the Second World War and formed the core of the AFPFL, the leading Burmese party after independence until 1958.

Up to now, neither concept of revolution nor any other political idea could successfully be implemented in Burma/Myanmar. This failure should be seriously considered in any assessment of the country’s recent history and the students’ role in Burmese society and politics in particular. Ba Hein’s theoretical concept of a broad alliance of students and other large sectors of Burmese society can be compared with the actual leading role of students in the protests against various governments since independence culminating in the students’ movement which very much directed the uprising of 1988.

Be Hein’s work may give rise to an investigation into the conceptions of political change prevalent among the students’ activities in independent Burma to better understand the “second struggle for national independence” as Aung San Suu Kyi termed the people’s revolt headed by the students.

⁵ Taylor 1986, pp. 84-85.

⁶ Editor, personal communication. For an assessment of the monks’ demonstrations see Kyaw Khine Key and Hans-Bernd Zöllner (forthcoming), *Neither Saffron nor Revolution. A Commentated and Documented Chronology of the Monks’ Demonstrations in Myanmar in 2007*. Berlin, Humboldt University.

3. Another Tragic Hero

When Dagon Taya visited Lenin's mausoleum in Moscow in 1953, he was reminded on Ba Hein and wrote a poem in which he mourned his early death. One may speculate, that in the eyes of the poem's author this death at the age of 29 prevented Ba Hein to become a Burmese Lenin.⁷

Some months after the publication of his book Ba Hein took part in a meeting, at which according to the official records, the Burmese Communist Party was founded. Besides him, Aung San, Than Tun, Soe, and some others were present at the meeting, which just might have been the beginning of a study group of socialist and communist literature. After the war, he became a member of the Central Committee of the Burmese Communist Party and after the split between into the White Flag (Thakin Than Tun - BCP) and the Red Flag (Thakin Soe – CP(B)) fractions joined Than Tun's side.⁸ His main activity was to work as an editor of the party newspaper *Pyithu Arnar* (People's Power).

Ba Hein's death from Malaria coincided with the expulsion of the Communist Party from the AFPFL on the initiative of Aung San. This ending of the unity Ba Hein had envisioned in his early book added a special note to his death which might have inspired Dagon Taya to write his poem.

As Dagon Taya's article indicates, Ba Hein was and is remembered as a tragic Burmese hero. However, his heroic qualities were quite dissimilar from those of Aung San who was killed seven months after Ba Hein's decease. The contrast is indicated by Dagon Taya's titles of the essays he wrote about both men: "Aung San or the Wild One", and "One with the Padomma lotus smile or Ba Hein" ("Padomma" thereby refers to the lotus flower which has a great symbolic meaning for Buddhists). Aung San was well-known for his unkempt attire, and harsh, uncommunicative manners. Ba Hein was just the opposite, handsome and good looking, smart and friendly.

He represented another type of the "young promising politician" than the man he succeeded on top of the students' union. Whereas Aung San cultivated his image in line with the belief in his particular individual *kamma* that outwardly was visible in his appearance⁹, Ba Hein demonstrated another kind of charisma, which was characterized by empathy¹⁰ and evoked attachment and the

⁷ See below IV,1.

⁸ According to Dagon Taya, he was "chairman of the Politbureau" (see below p IV.1).

⁹ Susanne Prager (1999) *Nationalismus als kulturelle Reproduktion. Aung San und die Entstehung des postkolonialen Birma*. Ph.D. Dissertation, Heidelberg: pp. 50-55.

¹⁰ See his description of the condition of the workers in Magwe, see below II.2 and 3, Chapter 6.

desire to protect the bearer of this special charm.¹¹ In other words, Ba Hein was more of a team player than that of a lonely and decisive leader.

What we know about his life between 1939 and his death underlines these assumptions. He married early,¹² was imprisoned together with many other leaders of the Freedom Bloc in 1940 and stayed in prison until 1942. After that, he did not join the resistance together with Soe or turned himself immediately to another political task, but was the only Thakin who returned home to his wife saying that he would do nothing during the Japanese occupation.¹³ According to Thein Pe who met him in Amarapura at the beginning of the Japanese occupation he was terribly frightened and “white with fear” because of the cruelty of the invaders.¹⁴ He later worked as a secretary of Nu in the Foreign Ministry and later joined the Sweat Army, the labor force organized under the Ba Maw government.¹⁵ After the war, he joined the moderate army of Than Tun, who had served under the Japanese occupation as Forest Minister in Ba Maw’s cabinet and this way he was able to keep a close personal contact with his mentor. His literary ability he could put to use as the editor of the party’s newspaper.

One may conclude from this information that Ba Hein lived according to his belief in the nature of revolution coined not by laying stress on political activism, but a rather patient submission under the laws of history. Ba Hein waited until အရေးတော်ပုံ reached its goal while pursuing his human duties in the meantime.

At last, the difference to Aung San’s charisma can be detected in the kind of death endured by both. Aung San was killed in order of a personal political rival and thus meeting the fate of a strong kammatic leader. Ba Hein, on the contrary, died from a wide-spread disease at a time where human disputes on ideology and power divided the united front which had strived for achieving independence.

¹¹ See Than Tun’ foreword to Ba Hein’s book “The World of Capitalists”, Working Paper 3 of this series, pp. 13; 17-20.

¹² His wife, Khin Gyi, continued to work as a leader of the Communist Party’s women organization (Klaus Fleischmann (1989) *Die Kommunistische Partei Birmas: von den Anfängen bis zur Gegenwart*. Hamburg, Institut für Asienkunde, p. 412).

¹³ Robert H. Taylor (1981) *Marxism and Resistance in Burma 1942-1945. Thein Pe Myint’s Wartime Traveler*. Athens, Ohio University Press, pp 111; 113.

¹⁴ Taylor 1981, p. 134.

¹⁵ Taylor 1981, p. 238.

4. Questions

From these deliberations, some questions can be derived. First, it can and should be asked what concept of “revolution” or any other societal change was and is behind the students’ movements, who try to realize prosperity and freedom in Burma/Myanmar to the present day.

Second, an investigation into the typology of charismatic leaders could be worthwhile. The emergence of charismatic leaders, the last of them being Min Ko Naing, seems to form a pattern of Burmese politics which has not yet been studied thoroughly.

Finally, one may ask if there are any interrelations between the failure of the political concepts applied to Burmese politics from the late colonial period onwards and the many “tragic heroes” impersonating these failures.

5. About this Volume

As mentioned in the beginning, the core of this paper is formed by the English translation of of Ba Hein’s booklet and the Burmese original. Section III of this Paper contains information about three short articles of the author published in the *Nagani News*.¹⁶ In addition to the information given in vol. 3 (*The Capitalist World*) and vol. 8 (*World War and Burma*), they complete the overview about Ba Hein’s political writings known up to now. In addition, a short story entitled “Life’s Journey” is included that shows how Be Hein expressed his political ideas in another literary form. As soon as more writings of the author are obtained, they will be added to this volume. The same applies to section IV. Two reminiscences written by people who met with the young revolutionary are presented here. More writings of this kind are highly welcomed as well as appraisals, critiques, and opinions of and on Ba Hein’s book on the students’ movement as well as on his other contributions to the Burmese independence struggle. Contributions of this kind may be combined in a fifth section to this paper, entitled “Essays and Assessments” or so.

Hamburg,
August 2008,
Hans-Bernd Zoellner

¹⁶ For an overview of the contents of the News see vol. 1 of the Myanmar Literature Project, pp. 71-86.

II. MATERIAL ON BA HEIN, *STUDENTS' REVOLUTION*

1. Kyaw Hoe, Bibliographical Information

Translation: Gunnar Peters

18) **Ba Hein, Thakin: The Student Revolt.** Yangon, Nagani 1939; 55 p.

Published on March 1st, 1939 with 50,000 copies at a price of 3 Annas. A small book by student leader Thakin Ba Hein about the Student Revolt. Published by Nagani to inform the whole country. It is written by Thakin Ba Hein while he was incarcerated in Insein Prison. It covers the student revolts beginning from the 1920 Students' Strike. It is a description of the current situation of the uniting of the student rebellion and the workers' revolt. It is bold writing and a daring publication despite his arrest on the way to Yenangyaung and his imprisonment in Insein prison. It is a description of the current situation as a decisive period of big changes in the history of Burma. In an outstanding and brave way Ko Ba Hein writes that the students, together with the farmers and workers, will wipe out imperialism.

Ba Hein around 1942 (left) together with Nu (second left),
Nu's children, his wife (second right), and a Japanese journalist

2. Translation: Sandy Saw Myat and Gunnar Peters

Students' Revolution

written by Ba Hein

Ko Ba Hein was the chairman of All Burma Students Union.
He was arrested in Magwe and wrote this booklet while serving his
imprisonment in Insein Prison.

This book is published for the funding
of All Burma Students Union.

Cost: 3 Pyar.

Publisher: Nagani Books Ltd.
151 Scott Market
Yangon

Ba Hein *Student's Revolution*

Students' Revolution

written by Ba Hein

This book is published by the All Burma Students Union.

Publisher: Nagani Books Ltd.

151 Scott Market

Yangon

Dear patriotic Burmans!

Please do remember to buy the record as a memorial for Martyr Ko Aung Kyaw!

The songs are sung by Khin Khin Yi.

1 record costs 3 Kyats and 4 Pyar.

Recording: British Burma Film Company

Publishing: Nagani Publishing House Co., Ltd.

Nagani Publishing House Co., Ltd. is assigned by All Burma Students' Union for the publishing.

The profit will be used for the Statue of Martyr Ko Aung Kyaw.

Students' Revolution

(1)

Last December 24, around 11 a.m. in the morning, I was asked to go to the office of the commander of the jail, because there was a prison visitor for me. When I have arrived at the entrance of the office, I looked for my prison visitor with enthusiasm. However, I have not found any acquaintance of mine, instead a man who sat on a chair beside the jail-commander desk. He was in his early forties, neat and impressively dressed. The man made a friendly greeting smile towards me. I also smiled at him and took a chair to sit in front of him. When I was settled, the man started to talk keenly about the December 21 incident that he witnessed, how the police had beaten the students, and how brave the students were. I had listened to him so eagerly that I have forgotten to ask him the reason why he came to see me in prison.

After having talked for a while, he touched my shoulder to make obvious his satisfactions. Then he continued – “you students have been daring. I have been so impressed. I would not have believed it if I had not witnessed the event. When we were young, far from demonstrating our concerns as such, we did not even read newspapers. Our teachers were not pleased with us for founding a small ‘reading association’. The reason for me to visit you here was to explain your students’ adventures. Then I also told him that the unity of students and their sacrifices for the country were not supposed to be short and contemporary occasions.

Like this man, there would have been many others who would be surprised in comparison to their students’ time. Actually, the students have passed through different periods of time to come to current situations. Present-day students’ spirit has grown during those times. If my visitor had thought about gradual developments of students’ spirit within its own time and experience, people like him would not be so surprised.

My visitor had grown up in the days before 1920 - the time of the All-Burma students’ boycott. At the time, the colonial government started to build English-speaking schools to produce English-speaking civilian officers to serve them, in order to run their ruling mechanism sufficiently and suppress different social classes comprised of poor people, farmers, and workers.

In order to become obedient civil-servants after the schools, since their time at school, pupils were introduced to hard school disciplines, which included cruel punishment. The pupils had to take out their shoes and worship the school’s principle, when he came. The pupils/ students could see the

world from their class rooms beyond the walls, as the colonial government believed that trained civilian servants are obedient. The informative and intellectual books were prohibited. To form a free students' union was something that the students could not even dream about.

Since the British colonial government could give employment to their British trained educated people, students have been satisfied and did not concern about demonstrations or boycotts. People experienced prosperities and wealth, and needed not to suffer from economical stagnations. At that time, one said commonly that one could become a Mayor if one passed the seventh standard of education. Whilst one looked at this time politically, we could conclude that it was the time that the whole country was sleeping politically.

(2)

However, the world we live in has been changing. As Burma was a part of the world, the country also followed the changes in the world. In 1914, during the First World War, Burma also had to fight for its patron Great Britain. Hence, after the First World War, in 1919, Burma also had to take the consequences of war.

During the World War, the western industries had to produce weapons and ammunition. So they could not produce sufficient industrial consumer goods anymore, which then became scarce. Burma was hit more than other nations because it lacked mechanical engineering and had to rely on foreign production. Now that industrial products were scarce and expensive, this was even more the case in Burma.

Around 1919-20, Burma's industrial goods inflated four times their original price. For example, the then widely used Monkey brand matches climbed from one Pyar and two Lons to two Pyars and one Lon. At that period, the middle class merchants who handled with cotton materials suffered the most. Ninety percent of students who attended the English School were the children of those merchants. Since their parents' financial situation became tight, the students also came to realise how unfair were colonial rules. Thus, a revolution spirit emerged to demonstrate eventually against the unfair rules and regulations of the colonial government.

Although British rulers taught to Burmese students English with the intention to produce quality slaves, the students could look ahead to the outside world and its progress through the English language, and, through this, could develop the revolutionary spirit. When students had to deal with differences of living standard between Burma and the developed modern world, they

started to concern for their country. In the way, the students became nationalistic and wished Burma to become developed and known in the world. They started to understand the politics vaguely.

Political awareness in Burma surfaced. The national bourgeoisie started off to be unsatisfied about the economy which was only dominated by foreign rulers and foreigners. The time was 'wanthanu' period of U Htun Shein, U Ba Pe and U Pu. The national bourgeoisie created conflicts between poor people and colonial rulers, as they wished to undertake their share of colonial business men that had been taken from poor farmers by force.

When industrial products became expensive, agricultural raw products also turned to be expensive. Hence the farmers who were depending on them suffered from these consequences. As living expenses surged, the factory workers protested to have their loans raised.

As a result, the whole country went under unrest and the infuriated students expressed their mind by the country-wide students' boycott in 1921 December, which were based on their disagreement about Yangon University Act.

At that time, the students commenced to have political opinions and mindsets; however, the long struggle for independence still seemed to be in daydreams.

The political visions of the students neither aimed at improving the living standard of ninety percent of poor people nor at making them better-off. That's why they did not understand to help the Oil Field Strike and the 1927 Railway Workers Strike which shook the whole country and happened at about the same time as the Students Boycott. Consciously or unconsciously, students happened to help the struggle of national bourgeoisies. Therefore one could not say that Diarchy Administration which was granted to the national bourgeoisie in 1923 was not in part due to the support by the students.

However, at that time the Burmese students were confronting the world bravely. One can say that the rebellion attitude was forced to develop. At the present time the students were active because they inherited the rebellion attitude of that time. To conclude: had the previous times not existed, the current situation would not occur.

(3)

The emergence of national schools country-wide were the significance of 1920 boycotts. Those developments led to reforms in Burmese students' affairs. The immediate advantages of the emergence of national schools were: - because of a reduction in school fees, the children of lower

classes could learn English, the inherently pro-independence minds of students could be systematically trained, and thus, the national schools could produce many broad-minded students who wanted to work for the nation. Nevertheless the national schools were under colonial influence. Intended to produce slaves just like the other schools, they could not be built up towards a national education system as a main source of country development.

Looking at the economic situation of Burma between 1920 and 1934, while recovering from the First World War, Burma suffered very badly from the world economic depression in 1929. Although Burma along with the world had benefited from a more or less stable economy, after 1929 the economy had worsened without any improvement in between.

Every Burmese faced harsh living conditions like they had never experienced before. Top class national bourgeoisies also underwent the same difficulties at their level. Under the burden of debt, middle class farm owners had to hand-in their farms to bigger farm owners who did not really work in the farms. Merchants faced bad trading conditions and were stuck in a rut. Even the big companies from abroad such as Working Brothers Company that had been taken advantages of farmers also went bankrupt. Hence the people who were depending on them got into troubles and encountered starvation.

During 1929 economic stagnation, farmers and workers belonging to the lower class suffered the most. They had been taken advantage by both foreign and national bourgeoisies, and hence they also had to endure the burden which felt upon them.

Compared to the workers and farmers, the farmers got into deeper troubles, because prices of agricultural products had fallen diminishingly to their record in history. For example, from 1929 to 1933, 100 make-taut rice fell to 55 Kyats from 150-155 Kyats. 1930 December 'Tharyarwady Farmers' Rebellion' was the result of the starvation and poverty of the farmers who suffered from the economic catastrophes. The farmers had two choices. They were – first, to die from starvation or second, to rebel against it. Hence they had chosen the second way. However they have been suppressed by the colonial rulers brutally. The colonial rulers have exploited the farmers until they starved and came to the decision to revolt out of choices. Then the colonial rulers killed the farmers who took any available weapons for rising up.

The colonial rulers called themselves a civilised government. However, when they arrested the rebellion leaders, they executed them in public by cutting the bodies into pieces. By that way, they tried to frighten the public. The farmers, who revolted due to their poverty and sufferings and

did not really have a rebellion nature, were, unsurprisingly, repressed in the time-frame of only one month by force of arms by the colonial government.

The hungry workers were manipulated by the colonial rulers. Thus before reaching its aims of revolt, it ended in Indo-Burman worker clashes.

After the 'farmers revolt' and 'the clashes of Indian and Burman workers' in 1930 and before 1936 'students boycott', the country seemed to be in peace.

It is not because of better economic condition of the country. The 1929 economic crisis continued intensely. The country was in harmonious condition, because the people were in despair for revolt, after the brutal repression of 'Tharyawady Rebellion'. The time was like in tranquillity before the storm. However, before the storm came, the colonial government managed to divert people's aggression towards Indo-Burma clashes to achieve stability. People became more focused on the transfer of power to the new administration.

During the described period, the students started to gain a higher level of consciousness compared to the 1920s. The students could not show up impressively as much as in the olden times because their parents' economic situations were difficult. Before, the parents could afford to send the students to good schools, and after that school, the students could get any slavery work easily. Now the students cannot live comfortably and on top of it, after the school, when they set one foot into the real world, they are confronted with the evil of joblessness.

The students, as they also faced difficulties, started to think deeply about the root cause of their difficulties. They started to see their insecure future that was full of worries under the colonial system. Thus they began to develop into nationalists.

But when we look at the students of that time as a whole, they would not yet take up to fight against colonialism, which had thrown the whole nation into deep poverty. They had not yet understood that only if one would fight together with the workers and peasants, one could destroy the colonialist system. Instead, the hot-blooded nationalist students misunderstood and became fascinated with the big thugs of capitalism, Hitler and Mussolini, and developed fascist tendencies. Strong nationalism often leans towards fascism. This was quite true also in Burma.

(4)

At that time, the students' union appeared as a shiny building at Yangon University. At its beginning, the students' union did not gain the revolutionary spirit yet, but was still at its soft line.

The university administration allowed the creation of a students' union at the students' wish. They had expected to have a small-scale student union, such as a small parliament. The main duty of the students' union was to train loud and noisy students, and let them exercise their MPs' skills. They had not expected that the students unions would stand for the rights of the students and become a major force to play in politics.

At first, the students' union acted as the university superintendents wanted. However, with the time, the students began to revolt due to their dissatisfaction. Hence, the students' union was slowly conveyed towards the fight for Burma's independence.

As it was mentioned in chapter three, even though the students started their unrest due to their grievances, the university boycott did not happen before 1936.

Why has it taken such a long time? To answer this question, three facts have to be mentioned.

- First, it is normal that calm periods follow after sudden unrests. There had been the 'Tharyawaddy Rebellion' and the clashes between Indians and Burmans.

- Secondly, students from different towns and districts had no opportunities to communicate with each other. They could be in contact only locally. Students' union or similar associations did not exist everywhere. It was unlike the present time, wherein the main students' union communicates with the unions country-wide easily, and thus the boycott could be used as a weapon.

- Thirdly, students' union, the forefront of the students' union country-wide, did not possess the strong leadership before Ko Nu's time.

In 1936, when one looks at the demands of students in the 'students' boycott', one can see how far the political opinions of the students and their attitude towards the anti-colonial fight had progressed.

When the student boycott took place in 1936, what was in the mind of every student was: - the duty of the students at present was, not to involve in politics personally, but to demand for changes in the education system that concerned them directly.

However, the demands of the students' boycott central committee did not even include educational concerns of students from the whole country, but their demands concerned only the rights of elite universities, where only one out of ten students in the country could attend. Accordingly one could see how narrow their demands were. Along with the limited claims the

students made, the demand for changing the university act, which had been popular in 1920, re-emerged.

For all this, the students' leaders of the boycott committee could not be blamed. The leaders could not do against the standard of thinking of their followers. For example, when Ko Nu mentioned and demanded for the inclusion of a demand concerning the suffering of workers or farmers, not concerning education, there were not many followers behind him.

These assumptions were proven by the decisions of the first conference of Burma's students. The resolution contained the facts that had to deal with education only, but not with farmers and workers. Far from the facts about farmers, the conference did not even discuss the popular subjects of that time, such as the transfer of administrative power.

To conclude, the second strike generation of students had become politically more aware and had more efficient organizational skills when compared to the first generation. They started to understand that their problems were directly linked with the colonial system and concentrated on anti-colonial fight. Nonetheless, they could not focus on the country-wide cause, but only on their students' affairs.

(5)

1936 was a remarkable year in Burma's student history. It was the first time the student got united and found the way to start their anti-colonial fight.

In May 1936, Burma Students' Union was founded by students who attended the All Burma Students' Conference at Jubilee Hall in Rangoon.

The first chairman was Mr. Rashid who was the second leader of the students' boycott.

The students, who came from all over Burma, attended that conference and founded students' unions when they returned to their native places. Like any person clearing his way through the jungle, those comrade students who planted the seeds of student unions all over the country had to face different obstacles. Some students' unions disappeared right after their foundation and some existed just in name, but could not function. Apart from villages, there were 92 towns and cities in Burma. Nevertheless, at the end of first year term, there were only 34 students' unions that existed.

As the students were united under the leadership of the Burma Students Union, not only focusing on students' and educational matters, they started to discuss seriously problems which concerned the whole country.

By the end of Mr Rashid's period, when the Second All Burma Students' Conference was held in Mandalay, the representatives of 34 students' unions discussed not only students' affairs but began also to discuss about the fight against colonialism and to include the poor people into their discussions. One could see how far the students had progressed and changed by witnessing the facts that the conference was opened by a keynote speech of the Chairman of the Indian National Congress, Pandit Jawaharlal Nehru, and many workers and harbour porters from Mandalay came to listen.

Since the Mandalay conference, the person who led the students for one year and a half was Ko Aung San (now Thakin). During the time of Ko Aung San, the students accelerated their progress more than two times.

The Students' Union transformed from narrow representation of students into an organisation which was concerned with all citizens. It was recognised country-wide that the Students' Union was an important organisation which defended their citizens' claims and rights. The Students' Union marked days that concerned the public, like Anti-Administration Day on April 1st, U Wissara Day, National Day, Anti-Colonial Day and Anti-War Day.

The activities of the union, as well as the writings and speeches of union representatives and student leaders began to express the idea that students, workers and farmers have to fight colonialism together.

Students' leaders met workers and farmers who were in complete troubles to discuss their grievances and concerns. The students announced in public that they would work together with farmers and workers.

Students collected donation money for the farmers in Arakan, Pegu and Hindada who had suffered from a flood two years ago. They supported the workers during the big Oil Field and Syriam Strikes, where the worker comrades clashed heavily with the capitalists. During the Oil Field Strike, the students showed their solidarity by strikes at schools and universities.

The students demonstrated their declared solidarity with farmers and workers by not accepting, in last August's parliament meeting, the draft of Yangon University Act which had been demanded by the students since the 1920 strike. This refusal had shaken the whole country.

The main reason of the rejection was to express their solidarity with farmers and workers who did not get the approval of their demand for amending the draft Acts concerning farm ownership, intended to relieve farmers and not allowing ownership by persons who did not work the land. By doing so, students surprised and became suddenly visible for those people who were not interested in students' affairs. In fact, it was a first step for the students in their fight for independence.

In today's age of scientific education, with countries growing much closer to each other, the Burmese students have begun to make friends with students' movements from other countries.

In the point of view of the Burmese students, it has become of special importance to unite with the students in different countries in the fight against imperialism, which causes poverty and hunger all around the world and which is the enemy of international progress.

Therefore, the All Burma Students' Union has contacts with the International Federation of Students' Unions in Paris, which was founded based on principles of freedom and civilization, and it also sent a Burmese representative to the International Students Conference held by this organization.

If we appreciate this raised level of consciousness of the students, accusations voiced by the imperialists and their lackeys in the recent student revolt, such as that the political parties use the students as their stooges, and the students would in an undisciplined manner get involved in affairs that were none of their business, become just ridiculous.

(6)

In order to see the recent student revolt in the right light, I want to recount what happened to myself a short while ago.

While we union executives were occupied with activities for the people's freedom and with preparing the celebrations of Workers' and Peasants' Day by all the students' unions on the day when workers and peasants would arrive in Rangoon, on December 8th around one o'clock at noon, Thakin Hla Pe (Calcutta) and Thakin Thein Win came to the University's Students' Union Building. They informed us that on the same evening at seven o'clock there would be a meeting of the executives of the Central Dobama Asiayone to discuss how to facilitate a quick arrival to

Rangoon of the workers' march, which had reached Magwe by then. They invited us to attend that meeting in order to talk about how the students could help in that.

The meeting was held at the headquarter of the Central Dobama Asiayone on Pansodan Road in Rangoon just after seven o'clock at night. I and secretary Ko Ba Swe attended as representatives for the students. Among the attendants were Thakin Hteik Tin Kodawgyi, Thakin Than Tun, Thakin Hla Pe, Thakin Hla Maung and others from the Central Executive as well as three or four persons from the people who had volunteered to act as leaders for the oilfield strike. There was also one representative of the workers from the oilfield strike who was said to have arrived in Rangoon that same evening.

At the beginning of the meeting, the representative of the strikers reported at length about the situation of the oilfield workers in Magwe, how the strikers had been held in check by the Magwe police and how the strike leaders had been arrested. After that, every attendant gave his opinion on what would be the best way to ensure that the strike march could continue its way from Magwe to Rangoon as soon as possible. The ensuing arguments took again a lot of time.

The colonial government had been very frightened by the rebelling peasants and workers and the prospect of having them marching on foot to Rangoon to demand their rights. They were afraid that, if the workers and peasants would reach Rangoon and their demands would not be met, the situation might become so serious that their government might be overthrown. Out of this fear, they had thought out different ways to thwart the plan of the workers and peasants to march to Rangoon.

When the government had willingly allowed the workers' march to leave Yenangyaung, it was not because they wanted to support their cause. It was in fact because they had feared to provoke a second oilfield strike if they had forcefully put down the movement right there in Yenangyaung, as other workers from the town might have stood up and joined it. Another reason why they had not suppressed the strike in Yenangyaung was that they had a huge contingent of military police stationed in Magwe that could easily subdue the workers, as well as the police lock-up.

When the workers had reached Magwe they had gone into the trap and the imperialists showed their power by happily starting to arrest the leaders. They proceeded with their scheme by stopping the workers under section 144 of the Code of Criminal Procedure, and arresting as many of their leaders as possible. The workers wanted to advance, but the government threatened they

would use force and arrest all the leaders if section 144 should be violated. So it came to a stand-off between the two sides.

During the meeting, I and Ko Ba Swe explained what the students could do for the cause of the workers and peasants. We were ready to support them with a country-wide student strike if eventually it would be needed. Also, a great number of students would volunteer to act as leaders of workers' groups. But the meeting came to the opinion that, for the time being, no immediate and direct action by the students was needed. It was regarded as sufficient to assume that the country's students and workers were united.

After a lengthy discussion about the workers' march, an action plan was drawn up. Two leaders, Thakin Htein Win and Thakin Soe, were chosen to join the leader Thakin Pe Than, who had already arrived in Magwe. They were also to bring documents with the action plan and instructions to the strikers. As a backup, in case the two would be arrested before they reached the strikers, me and Ko Ba Swe were chosen to deliver the papers by another way.

We were chosen because we had to go to Yenangyaung for the national school strike, which was not over yet, and could easily stop on the way.

In the same night, Thakin Soe and Thakin Htein Win left with the train to Prome, while I and Ko Ba Swe took the Mandalay Mail train in the direction of Magwe.

When we reached Magwe the next afternoon, we went to Meldee Meditation Center, where the workers had their camp, and delivered the documents. As the bus continuing to Yenangyaung paused in Magwe for more than an hour, there was enough time to talk to the workers personally.

When we saw the more than 800 workers from afar, camping like a big, disciplined community under that iron sheet roofed Tanzaung¹ which provided absolutely no shelter - some were sleeping on bamboo mats, some were reading, others were talking -, we felt touched at heart.

The only personal things they had brought with them were a rough blanket, a shoulder bag and a drinking bottle each. We couldn't imagine how they could sleep in the terrible cold of the winter season, which would have discouraged anybody who has lived in Upper Burma.

We asked a worker nearby about what they ate. He said they had only one meal a day, rice and a little condiment of fried fish paste. Sometimes they didn't even have enough rice. The

¹ A four-cornered edifice with a graduated roof built as an appendage to a pagoda [translator's note].

government thought that they would give up and go home when all their provisions were exhausted and they would have to go hungry. That's why they held them here under section 144, they wanted to starve them. But now that we are here, we must go on, he said. One way or the other, they would reach Rangoon, and if they had to die under the shooting of the police, he told us with pride and dedication.

For anybody in such a bad situation, being denied the very basics of a humane life, not finding a job although one desperately wanted to work, it was no wonder that one's own life became worthless, and that one would be ready to do whatever had to be done, regardless of the dangers.

Everybody capable of human feelings had to sympathize with those workers who had, disregarding the hardships, come more than 300 miles on foot in order to peacefully demand their simple human rights. However, the colonial government only made its evil character more evident by its groundless and unjust oppression. This also serves to incite the people to want to fight and destroy this unjust imperialist regime as quickly as possible.

While we were talking with the workers, mounted military police appeared on the main road outside the meditation center and not very far behind about 15 ordinary policemen came walking with long batons.

When I looked at Ko Ba Swe, our glances met, as he was looking at me too. Then I told Thakin Pe Than, who was nearby, that we would fight together with them to break the blocking of the workers and we would continue to Yenangyaung only when the workers would have left Magwe. Shortly afterwards, Thakin Htein Win and Thakin Soe arrived and the five of us discussed further actions. In order to finish the affair if possible in a peaceful manner, we planned to meet the deputy commissioner. During the next two days we contacted him in person and by letters to discuss the workers march.

But when we realized that the deputy commissioner was deceiving us to stall the issue, we decided to stop talking to him and instead prepared to break section 144 and continue the march. While we had treated him with due respect, the deputy commissioner had tricked us and had arrest warrants prepared for us in advance.

The march was planned to leave in the morning of December 12, but we five didn't get to see the break of day as free men. On the evening before, around 7 o'clock, we were brought into custody at Magwe police station.

About the events that unfolded after our arrest, when a great number of students, male and female, were hurt and injured by the beating of the police, up to the time of the death of martyr Ko Aung Kyaw, people who were outside then will know more than I do.

Therefore, I only want to mention a few points regarding the present student revolt that need clarification. These are:

- 1) The students started the unrest only because me and Ko Ba Swe had been arrested.
- 2) The students meddle in political affairs that are none of their business.
- 3) Political activists use the students as their stooges
- 4) The students are associated with the Thakins.

1) The view that the students revolted only because me and Ko Ba Swe had been arrested, or otherwise they would not have interrupted their studies, is only partly true.

As I have written above, the students didn't want to limit their life to the four walls of the classroom anymore like in the past and became interested also in other things beside their books. They had risen to become an important part of the people and hence became interested in all problems that concerned the people.

So as they are not born into a race called students, they understand that when their families, their own blood and their fellow-countrymen are suffering, they are suffering too. And when the people in their suffering fight back, they will have to join them in their fight. Therefore, now, in a time in which the country is facing one disaster after another, also the students don't want to stay quiet and are eagerly looking for ways to help the country.

The students had been ready for action, and our arrest for the sake of the people, the poor, and the workers, had given them the occasion to stand up. If we would not have been arrested, the present student revolt would not have happened now, it might have happened at another time, but it would have happened sooner or later anyway. Our arrest was only the ignition of a ticking time bomb.

I will show clear evidence that this student revolt did not depend on our arrest.

After the five of us had been arrested, on December 14th, at around nine o'clock in the morning, the Taxation Minister U Ba Oo called us from Rangoon at Magwe Prison and asked what had happened to the two of us in Magwe. When I told him the same as I have described above, the

minister said: "There is a cabinet meeting now. We will consider your case. As you have not gone there as leaders, you will be released. I will get back to you at ten o'clock." From then until when we reached Insein Prison we have not heard from him.

Why the cabinet meeting has not released us? It was not mainly because of us that the students protested. The students would not have stopped their protest even if we would have been released. They didn't release us because they knew, if they would have done so, the protests would only have increased.

The students went on strike in order to have a number of articles of law repealed which were used to suppress the peasants and workers and with them the whole country. Did the students revolt to fight for the freedom of the people only after we two had been arrested? Not at all. The final part of the declaration (to the country) of the students assembly, held last November 3rd, 4th and 5th, on the draft of the University Act, states very clearly that the students all over the country would stand up to demand the people's freedom. It is evident that with their protests the students only honored the decision of the Students Assembly.

2) It is one of the imperialists' dirty habits to intimidate the students by saying that politics is a frightening and loathsome thing. Often we also hear those lackeys of the imperialists, who live of their leftovers, vaguely suggesting that students are not concerned by politics. This fear of the imperialists that the students enter into politics shows what an important role the students have come to play in the abolishment of imperialism.

If we look at the history of the students' movement, at first, the imperialists kept the students so suppressed that they could not get on their feet and hardly raise their heads. Second, when the students started to stage protests, it was said that they were free to do so, but it had to be restricted to educational affairs; they were not allowed to get involved in politics. Meaning, the imperialists went a step backward, the students advanced one step. Next they will maybe say the students can do politics, but they should not get involved in a fight against imperialism. But in reality they will not be able to talk like that, the reason being that at that time they will not be in this world anymore.

The students will fight shoulder on shoulder with the poor and the peasants on the battlefield of freedom for building a new life, where every Burman can live in human dignity. The present activities are a preparation for that time. By doing so, the imperialists and their lackeys will not only say students get involved in politics, they will be happy that they can say the students are murderers.

3) The ridiculous allegation that the political parties abuse the students as their stooges have not been brought forward for the first time now. The students are already familiar with such accusations from the time when the draft university act was rejected.

The places where such accusations appear are the Rangoon Gazette, the mouthpiece of the imperialists, and the Bandoola Newspaper, the mouthpiece of their lackeys, the coalition government. In the affair of the draft university act this had to be explained in length, so that everybody would understand. But in the present affair it is very clear to everybody who has a brain to think. The students had started to defy the authorities by breaking the rules that oppress the people's freedom before any political party or any group had given them such an idea. That those newspapers are still up to now writing such things, which at first might have been flattering for the students, is an insult to the people. Actually it had started already during the Galon movement that, imperceptibly, while everybody was dizzy with the repercussions from the students' revolt, the defiance towards the authorities had reached the battlefield.

4) Again they say that the students are associated with the Thakins, which is true. The students are associated with the Thakins. But 'associated' does not mean that the Students Union and the Dobama Asiayone have properly united at a conference drawing up a legal framework. In accordance with the statutes of the union, the union is, up to this time, an independent organization that is not subordinate to any political party.

The Union and the Dobama Asiayone have the same main aim and policy. The Union has the conviction that only when we fight together with the poor and peasants, imperialism can be destroyed. That is the same for the Dobama Asiayone. The Union aims to establish a better world², where every Bamar can live with human dignity. The same for the Dobama Asiayone. Therefore it is unavoidable that both will unite in their work.

The former chairman of the Students' Union, Ko Aung San, has now, as Thakin Aung San, joined the Dobama Asiayone. I foresee that others will follow in Ko Aung San's foot steps in the future and will flock to join the Dobama Asiayone.

(8)

Oh, imperialism,

² *Lawki Nibban* (lit. 'paradise on earth')

You are torturing all the human beings in the whole world by causing them deepest poverty and utmost starvation. You are cutting the sprouts of the world's civilization. Today we students, together with the peasants and workers whom you are maltreating at your last gasp, are preparing to destroy you and bury you once and for all. With your extermination we will rebuild the world as a livable place.

We, the unions, announce openly that we will wipe you out. Step forward, if you dare, and try to destroy the unions!

Appendix

Announcement of the All Burma Students' Union regarding their position on the draft of Yangon University Act and the coalition government.

Students' Declaration

In accordance with the rules passed by the Third All Burma Student's Conference held in Bassein on April 25, 1938, the First All Burma Students' Parliament (Hluttaw), consisting of representatives from the Yangon University Union and all other unions, herewith issues its declaration in connection with the above affairs.

As the coalition government has neither agreed with the joint statement of the executive committees of the All Burma Students' Union* and the University Union from September 4th, nor with the explanation by Chairman Ko Aung San in English and Burmese** issued afterwards, this Students' Parliament reaffirms its position to reject the draft of the University Act. Before we explain this, there is one issue that we want to address in the following.

It is known that we and certain people we don't want to name here have several differences in opinions and beliefs. For instance, there are different claims, such as we have a common cause with the opposition groups in the Hluttaw, or it was done to relieve the coalition government, or it was done irresponsibly [without a mandate] by the student leaders, (especially) by Ko Aung San.

We don't want to blame anybody on the part of those who don't really know the matter, also because Ko Aung San's statements and actions often clearly express his own beliefs. But we cannot have considerations anymore for the extreme allegations, beliefs and transgressions by those with personal or party connections.

* This joint statement has been published in Burmese in the *Thuria* and *Light of Burma* newspapers on September 5. [original footnotes]

** The Burmese paper was read at a special meeting of Rangoon University Students Union on September 6, 1938. It has also been published in the *Thuria* newspaper and printed and widely distributed. The English text has been sent to the English language newspapers and appeared in the *Rangoon Gazette* and *New Burma*.

1) Before we come to the above mentioned affairs, there is one fact which everybody needs to understand, a fact that we executives and functionaries have repeatedly spoken and written about. This fact is our principle of impartiality, regardless of race, party or individual.*** This is our true belief, in accord with the philosophy and policy of the organization, also with regards to the issue discussed here. That there have been connections made with the Indian-Bamar violence, is regrettable. Nonetheless, we will not abandon our principles and policies which we believe in. As the Indian-Bamar riots have happened so recently, and are still very fresh in our minds, and because in these unsettled times, human nature can be strange, we must wait until logic returns, and only then the true meaning of our words and actions will be evident. With time, as our program develops, our aims, efforts and successes will reappear like a moon from behind the clouds, and then, the true meaning and essence of our students' movement will be shown prominently and clearly. In the meantime, although we may not be able to do as much as we want because of human weaknesses, which in historical retrospect will appear irrelevant, our philosophy shall continue to guide our actions and words.

On the Coalition Government

As said above, we objectively, openly and loudly speak out our dislike of the coalition government. Whether a single member of the government or the government as a whole will be dismissed or not, because of the favour or dislike of another party or an individual, is not our concern.* As we have

*** In an apology letter by the two student executive bodies addressed to national members of the upper and the lower house from September 12 they say: "We do not, for a moment wish to create any false impression upon you that we are up against any individuals or race. But we do feel that unless you combine yourselves together to meet the present critical situation, it will go from bad to worse" [original citation in English]

From a statement by Chairman Ko Aung San in Burmese representing the two executive bodies:
"Thus, in the recent incidents, we are neither on the Indian side nor is there any ground for being enraged on the Burmese side, instead one has to realise the apparent basic facts."

In a directive to upcountry representatives on political factions and the position of the students, Ko Aung San has said:
"It should be explained that we are not against any political party or individuals."

* From a letter sent to the political analyst of the *Rangoon Gazette* from September 8 (which was not published):
"We were compelled to come to this sudden decision by some unhappy incidents in the riot that has brewed up once more. Those incidents indicate too woefully the extreme weakness of the present government which has become very unpopular with the people. In the circumstances we have no other option than urge the nationalist MPs to strive to form a new Government with or without the same personal as the care may be, which has the support of the nationalist MPs." [original citation in English]

repeatedly said, the path taken is not in reality what we want but we have had to take it because of unavoidable circumstances. What are those circumstances?

At that time, it has been said in a paper by our Chairman: “The coalition government has done nothing but harm to the country in all fields, in workers’ affairs, in peasants’ affairs, and in education.” Later, in the joint and separate statements of our leaders, we have informed the country of the failings and serious mistakes of the government. It is two and a half years now that the coalition government has been formed. In this time, the peasants and workers have been protesting and rebelling a lot. During the past year, the Oilfield workers problem came up again with formerly unseen severity. In this matter, the government seemed not only not be able to act effectively, there has not even been the tiniest word with a view to the future and on plans to award some benefit to those workers. Up to now, one has heard nothing of plans of the government to either amend the prevailing laws pertaining to the workers, nor to present a draft for an appropriate new law.

On the other hand, everybody knows about the situation of the peasants, the heavy debt of the villages, and the problem of the landless. All this piles up, so that the existing land system is putting a lot of pressure on poor farmers. The government seems to be aware that they should come up with a systematic solution for this problem (such as drafting a Cultivable Land transfer Act or a Ownership and Rights pertaining to Farmland Act.) But up to now nothing has happened yet. Apart from that, the farmers are additionally plagued by repeated heavy rains, floods and storms. And although their problems are getting worse and worse with the time, the government itself can do nothing and it doesn’t want to support the actions of other parliamentarians either.

Likewise in education. Apart from spending more money on education than last year, and the issue of the university law draft, there was hardly any other mentioning by the current government on its plans regarding education. Moreover, the government doesn’t seem to stop educational bureaucrats from, silently or loudly, suppressing good actions by the students. Apart from that, they have given educational bureaucrats authority to do whatever they want in drafting the Burma Primary Education Law.

Also in the handling of the recent Bamar-Indian riots, a lot of blame has to be put on the government. While the newspapers had written for many days in advance about the causes leading

In a special meeting of the University Students’ Union on September 6, Ko Aung San said: “The government has either to be changed or be dismissed. There are only these two options.”

“The government has failed the country in several respects, whether in matters of labour or peasantry or education.”
[original citation in English]

to the incidents, the government has done nothing effective to prevent it. It reacted only afterwards, half-heartedly and disgracefully, by suppressing the newspapers in a way that was out of proportions, and by arresting a great number of people who had nothing to do with the ill-treatment of so many people in the country which had actually been a result of bad leadership in the police force. The government cannot be said to be innocent here. Thus, the coalition government is neither able to move forward nor backward. When the Hluttaw asked whether the university law would be finished by August, the prime minister gave a noncommittal answer because he didn't trust his own government.

Oposing all this, we have supported the rejection of the University Act in the Hluttaw in August. Although the situation has not improved a bit up to now, it cannot be said that the government has made any changes for the better. The suppression of the freedom of the people is still going on. This suppression has to be put to an end soon. Also a plan is needed to improve the situation of the farmers and workers. We are still waiting to see whether the government will overcome its sluggishness and start to act in a way that will be tangible for the people or not.

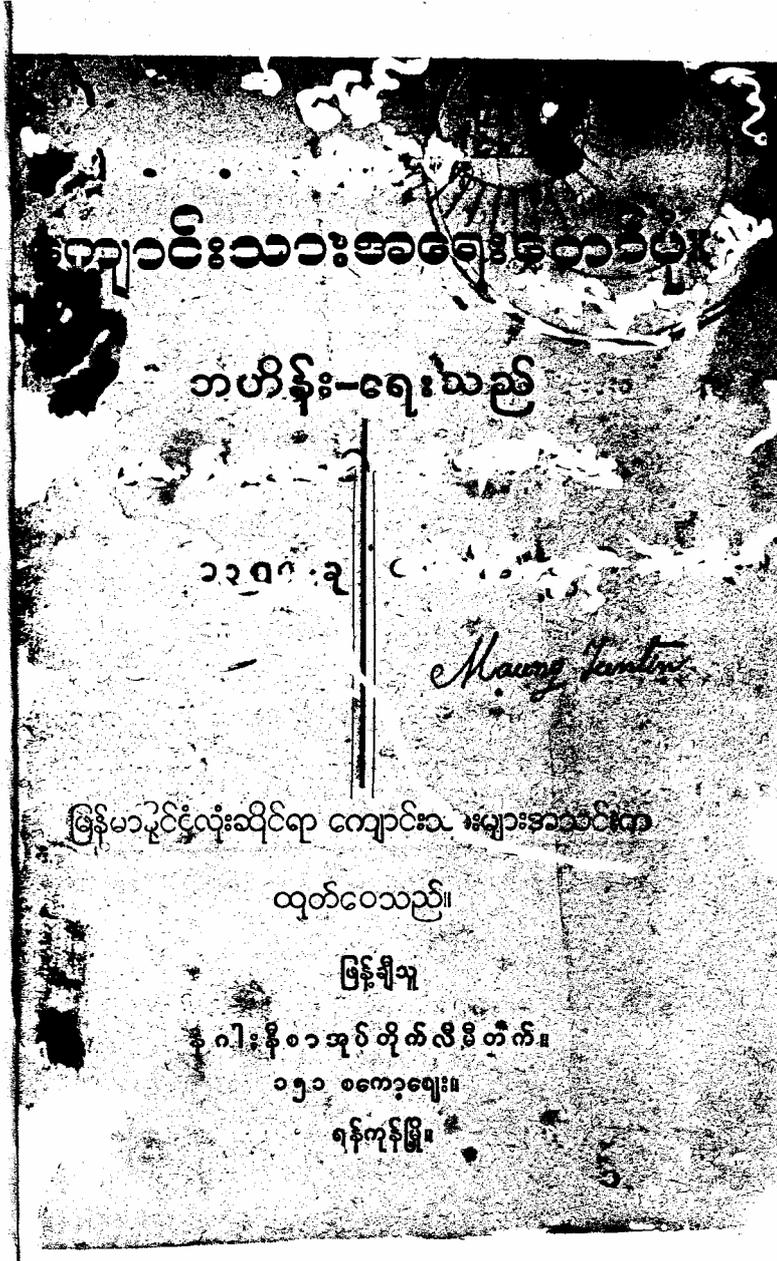
The issue of the draft of the University Act

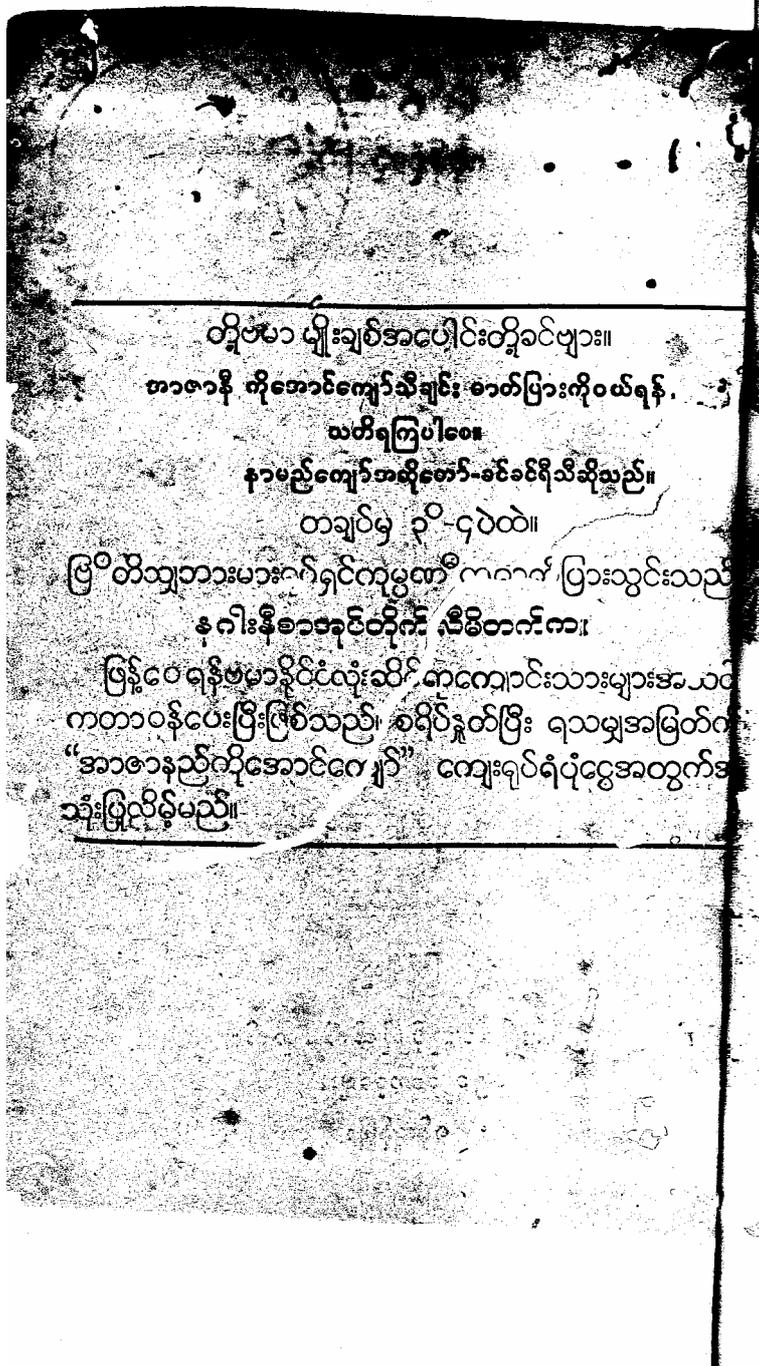
To summarize, if the current serious situation cannot be changed dramatically and in due time, we will have to move on beyond the issue of the University Act draft.* The Students' Hluttaw has authorized the executive of the All Burma Students' Union to take all necessary and appropriate steps in this matter. In order to do away with the suppression of the people, this Hluttaw also has decided and declares herewith that we will stand up in protest all over the country to give voice to our demands.

* Chairman Ko Aung San has made clear the positions of the students to the draft law in a letter addressed to the *Rangoon Gazette* from September 9, 1938 (which was not published):

“The strike may arise, when we choose to ask for the conditions obtaining in Burma against which we have complained. [sic] [original citation in English]

3. Ba Hein, Students' Revolution – Reproduction

တို့ဗဟု မျိုးချစ်အပေါင်းတို့ခင်ဗျား။

ဇာဇာနီ ကိုအောင်ကျော်ဆီရမ်း ဓာတ်ပြားကိုဝယ်ရန်

သတိရကြပါစေ။

နာမည်ကျော်အဆိုတော်-ခင်ခင်ရီဆီဆိုသည်။

တချစ်မှ ၃၀-၄၀ထဲ။

မြို့တိထျာသားမားကပ်ရှင်ကုမ္ပဏီကလေး ပြားသွင်းသည်

နဂါးနီစာအုပ်တိုက်၊ နီမိတက်ကား

ဖြန့်ဝေရန်ဖဲမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကောင်းသားများအသင်း
ကတာဝန်ပေးပြီးဖြစ်သည်။ စာရိပ်နှုတ်ပြီး ရသမျှအမြတ်ကို
“အာဇာနည်တို့အောင်စေချင်” ကျေးရုပ်ရုံပုံငွေအတွက်အ
သုံးပြုလိုမည်။

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

(၁)

ကျွန်ုပ်တို့အဖွဲ့သည် ဇူလိုင်လ ၂၄ ရက်နေ့နံနက် ၁၁ နာရီ
ကျော်တွင် ကျွန်တော့်အဖွဲ့နှင့် ထောင်ဝင်စာလာသည်ဟု
ခေါ်သဖြင့်၊ ကျွန်တော်သည် ထောင်ဘူးဝရှိ ထောင်မှူး
ရုံးခန်းသို့ လိုက် နားလေသည်။ ရုံးခန်းဝသို့ ရောက်လျှင်၊ ကျွန်
တော်သည် ကျွန်တော့်အဖွဲ့ ဝေဖန်ပေးမှုမှာ မည်သူ မည်ဝါ
ဖြစ်သည်ကို သိလိုစေရန် အတွင်းသို့ ထွက်ကြည့်ရှာဖွေ
ခဲ့ရာ ကျွန်တော်နှင့် အနည်းငယ် မျက်မှန်းတန်းမိသူ တဦး
တယောက်ကို မတွေ့ရဘဲ ကျွန်တော်နှင့် တယ်တော့ကမှ
ကိစ္စအဖွဲ့ မထိဘူးသော အသက် ၄၀ ကျော်ခန့်လောက်ဟု
ခန့်မှန်းရသော သားနားသပ်ရပ်စွာ ဝမ်းထားသည့် လူကြီး
တယောက်ကိုသာ ထောင်မှူး စားပွဲနံဘေးမှ နားထိုင်
တစ်ခုတွင် ထိုင်နေသည်ကို တွေ့ရလေသည်။

လူကြီးသည် ကျွန်တော့်ဘက်သို့ စွပ်စွဲကာ- နှုတ်ဆက်
သည့်သဘောဖြင့် ပြုံး၍ ကြည့်နေလေသည်။ ကျွန်တော်က
ပြန်၍ ပြုံးရင်း အနီးရှိ ခံယံတစ်ခုကို ဆွဲယူကာ လူကြီး
အား နှာချင်းဆိုင် ထိုင်လိုက်လေသည်။ ။ ကျွန်တော်အ

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

သားစာကျ ထိုင်မိလျှင်ပင် လူကြီးသည် ဒီဇင်ဘာ ၂၀ ရက်နေ့က ကျောင်းသားများအား ဝုလိပ်များက ရိုက်နှက် ညှဉ်းဆဲသည်ကို သူ့ကိုယ်တိုင် မြင်ရပုံ။ အမျိုးအတွက်၊ ကျောင်းသားများ အစာစာနည် ဝီဒီ စွန့်စား ကြပုံ တွေကို လေလျှောက်ကြီး စိတ်အားထက်သန်စွာ ပြောဆိုလေရာ။ ကျွန်တော့မှာ သူပြောသမျှတွေကို စိတ်ပါ လက်မူ၊ နားထောင်မိရင်းက ကျွန်တော့ထံ လာရောက်သည့်အကြောင်းကို မေးတိုရန်ပင်မေ့နေပါသည်။

လူကြီးသည် အတော်ကြာ ပြောဆိုပြီးမှ ဤသို့ပြောရသည်မှာ ကြေနှပ်သကဲ့သို့ ကျွန်တော့အား ဝုလိပ်ကို ဝုလိပ်ရင်း “မောင်တို့ ကျောင်းသားတွေ စွန့်စားတာ ခြီးဖြင့် အိမ်အုံကြီး မွမ်းနေတာဘဲ။ ကျောင်းသားတွေ ဒါလောက်ညီညီ ညွတ်ညွတ်နဲ့ စွန့်စားတာ အပြောနဲ့ သာဆို ယုံလောက်စရာ တောင်မရှိဘူး။ ကျုပ်က ငယ်ငယ်က ဖြင့် ဒီလိုအောင် ရွက် ကြည့်မပြောနဲ့ သူက စားစာကိုတောင် ဘတ်ရောင်းဖုန်း မသိဘူး။ ကျောင်းမှာ စာဘတ်သင်းကလေး ဘာကလေး ထောင်တာတောင် ကျောင်းဆရာကြီးများက မျက်စောင်း ထိုးခံရတယ်။ ကဲ... ခြီးလာခဲ့ ရတာကတော့ ပြင်ဘက် ကမောင်တို့ ကျောင်းသားတွေ စွန့်စားတာကို အသေအချာ ပြောပြချင်လို့ လာခဲ့ရတာဘဲ...” ဟူသော စကားများဖြင့် အဆုံးသတ်လိုက်လေသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း သားများ ဤသို့ညွတ်စည်းလုံးကြခြင်း၊ တိုင်းပြည်အင်အား

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

ရသ့ရှင်ပေး၍ဆောင်ရွက်ကြခြင်းမှာရှုတ်ချဉ်းခဏပန်းကာ
လအခိုက် အတုနဲ့အတွင်း နိုးကြားမှု မဟုတ်ကြောင်းတို့ကို
ရှင်းလင်းကားပြောပြလိုက်ရလေသည်။

ဤလူကြီးကဲ့သို့ပင်၊ မိမိတို့ကျောင်းသားဘဝ ခေတ်က
အခြေအနေနှင့်နှိုင်းယှဉ်ကာ ယခုကျောင်းသားများ၏ လုပ်
ငန်းကိုအံ့ဩကြမည့်လူကြီးများ အမြောက်အများပင် ရှိစေ
မည်။ ။စင်စစ်သော်ကား ကျောင်းသားများသည်၊ ဤလူ
ကြီးများ ခေတ်အခြေအနေမှ ယခုလက်ရှိ အခြေအနေသို့
ရောက်အောင်ဇာတ်အမျိုးမျိုးကိုကျော်နင်းခဲ့ရလေသည်။ ။
ယခုကျောင်းသားများပိုင်ကိန်းအောင်းနေသောစိတ်ဓါတ်
မျိုးမှာ ဘော်ပြပါ ကြားဝင်များအတွင်း တဖြေးဖြေးပြုစု
ပျိုးထောင်ခဲ့လေသည်။ ဤအချိန်နှင့် သူယှဉ်ကာ ကျောင်း
သားများစိတ်ဓါတ်တိုးတက် တောင့်တို- စဉ်းစား နှိုင်း ချိန်
ကြည့်ပါမူကား ဤလူကြီးများမှာ အံ့ဩကြမည်မဟုတ်
ပေ။

ဤလူကြီးများခေတ်မှာ ပဉ္စမအကြိမ် ဗမာ တပြည်လုံး
ရှိ ကျောင်းသားများ သပိတ်မှောက်မှုကြီး ဖြစ်ပေါ်သည့်
၁၉၂၀-ခုနှစ်မတိုင်မီ ခေတ်ဖြစ်လေသည်။ ထိုအချိန်တွင်၊
ဗမာပြည်ကိုသိမ်းပိုက်ပြီစ ဖြစ်သော နယ်ချဲ့အစိုးရ သည်။
အင်းစိန်သား၊ တောသူတောင်သား လယ်သမား၊ အလုပ်င
သားများကိုညှဉ်းပန်း သွေးစုပ်သည့် အုပ်ချုပ်ရေး စက်ကြီး

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

စနစ်ကျကျလည်နိုင်ရန်အတွက်-အင်္ဂလိပ်စာတတ်၊ အသိုင်း အဝေးများလိုလားလေရာ ဗမာပြည် အနှံ့ အပြား-အင်္ဂလိပ် စာသင်ကျောင်းများကိုတည်ထောင်လာလေသည်။

ကျောင်းကထွက်ချင်၊ ကျိုးနွံ ပိပြားသော အစေး ကျောင်းသားများဖြစ်လာရန် အတွက်ကျောင်းသားဘဝက ပင်စတင်၍ဆရာသမားများအားကျွန်က သခင်ကိုရိုသေဆံ ကဲ့သို့ရိုသေအောင် တင်းမာခက်ထန်သော ကျောင်းဥပဒေ များထားခြင်း။ ကြမ်းကြုတ်သော အပြစ်ဒါဏ် ပေးခြင်း၊ ပညာဝန်လာလျှင်၊ ကျောင်းဝတွင်ဘိနပ်ချွတ်ကာ ပညာဝန် ကို ရှိခိုးရခြင်းစီနစ်တို့ကိုအသုံးပြုခဲ့လေသည်။ အမြင်ကျယ် ကျယ်နှင့် လူဝါးဝသော ကျွန်ုပ် နှင်းစေရာတွင် အာခံ လေ့ရှိသဖြင့်။ ကျောင်းသားများ ကို နံရံ လေးဘက်ပိုင်းသော ကျောင်းစာသင်ခန်းမှကျော် နှုတ်ကာ ကျွန်ုပ်တို့ကို ထွန်းမြင်နိုင် သည့်အမြင်ကျယ်ကျယ် ဆိုးထွင်းဥာဏ်မျိုးကို ပေးသော စာအုပ်စာတမ်းသတင်းစာတို့ကိုဘတ်ခွင့်မပေးချေ။ ။ ငွေတင် တပ်သောကျောင်းသားသမဂ္ဂအသင်းများ တည်ကောင်ရန် ကိုကား ကျောင်းသားများ ကိုယ်တိုင်ကပင်- အိမ်မက်မ မက်ကြချေ။

ထိုစဉ်အခါက။ အပိုးရမှာ အင်္ဂလိပ် စာ ဘတ်များကို အလုပ်တွင်တွင်ကြီး ပေးနိုင်သောအခါဖြစ်လေရာ-ကျောင်း သားများမှာလည်း ဤမျှဖြင့် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲကာ မူ့ဆူ ပူပူ သုပ်ရမှန်းမသိကြချေ။ ။ မိမိတို့၏မိဘများဖြစ်ကြသော

တိုင်းသူပြည်သားများမှာလည်း စီးပွားရေးချောင်ချိစဉ်ဖြစ်
၍ စီးပွားရေးကြပ်စည်းမှုကိုရင်မဆိုင်ရင်ချေ။ ။ ထိုခေတ်
မှာ အရပ်စကားအရ မြှုပ်တန်းနှင့်မြို့အုပ်ဖြစ်သော ခေတ်
ဖြစ်လေသည်။ ။ နိုင်ငံရေးမျက်စေ့နှင့် ကြည့်လျှင်လည်း။
တတိုင်းပြည်လုံးအိပ်မောကျနေချိန်ဖြစ်လေသည်။

(၂)

ကမ္ဘာကြီးမှာ အတည်တကျ အငြိမ်မနေ။ ပြုပြင်ပြောင်း
လဲလျှက်ရှိလေရာ-ကမ္ဘာ၏ တစ်ဝတ်တဒေသဖြစ်သော၊ ဗမာ
ပြည်မှာ ကမ္ဘာနှင့်ညီကွဲပြောင်းလဲနေလေသည်။ ၁၉၁၄
ခုနှစ် ကမ္ဘာစစ်ဖြစ်လျှင်။ ကျွန်ုပ်မာပြည်မှာလည်း သခင်
အင်္ဂလန်၏ အကျိုးအပျက်၊ စစ်ပွဲဝင်ခဲ့ရလေသည်။ ။
၁၉၁၉ ခု ကမ္ဘာစစ်ပြီးပြီးသော အခါမှာလည်း၊ စစ်၏
ဒဏ်ချက်ကို ကမ္ဘာနှင့်ရော၍ ခံခဲ့ရလေသည်။

ဒါနောက်နိုင်ငံရှိစက်ရုံများမှာ ကမ္ဘာစစ်အတွင်း လူများ
အသုံးအဆောင်ဖြစ်သည့် စက်ရုံပစ္စည်းများကို မလုပ်
နိုင်ဘဲ လူတွေ၏ သေမင်းများ ဖြစ်သော အမြောက်သေနတ်
ထက်နက်များကိုသာ လုပ်ကိုင်ရလေရာ။ စက်ရုံထွက် လူ
အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းများမှာ လိုသလောက် မထွက်နိုင်
ဘဲရှားပါးရလေသည်။ ။ စက်မှုဗညာခေါင်းပါးသောဗမာ
ပြည်မှာ အခြား တိုင်းပြည်များထက် ထူးကဲနစ်နာရလေ
သည်။ စက်ရုံထွက်ပစ္စည်းများအတွက် တိုင်းတပါးသားများ

အပေါ်ကိုသာ အမြဲမှီခိုခဲ့ရလေရာ။ ယခုကဲ့သို့ စက်ရုံထွက်ပစ္စည်းများလိုသလောက်မထွက်သောအခါ။ ဗမာပြည်တွင် ဖိရိဂှားသွားလေသည်။

၁၉၁၉-၂၀ ခုနှစ် အလယ်တွင် ဗမာပြည်၌ စက်ရုံထွက်ပစ္စည်းများမှာ ယခင်ဈေးထက် ၄-ဆခန့်တက်သွားလေသည်။ ။ဥပမာ ထိုအချိန်က သုံးနေသော မျောက်တံဆိပ်၊ မီးခြစ်များမှာ။ ပိုက်ဆံတပြား ၂ လုံးမှ ၂-ပြား ဟုလုံးတက်သွားလေသည်။ ။ဝါစက်ရုံထွက် ပစ္စည်းများကို ရောင်းဝယ်ကာ အသက်မွေးကြသော ကုန်သည်အလယ်အလတ်တန်းစားများမှာ ဤအခါအတွက် အနစ်နာဆုံးဖြစ်လေသည်။ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းမျှသာ အင်္ဂလိပ် ကျောင်းတွင်နေနိုင်သည့်ကျောင်းသားများမှ အထက်ပါကုန်သည်အလယ်တန်းစားများ၏ သားငါးများဖြစ်လေရာ။ မိဘကိုယ်ခိုက်လျှင် မိဘကိုမှီခိုရသော ကျောင်းသားများမှာလည်း ရှေးကလို ချောင်ချောင် လည်လည် မဟုတ်ကြတော့ဘဲ။ ခြပ်တည်းလာကြလေသည်။ ဖိနှိပ်ခြင်းရှိလျှင် တော်ဖွန်၊ ဖြင်းရှိလေရာ ကျောင်းသား များမှာလည်း မိမိတို့အပေါ်မတရားဖိနှိပ်ချက်တို့ကို တဖြေးဖြေးတော်ဖွန်စ ပြုလာကြသောအချိန်ဖြစ်လေသည်။

မြို့တိသျှ အာဏာရှင်တို့က ကျွန်ကောင်းကောင်းရရန် ဘာလည်း၊ သာရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်၊ ဗမာကျောင်းသားများကို အင်္ဂလိပ်စာသင်ပေးခဲ့သော်လည်း၊ ဖိနှိပ်ခြင်းကို တော်

ထွန်ရိုသော်စိတ်ခါတ်သည်။ ကျောင်းသားများအား အင်္ဂလိပ်
 စာမှန်ပျောင်းဖြင့် အပြင်ဘက် ကမ္ဘာ၏ တိုးတက်ခြင်းကို
 ထွမ်းမြော်ကြည့်စေခဲ့လေသည်။ ဗမာပြည်နှင့်အဆင့်အတန်း
 အလွန်ကွာထွမ်းအောင်တိုးတက်နေသော ကမ္ဘာနှင့် မိတ်ဖွဲ့
 ရသော ကျောင်းသားများတွင် ဗမာပြည်ကို တိုးတက်စေ
 လိုသောစိတ်။ ကမ္ဘာတွင်ဗမာကို ထင်ရှားစေလိုသောစိတ်။
 တနည်းအားဖြင့် မျိုးချစ်စိတ်တို့ ကိန်းအောင်းလာစ ပြုလာ
 လေသည်။ ။ နိုင်ငံရေးကိုလည်းမသဲမကွဲ မထင်မရှားခတ်
 ဝါးဝါးမျှမြင်ရလေပြီ။

ဗမာပြည်၏နိုင်ငံရေးမှာလည်းနိုးကြားစပြုလာလေသည်
 တိုင်းရင်းသားခန့်ရှင်ပေါက်စများမှာ-စီးပွား ရေးဘက်တွင်
 နိုင်ငံခြားသား ခန့်ရှင်တို့ကချည်း၊ လုံးဝလက်ဝါးကြီး အုပ်
 လားသည်ကိုမကြေမနပ်ဖြစ်လာခါ ဆူပူ လာကြလေသည်။
 ထိုအချိန်မှာ-ဝံသာနုခေတ်-ဦးထွန်းရှိန်၊ ဦးဘဘေ၊ ဦးပုတို့၏
 ခေတ်ဖြစ်လေသည်။ တိုင်းရင်းသား ခန့်ရှင် ပေါက်စများမှာ
 ဗမာဆင်းရဲသား တောသူ တောင်သားများထံမှ နိုင်ငံခြား
 သားခန့်ရှင်တို့ အဓမ္မဖိစီး ယူငင်ထားလာ ပစ္စည်းများမှာ
 ထပ်သားဝေစုကိုလိုချင်သဖြင့်၊ ဆင်းရဲသားများနှင့်နယ်ချဲ့
 သမားများကိုရန်တိုက်ပေးလေသည်။

စက်ရုံထွက်ပစ္စည်းများဈေးတက်လျှင်။ လယ်ယာထွက်
 ကုန်စိမ်းကုန်ကြမ်းများမှာလည်းဈေးတက်လေရာ။ လယ်ယာ
 ကိုင်းကျွန်းကိုမြို့ရိရသောလယ်သမားများမှာ မထောင်းတာ
 ဟူချေ။ စက်ရုံ ထွက်ပစ္စည်းဈေး တက်လျှင်။ လူနေအိုင်မှု

၁၀

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

စားရိတ်မှာလည်း တက်လာလေရာ အခစား စက်အုပ်ရုံ သမားများမှာ-မိမိတို့ရပြစ်သော အခကြေးငွေတိုးမြှင့်ပေး ရန်ဆူပူလာကြလေသည်။

ဤသို့တိုင်းပြည်နှင့် အဝှမ်း ထွပ်ရှား ထကြွ ဖန်တီး သွေးဆူနေသောကျောင်းသားများ၏ စိတ်ကို ထွက်ပေါက် ပေးလိုက်သောအရာကား။ ၁၉၂၀-ခုနှစ်တွင် ပေါ်ပေါက် လာသော၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဥပဒေပင်ဖြစ်လေသည်။ ။ ထို ဥပဒေကိုမကြိုက်ဟုဆိုကာ၊ ထိုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင်-ဗမာ တပြည်လုံးကျောင်းသားများ၏ သပိတ်စစ်ပွဲကြီးပေါ်ပေါက် လလေတော့သည်။

ထိုအချိန်က ကျောင်းသားများ၏စိတ်ကို မှန်းဆကြည့် လျှင်။ ကျောင်းသားများမှာ။ နိုင်ငံလုံး အမြင်ရောက်စပ် ဖြစ်လေသည်။ လွတ်လပ် ရေးမှာ၊ သူတို့တွင် စိတ်ကူး ကောင်းရုံ လောက်သာ ဖြစ်လေသည်။ သူတို့မြင်ကာ လွတ်လပ်ရေးမှာ၊ ကိုးဆယ် ရာခိုင်နှုန်းမျှသော ဆင်းခဲသား များ ချမ်းသာရေးမျိုး မဟုတ်သေးချေ။ (။ ထိုကြောင့်ပင် ကျောင်းသားသပိတ်-ကြီးနှင့် မရှေးမနှောင်း ပေါ်ပေါက်လာ သောရေနံမြေ အလုပ်သမား သပိတ်နှင့် ၁၉၂၇-ခုနှစ်တွင် အကြီးအကျယ် တိုင်းပြည် ထွပ်ရှား လောက်ဒေသင် ပေါ် ပေါက်လာသော- မီးရထား အလုပ်သမား သပိတ် တို့ကို ကျောင်း သားများကူညီရမှန်းမသိကြချေ။) ။ ထိုသို့သာ သော်လည်း၊ မသိမသာသော်၎င်း၊ ကျောင်းသားများမှာတိုင်း

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

၁၁

ရင်သားခန့်ရှင်ပေါက်စတို့၏တိုက်ခွဲကိုကူညီကြလေသည်။
၁၉၂၃-ခုတွင် တိုင်းရင်းသားခန့်ရှင် ပေါက်စတို့အားဝေရ
ခွဲပေးသည့် ဗိုလ်အင်္ဂါအုပ်ချုပ်ရေးကိုရခြင်းမှာလည်း အချို့
အဝက်ကျောင်းသား အင်အား အထောက်အပံ့ကြောင့်
မဟုတ်ဟုမပြောနိုင်ချေ။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ထိုအချိန်မှာ ဗမာကျောင်းသားများ
ကမ္ဘာကိုရင်ကော့၊ ခေါင်းမော့ကာရဲရဲနှင့်ကြီး မျက်နှာ
ချင်းဆိုင်သော အချိန်ဖြစ်လေသည်။ သူပုန်မိတ်စတင် မွေးမြူ
သော အချိန်ဟုလည်း ဆိုနိုင်လေသည်။ ။ ယခုခေတ်
ကျောင်းသားများ၏ မိတ်စတတ်တက် ကြွရခြင်းမှာလည်း
ထိုခေတ်ကမိတ်စတတ်ကို အမွေခံရသောကြောင့် ဖြစ်လေ
သည်။ ။ အချုပ်အားဖြင့်ဆိုသော် ထိုခေတ်မဂ္ဂိက- လာ
ခေတ်မျိုးမပေါ်ပေါက်နိုင်ချေ။

(၃)

၁၉၂၀-ခုနှစ် သပိတ်ပွဲကြီး၏ အသီးအပွင့်အဖြစ် ဗမာ
ပြည်အနှံ့ အပြား အမျိုးသားကျောင်းများ ပေါ်ပေါက်လာ
ခြင်းမှာလည်း ဗမာကျောင်းသားများအရေးကို တမျိုးတဖုံ
ပြုပြင်ဖန်တည်းလာကို ဖြစ်လာလေသည်။ ။ အမျိုးသား
ကျောင်းများပေါ်ပေါက်လာသည့်အတွက်၊ တိုင်းပြည်တွင်
လက်ငင်း ခံစားရသော အကျိုးကျေးဇူးများမှာ၊ စာသင်
စရိပ်ကျော့လာသဖြင့်၊ ယခင်ကအတန်း ဆင်းရဲနွမ်းပါသော

၁၂ လူ့အဖွဲ့အစည်းအရေးတော်ပုံ

မိဘများ၏သားသမီးများပင် အင်္ဂလိပ်စာကို သင်ကြားနိုင်
ခွင့်ရလာခြင်း၊ လွတ်လပ်လိုသောကျောင်းသားများ၏မွေးပါ
သန္ဓေစိတ်ကို စံနှစ်ကျကျ ပြုပြင်ပေးသဖြင့်၊ အမြင်ကျယ်
ကျယ်နှင့် ပြည်ကျိုးဆောင်လိုသော ကျောင်းသားများ အ
မြောက်အများပေါ်ထွက်လာခြင်း စသည်တို့ဖြစ်လေသည်။
သို့သော် အမျိုးသားကျောင်းများမှာ နယ်ချဲ့ပညာရေးစနစ်
လက်အောက်ခံပုံဖြစ်သေး၍၊ အခြားကျောင်းများနည်းတူ
ကျန်လုပ်စက်အဖြစ်မျိုးမှ တိုးတက်ခါ တိုင်းပြည် ကြီးပွား
ရေး၏တကယ် ရေသောက်မြစ်ဖြစ်သော အမျိုးသားပညာ
ရေးစံနှစ်ကိုမထူထောင်နိုင်သေးချေ။

၁၉၂၀-ခုနှစ်လောက်မှ ၁၉၃၄ ခုနှစ်လောက် အထိ
ဗမာပြည်၏ စီးပွားရေးအခြေအနေကို ကြည့်လျှင်လည်း။
ကမ္ဘာစစ်ကြီးဒဏ်မှ နယ်ထူစ ဖြစ်သော ဗမာပြည်မှာ
၁၉၂၆ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံးကို တုန်ထုပ်ချောက်
ချားစေခဲ့သော၊ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေး ပျက်ပြားမှုကြီး၏ ဓမ္မဂဏ
ရိုက်ခြင်းကိုအပြင်းအထန်ခံရလေသည်။ ၁၉၂၆ ခုမတိုင်
မှီက၊ ကမ္ဘာနှင့်တကွ ဗမာပြည်တွင်၊ စီးပွားရေးစိပ်ပင်မှုအ
တက်အကျရှိခဲ့သော်လည်း ၁၉၂၆ ခုနှစ်ကျော်လွန်သည့်အ
ချိန်ကစ၍ ယခုတိုင် စီးပွားရေးမှာအတက်မရှိဘဲ တောက်
လျှောက်ကျလာခဲ့လေသည်။

ဗမာကိုင်း၊ ဗမာတိုင်း၊ တသက်နှင့်တကိုယ် မကြိုဘူး
အောင်-နုရေး-ထိုင်ရေး ကြပ်တည်း လာလေသည်။ ။
စီးပွားရေးမျက်စေ့နှင့် လူ့အဆင့်အတန်းကို ရှင်ကြည့်လျှင်

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

ထိပ်ဆုံးတန်းရှိတိုင်းရင်းသားခန့်ရှင် ပေါက်စများမှာ၊ စီး
 တူးရေးပျက်ပြားမှုကိုမျက်နှာချင်းဆိုင်ရသော်လည်း၊ ဆင်
 နှစ်ကွဲလောက်ဆိုသကဲ့သို့၊ မထောင်းတာထူးချေ။ ။ အလယ်
 အလတ် အတန်းအစားများဖြစ်သော လယ်ပိုင်ရှင်ကလေး
 ပေါင်းမြောက်များစွာတို့မှာ မိမိတို့ပိုင် လယ်ကွက်ကလေး
 များကိုကြွေးနှင့်နှိမ်ကာ၊ လယ်မလုပ်သည့် လယ်ပိုင်ရှင်ကြီး
 များသို့ရအပ်လိုက်ကြလေသည်။ ။ ကုန်သည်၊ ဝှံ့စားများ
 မှာလည်း၊ အရောင်းအဝယ် ပျက်ပြားကြကာ ရှေ့ကမကြို
 ဆုံးသောဆင်းရဲ ကြပ်တည်းမှုမျိုး ကြုံရလေသည်။ ။ နိုင်ငံ
 ခြားမှရောက်လာ၍၊ တောသူတောင်သားများကို သွေးစုပ်
 လှောင်တလုပ်တရားသားစသည့်ခန့်ရှင် ကုမ္ပဏီများပင်၊
 ပျက်ပြားသွားကြသဖြင့် ကုမ္ပဏီကြီးများကို မြှီကာ၊ အသက်
 မွေးနေကြသော လုပ်သားကြီးငယ်တို့မှာ၊ ထမင်းငတ်သည့်
 အဖြစ်မျိုးကိုရောက်ကြရလေသည်။

၁၉၂၆-ခုစီးပွားရေးပျက်ပြားမှုတွင်၊ တောသူ တောင်
 သား လယ်သမားများနှင့် အလုပ်သမားများ ဖြစ်သော
 အောက်ဆုံးတန်းနှင့်ပြား အဆင့်အတန်းစားများမှာ၊ အနစ်
 နာအဆင်းရဲအခံကြရဆုံးဖြစ်လေသည်။ ။ သူတို့မှာ နိုင်ငံ
 ခြားသားခန့်ရှင်ကြီးများနှင့် တိုင်းရင်းသား ခန့်ရှင်ပေါက်စ
 များကပါ၊ ကကြိတ်တည်း တညာဏ်တည်း ပူးပေါင်းကာ။
 သွေးစုပ်ခြင်းကို ခံကြရသဖြင့်၊ ထိုခန့်ရှင်များ အပေါ်ကျ
 ရောက်သောစီးပွားရေးဒဏ်အချို့ အဝက်ကိုပါ၊ ပူးပေါင်းကြ
 ရလေသည်။ ။

ကျေးဇူးတင်စာများအရေးတော်ပုံ

အလုပ်သမားနှင့်လယ်သမား ၂ ဦးကို ကြည့်လျှင်ပင်
 လယ်သမားများမှာပိုမိုဒုက္ခ ရောက်ကျသည်ကို တွေ့ရလေ
 သည်။ ။လယ်ယာထွက် ကုန်ပိမ်း၊ ကုန်ကြမ်း များမှာ။
 အိမ်ပြည်ရာဇဝင်တွင် မကြုံဘူးအောင် ဈေးကျသွားလေ
 သည်။ ။ဥပမာ၊ ၁၉၂၉-ခုမှ ၁၉၃၃-ခုနှစ်အတွင်း၊ စပါး
 တင်းတရာလျှင်-၁၅ပိ-၁၅၅၀-မှ ၅၅၀၀-ထိအောင်လျှော့ကျ
 သွားလေသည်။ (၁၉၃၀-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလတွင်၊ ဖြစ်ပွားခဲ့
 သော သာယာဝတီ လယ်သမားများ၏ သူပုန် မှုကြီးမှာ။
 လယ်သမားများ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးသည့် ကပ်ဆိုက်သည့်
 တိုင်အောင်စီး ပွားရေးကြပ်တည်း ကျဉ်းမြောင်းမှုတွင်-အ
 ရင်းခံလျက်ရှိလေသည်။) အစာငတ်မွတ်၍သေခြင်းဆိုးသေရ
 ခြင်းနှင့် သူပုန်ထခြင်းလမ်းနှစ်သွယ်တွင် ဒုတိယလမ်းကို
 မလွဲသာမရှောင်သာ၍ လိုက်ခဲ့ရသော ပမာတောသူတောင်
 သားလယ်သမားများ ၂၇ ချက်ကောင်းကို စောင့်နေသော
 နယ်ချဲ့သူသတ်သမားများ၏၊ မညှာ မတာ ရက်စက်ကြမ်း
 ကြုတ်စွာ။ ဖိနှိပ်နှိမ်နှင်းခြင်းကိုခံကြရလေသည်။ နယ်ချဲ့သ
 မားများသည်။ လယ်သမားများအား၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး၍
 ပုန်ကန်ထကြွလာသည့်တိုင်အောင် အဓမ္မ သွေးစုပ်ကြပြီး
 လျှင်၊ မတတ်သာ၍ တွေ့သမျှပူးဆောက် ပုဆိန်တို့ကိုကိုင်စွဲ
 ကာ။ သူပုန်ထကြွရသောအခါမှာလည်း၊ မညှာမတာသုတ်
 သင်သင်ဖြတ်ကြလေသည်။ ။

၃၄ ဘို့ကိုယ်သူတို့ယဉ်ကျေးသော အစိုးရဟုခေါ်လေ့ရှိ
 သော်လည်း၊ ဖမ်းဆီးမိသောသူပုန်ဗိုလ်များကို။ အစိက်စိတ်

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံတော်အစည်းအဝေး

အပိုင်းပိုင်း ဖြစ်အောင် လူမြင်ကွင်းကွင်း သတ်ဖြတ် ချစ်
ထပ်ပြီးလျှင်၊ တိုင်းပြည်ကို အကြောက်လန့်တုန်လှုပ်အောင်
ကျိုးစားကြလေသည်။ ။ သူတို့စီမံလိုစိတ်မူရင်းမတူညီတာ
စီးပွားရေးကြပ်တည်းဝတ်ပြတ်မှုအတွက် တွေ့ရတိုင်း ပျက်စီး
မြိုက်ကာ တော်ထွန်ကြရသော အလုပ်သမားများအား အစွမ်းအား
သည့် လယ်သမားများကို အစိုးရက ကြမ်းကြုတ်သော
ထိခိုက်မှုများဖြင့်၊ တလမျှ အတောအတွင်း မှီခိုခင်းပစ်နိုင်
အောင် အံ့ဩစရာမဟုတ်ချေ။

(ထမင်းဝဝမစားကြရသော အလုပ်သမားများ၏ပုန်ကန်
ထက်ထွန်လိုသည့် စိတ်ဓာတ်ကိုကား၊ ပရိယာယ်များသော
နယ်ချဲ့သမားတို့က ထွက်ပေါက်လမ်း လွှဲပေးလိုက်သဖြင့်၊
အလုပ်သမားများ၏ ရည်ရွယ်ချက် ပန်းတိုင်သို့ မရောက်
သည့်အလုပ်သမားကုလားဗမာ အစိုးရတော်တွင် အဆုံး
သတ်ရလေသည်။)

၁၉၃၀ ခုနှစ်အတွင်း တချိန်တည်းဖြစ်ပွားသော လယ်သ
မားသူပုန်ထမှုကြီးနှင့် ကုလားအလုပ်သမားနှင့်ဗမာအလုပ်
သမားတို့၏အစိုးရတော် အကြီးများပြီးဆုံးငြိမ်းသွားကြသည့်
နေ့၊ ၁၉၃၆-ခု ကျောင်းသားသပိတ်မှောက် ပွဲကြီးမတိုင်မီ
၃-၄-နှစ်ခန့် အတောအတွင်း၊ တိုင်းပြည်မှာ၊ အတော်
အတန်ငြိမ်သက်ချမ်းသာသလိုထင်ရလေသည်။

ဤကဲ့သို့ဖြစ်ရသည်မှာ၊ တိုင်းပြည်တွင် စီးပွားရေးစီပင်း
ဝပြောလာ၍မဟုတ်ပေ။ ။ ၁၉၂၉-ခု စီးပွားရေးပျက်ပြား
မှု ရောဂါကြီးမှာ ယခုအခါ၊ အသဲအသန်ဖြစ်၍ ကောင်း ဘုန်း

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

အချိန်ဖြစ်လေသည်။ ။ ဤသို့ တိုင်းပြည်ငြိမ်သက် ဖြစ်ရန်
ပွားရခြင်း၏အကြောင်းရင်းများကို ဆန်းစစ် ကြည့်သော်
ယာယာဝတီသူပုန်တွင် အစိုးရက အကြိမ်းပတမ်းနှိုက်ကွပ်
မှုကြောင့်ရှိရင်းစွဲ ဆူပူလိုသည် စိတ်များမှာ ရုတ်တရက်
သတ်ပျက်သလိုဖြစ်သွားခြင်း။ လေမုန်းတိုင်းထပြီး နောက်
လပြေတိုက်လာသကဲ့သို့ဆူပူထကြွနေသော စိတ်များကို
ယာယာဝတီသူပုန်၊ ကုလားဗမာ အဓိကရုဏ်း တို့တွင်
ပွက်ပေါက်ပေးလိုက်ပြီးနောက်ခဏပန်းပွဲအနားပေးသလို
ငြိမ်သက်လာခြင်း။ ပေးအပ်ခဲ့ဖြစ်သည့်အုပ်ချုပ်ရေးအသစ်
တွင် စိတ်ကိုအလုပ်ပေးကာစူးစိုက် အာရုံပြုလာကြခြင်းတို့
တွင်တွေ့ရပေမည်။

ဘော်ပြပါကာလအပိုင်းအခြားအတွင်း၊ ကျောင်းသား
များ၏ အဆင့်အတန်း စိတ်ဓာတ်မှာလည်း၊ ၁၉၂၀ ခုနှစ်
ခတ်ထက် အတော်အဆင့်အတန်းမြင့်တက်လာလေပြီ။ ။
ဒီဘာများစီးပွားရေးကြပ်တည်းမှုကြောင့် ကျောင်းသားများ
မှာ အလျှင်အခါများကလို ကျောင်းတွင် မင်း သား ဟန်
ဘမ်းသောပိုက်မျိုးအခြေအနေမျိုးကို မနေနိုင်ကြဟော့ပေ
ရှေးအခါများကမူကား လိုသမျှတင်ပို့နေသော မိဘငွေကို
ရလျိုဖြိုးကာ မပူမပင် အကြောင်းကြ ကင်းကင်းကြီး
ကျောင်းတွင်နေ၍ ကျောင်းကထွက်လျှင်လည်း လိုသမျှ
ကျွန်အုပ်ကို လွယ်လင့်တကူ ရနိုင်သော်လည်း။ ယခု
အခါ ကျောင်းသားအဖြစ်ဘော်ကြော့မနေနိုင်တော့သည့်အ
ပြင် ကျောင်းကထွက်၍လောကကြီးအတွင်းသို့ ခြေတလှမ်း

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

ဆင်းမီလျှင်ပင် အာလုပ်လက်မဲ မကောင်းဆိုးဝါးသတ္တဝါ
ကြီးကိုရင်ဆိုင်တိုးကြရလေသည်။

ကြောချမှခါးပြမှန်းသံလေ ရှိသည့် လူ ဓမ္မာတာအတိုင်း
ကျောင်းသားများမှာလည်း မိမိတို့ ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကြ
ငံသားတွေလာကြသောအခါမှ ထိုဘေးရန်၏ အရင်းစစ်မြစ်
ကိုလေးလေးနက်နက်တွေးတောစပြုလာကြလေသည်။ ။
ပါတို့တတွေ လူ့လောကမှာ လူကျပ်ပြည့်အဖြစ်၊ စိတ်ချ
လက်ချမနေဘဲ ဧည့်ရေးအတွက်အမြဲတစေ ပူပင်သောက
ရောက်နေခြင်းမှာ ကျွန်တို့ အဖြစ်နှင့်နေရ၍ ပါကလား
ဟုနယ်ချဲ့စံနစ်၏မူမမှန်ပုံသဏ္ဍာန်ကို မြင်လာကြလေသည်။
ပြင်းထန်သောအမျိုးသားစိတ်ဓာတ်၊ မျိုးချစ်စိတ်များ ကိန်း
အောင်းလာကြလေသည်။

ယဉ်းရာတွင် ထိုအချိန်က ကျောင်းသား ပရိသတ်အား
လုံးကို ချုံကြည့်ရလျှင် မိမိတို့တမျိုးလုံးကို ဆင်းရဲတွင်း
နက်အောင်လုပ်နေသော နယ်ချဲ့စံနစ်သုတ်သင်ရေးအတွက်
လက်ကိုမြှင့် ကြသေးချေ။ ။ အလုပ်သမား၊ လယ်သမား
များနှင့် ပူးပေါင်းကာတိုက်ဖျက်မှ နယ်ချဲ့ စံနစ်ပျက်မည်ကို
နွလုံးပိုက်မိကြဟန် မတူသေးပေ။ သွေးဆူနေသောမျိုးချစ်
စိတ်က - ကျောင်းသားများအား ခန့်ရှင်ကြီးများကြေးစား-
သူသတ်သမားကြီးများ ဖြစ်သော ဟစ်တလာ-မူဆီလီနီတို့
အား အထင်မှား အမြင်မှား အားကျကာ ဖက်မစ်စိတ်
ပေါက်နေကြလေသည်။) ပြင်းထန်သော မျိုးချစ်စိတ် ပည့်
ဖက်ဆစ်ဝါဒ ဘက်သို့အခါ များစွာ ယိုမ်းယိုင်တတ် လေ

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

ပဋိပက္ခအစတွင် တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂအသင်းသည် တက္ကသိုလ်အာဏာပိုင်များ၏ ဆန္ဒ အာဝိသအတိုင်း၊ မငြင်းဆန်ဘဲ ဆောင်ရွက်လာသော်လည်း အချိန် ကူးပြောင်းလာသည်နှင့်အမျှ ကျောင်းသားများ၏ကိုယ်တွင်းတွင် ကိန်းအောင်းနေသော ဆူပူထကြွသည့် စိတ်ဓာတ်မှာ တော်ထွန်းထွန်းထွက်ခါ၊ သမဂ္ဂအသင်းကို ဗမာပြည် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲခရီးလမ်းကြောင်းသို့ တစ်စတစ်စ ပို့ဆောင်လာခဲ့လေသည်။

အခင်း(၃)တွင် တော်ပြ ခဲ့သည့် အတိုင်း၊ ကျောင်းသားပိုင်းတွင် မကြေမနစ် ထွပ်ရှား ဆူပူ လာသော်လည်း ရုတ်ခြင်း တက္ကသိုလ်သပိတ်မှောက်မှုကြီး ဖြစ်ပေါ်မလာဘဲ ၁၉၃၆-ခုနှစ်ထိအောင် အချိန် ဆိုင်းခဲ့သည်မှာ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ ။ အဖြေအထွက်၊ အချက် ၃ ချက်ကိုတော်ပြဆိုလိုလေသည်။

ပဋိပက္ခ။ ။ တိုင်းပြည်တွင် ယုတ်တရက် ဆူပူ ထွပ်ရှားမှုများ ပေါ်ပေါက်လာပြီးနောက်၊ ငြိမ်သက် ချမ်းခြင်းမှာ နောက်မှထက်ကြပ်မကွာလိုက်ပါလာလေသည်။ သာယာဝတီသူပုန်၊ ကုလားဗမာ အဓိကရုဏ်းတို့အပြီး တိုင်းပြည် အခြေအနေကို စဉ်းစားကြည့်နိုင်သည်။

ဒုတိယ။ ။ တမြို့နှင့် တမြို့တနယ်နှင့် တနယ်ရှိ ကျောင်းသားများ ကူးလူး ဆက်ဆံမှု မရှိကြသေး။ အဖေး မ

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

ကပ်ကြသေး၊ တကျောင်းနှစ်ကျောင်းက / လွဲ၍၊ ကျောင်း
တိုင်းလိုလိုပင်။ ကျောင်းသားများကို အလွယ်တကူ ခုခိုး
နိုင်သော သမဂ္ဂနှင့် အလားတူ အသင်းများမရှိကျသေးချေ။
ဗဟိုသမဂ္ဂအသင်းကြီးက ကြီးကိုင်ထားသော ဗမာပြည်
အနှံ့ အပြားရှိ သမဂ္ဂ အသင်းများသည်။ မိမိတို့လိုလား
ချက်များအတွက်၊ နေ့မဆိုင်း-ညမကူး-သပိတ် လက်နက်ကို
အသုံးပြုနိုင်သော ယခုအချိန်ကို၊ ပြောင်းပြန်လုပ်၍ ကြည့်
လျှင် သိသာပေမည်။

တတိယ။ ။ ဗမာပြည် အနှံ့ အပြားရှိ ကျောင်းသား
များ၏ ရှေ့တော်ပြေးဖြစ်သော တက္ကသိုလ် ကျောင်းသား
များ သမဂ္ဂအသင်းတွင် ကိုနုထက်ထက်မတိုင်မီ။ ကြန့်နိုင်
တောင့်တင်းထားသော ရှေ့ဆောင်ရွက်မှု မရှိသေးပေ။

၁၉၃၆-ခုနှစ်။ ကျောင်းသားသပိတ်ကြီးတွင် ကျောင်း၊
သားများက။ မိမိတို့နှစ်နာချက်များအဖြစ် တောင်းဆိုချက်
များကို ဆန်းစစ်ကြည့်ခြင်းအားဖြင့်၊ ထိုအချိန်က၊ ကျောင်း
သားများ၏ နိုင်ငံရေးအယူအဆနှင့် တကွ။ နယ်ချဲ့စနစ်တိုက်
ဖျက်ရေးတွင် ကျောင်းသားများ၏ တွေးခေါ် ယူဆချက်မှာ
မည်မျှခရီးရောက်နေသည် စသည်တို့ကို အတော် အသင့်
ခန့်မှန်းကြည့်နိုင်လေသည်။

ကျောင်းသားများ၏ လက်ငင်းတာဝန်မှာ။ နိုင်ငံရေးကို
ကိုယ် ထိလက်ရောက်ဆောင်ရွက်ရန်မဟုတ်သေး။ ကျောင်း

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

သားများ တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်သော ပညာရေးစနစ်ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုသာဖြစ်သည်” ဟူသော အယူအဆမှာ ၁၉၃၆ ခု သပိတ်မှောက်စဉ် အချိန်တွင် ကျောင်းသားတိုင်း လိုလို မှာဖွယ်ကြလေသည်။

သို့သော်-ရန်ကုန်ရှိ ကျောင်းသားများ သပိတ်မှောက်၌ နုပျိုက အရေးတယူတောင်းဆိုသော အချက်များမှာ ဗမာ တပြည်လုံးရှိ ကျောင်းသားများနှင့် သက်ဆိုင်သော ပညာရေး ဌာနအတွက်။ တောင်းဆိုချက်များပင်မပါရှိဘဲ။ ကျောင်း သား ၁၀ ယောက်မျှ၊ ၁-ယောက် လောက်သာ နေနိုင် သော တက္ကသိုလ် ကျောင်း နှင့်သာ လုံးဝ သက်ဆိုင်သည့် တောင်းဆိုချက်များသာ ဖြစ်လေသည်။ ဤတောင်းဆိုချက် များမှာ မည်မျှနယ်ကျဉ်းနေသည်ကို တွေ့သိနိုင်ပေသည်။ ဤ ကျဉ်းမြောင်းသော တောင်းဆိုချက်များတွင်။ ၁၉၂၀-ခု သပိတ်ကျောင်းသားများ အချိန်က အတော် ခေတ်စာ ကျော်ကြားလိုက်သော တက္ကသိုလ်အက်ဥပဒေ ပြင်ဆင် ရေး တောင်းဆိုချက်ကြီးအဖြစ် ပြန်လည်ပေါ်လွင် လာ ပြန်လေသည်။

ဤအကြောင်းများကြောင့်။ သပိတ်ခေါင်းဆောင်များက အပြစ်မတင်နိုင်ချေ။ နောက်လိုက် ငယ်သားများ၏ အဆင့်အ တန်း-အမြင်မျိုးကို ရှေ့သွား ခေါင်းဆောင်က မပုန်ကန် သာအမြင်သန်နေကြသော ကျောင်းသားများ စိတ် ထားနှုတ်

အချင်းသားများအကျိုးစီးပွား

ဆန့်ကျင်ကျော်လွန်ကာ ကိုနဲ့တို့သည် ပညာရေးနှင့် လုံးဝ မဆိုင်ဘဲ အလုပ်သမား၊ လယ်သမားများနှင့်သာ ပတ်သက်သော နှစ်နာချက်တချက်ကို ငှောင်းဆိုချက်အဖြစ်ထားလိုက်ကာ ကိုနဲ့တို့နောက်သို့ စိတ်အားထက်သန်စွာ ဖိုက်ပါမည့် ကျောင်းသားများအထူးနည်းပါးပေလိမ့်မည်။

ဤယူဆချက်များကို ပဋ္ဌမအကြိမ်မြောက်ဗမာ နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားများကွန်ဗရင့်ကြီး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များက သက်သေခံထုတ်ရှိလေသည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အားလုံးမြို့ကြည့်လျှင်။ ကျောင်းသား၊ ပညာရေး စနစ်စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်သော အဆိုများသာဖြစ်ပြီး လယ်သမား၊ အလုပ်သမားနှင့် ပတ်သက်သော အဆိုများကိုမတွေ့ရချေ။ ။ လယ်သမားကို ထားဦးတိုင်းပြည်တပြည်လုံးနှင့် ပတ်သက်သော အဆိုများ ဥပမာ၊ ထိုအချိန်က လူတိုင်းစိတ်ဝင်စားနေသော ပေးအပ်ဆဲအုပ်ချုပ်ရေးသစ်ကို ကန့်ကွက်သည့် အဆိုများကိုမတွေ့ရပေ။

အချုပ်ကိုရေးရလျှင်၊ ဒုတိယသပိတ်ခေတ်ကျောင်းသားများမှာ ပဋ္ဌမသပိတ်ခေတ် ကျောင်းသားများထက်၊ စိတ်ထက်ကြံ့မှု နိုင်ငံရေးအမြင်၊ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်စည်းရုံးမှု စသည်တို့တွင် ထူးခြားလောက်အောင် အဆင့် အဟုန်းမြင့်တက်လာလေသည်။ ။ မိမိတို့တွေ့ကြုံနေရသော ဒုက္ခဆင်းရဲအပေါင်းကို မှာ နယ်ချဲ့စနစ်ကြောင့်ဖြစ်သည်ကို မြင်သာကြံ့ပြီးလျှင်၊ နယ်ချဲ့စနစ်တိုက်ဖျက်ရေးကို စိတ်အာရုံ စူးစိုက်

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

လာကြလေသည်။ ။ သို့ရာတွင် တပြည်လုံး အရေးကိုချုပ်
ကြည့်နိုင်လောက်အောင် ဂရုမထား ကြသေးဘဲ။ မိမိတို့
ကျောင်းသားပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရခြင်းဖြင့် အချိန်ကုန်
နေကြလေသည်။

(၅)

၁၉၃၆-ခုနှစ်မှာ ဗမာကျောင်းသားများ ရာဇဝင်တွင်
စာတင်ရမည့်- ထူးခြားသောနှစ် ဖြစ်လေသည်။ ။ ပဋ္ဌမ
အကြိမ်ကျောင်းသားများရုံးမိသောအချိန်၊ ပဋ္ဌမ အကြိမ်
ကျောင်းသားများ နယ်ချဲ့တိုက်ပွဲလုပ်ငန်း ထမ်းစက် တွေ
သောအချိန်ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၃၆-ခုနှစ်၊ မေလအတွင်း၊ ရန်ကုန်မြို့ ဂျူဘလီဟော
ရုံကြီးအတွင်း ကျင်းပခဲ့သော ပဋ္ဌမ အကြိမ်မြောက်၊ ဗမာ
နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ ကွန်ဖရင့်ကြီးသို့ တက်
ရောက်ကြသော ဗမာပြည် အရပ်ရပ်မှ- သပိတ်မှောက်
ကျောင်းသားများသည်- ဗမာပြည်လုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသား
များ သမဂ္ဂ အသင်းကြီးကို တည်ထောင် လိုက်ကြလေ
သည်။

ပဋ္ဌမဦးဆုံး ကျောင်းသားများ ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ် ဒုတိယ
သပိတ်ခေါင်းဆောင် မစ္စတာရာရှစ်ကို တင်လိုက်ကြလေ
သည်။

ကွန်ဖရင့်ကြီးသို့ တက်ရောက်သော- ဗမာပြည် အရပ်
ရပ်မှ ကျောင်းသားများသည်၊ ပြန်သွား၍ မိမိတို့နေရပ်၊ ပူးသို့

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

ပြောင်းလဲလျှင် ကျောင်းသား သမဂ္ဂ အစည်းများကိုတည်
 ထောင်ကြလေသည်။ ။ တောရက်ရွှံ့လမ်းတွင် သွားရသူ
 များ တွေ့ကြုံလေ့ရှိသော အခက် အခဲများကဲ့သို့- ဗမာ
 ဗြည့်အရပ်ရပ်တွင် ကျောင်းသား သမဂ္ဂအသင်း များစေ
 ချရေးကြသော ရဲဘော်ကျောင်းသားများမှာ အခက်အခဲ
 အမျိုးမျိုးကိုတွေ့ကြုံကြရလေသည်။ ။ အချို့သမဂ္ဂ အ
 သင်းများမှာ တည်ထောင်ပြီးလျှင်ပြီးခြင်း၊ ပျောက်ကွယ်
 ပျက်စီးခြင်းများကြ၍ အချို့မှာ အသင်းနာမည်မျှရှိပြီး၊ အ
 လုပ် မလုပ်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေ ကြလေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင်
 တောရသူများကို ထား၍ ဗမာပြည်တွင် မြို့ပေါင်း ၉၂ မြို့
 ခုန့်ရှိလေရာ-ကျောင်းသား သမဂ္ဂ အသင်းပေါင်း အနည်း
 ဆုံး ၉၂ သင်းခန့်ရှိ သင့်သော်လည်း။ အသင်းချုပ်ကြီး၏
 ပုဂ္ဂိုလ်သက်တန်းကုန်ဆုံးချိန်တွင် ကျောင်းသား သမဂ္ဂ
 အသင်းပေါင်း ၃၄ သင်းမျှသာ တည်ထောင် ပြီးသေး
 ကြောင်းကိုတွေ့ရလေသည်။ ။

ဗမာပြည်လုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂအစည်း
 ကြီးလက်အောက်တွင် ကျောင်းသားများမှာ စနစ်ကျကျ
 စိုက်ထိုက်ဝန်းဝန်းစည်းရုံးမိပြီးဖြစ်ရာ- ကျောင်းသားများ
 အရေးသည်။ ပညာရေးဋ္ဌာန ကွက်ကွက် ကလေးကိုသာ
 မကြည့်တော့ဘဲ တိုင်းပြည် တချလုံးနှင့် သက်ဆိုင်အောင်
 ဗြဟ္မာ့ များကိုပါ အရေးတယူ ဆွေးနွေး ထားကြလေ
 သည်။

ပွဲတာရာရှစ်ထက်ထက်ကုန်ဆုံး၍ မန္တလေးတွင် နုတ်ယ

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

ယအကြိမ်မြောက်၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ
 ကွန်ဗရင့်ကြီး ကျင်းပသောအခါ။ သမဂ္ဂအသင်းခွဲ - ၃၄-
 သင်းမှ ကျောင်းသား ကိုယ်စားလှယ်များသည်၊ ကျောင်း
 သားပြဿနာများကို ဆွေးနွေးကြရုံတွင် မနေကြတော့ဘဲ၊
 နယ်ချဲ့စနစ်ကိုတိုက်ဖျက်ရေး၊ ဆင်းရဲသားများဘိုပိ။ ထည့်
 သွင်းဆွေးနွေးလာကြလေသည်။ ။ အထက်ပါ ကွန်ဗရင့်
 တွင် အိန္ဒိယကွန်ဂရက်ကြီး၏ ဥက္ကဋ္ဌ-ပဏ္ဍိတဂျဝါဟလာ
 နေရှူးက-အစည်းအဝေးဖွင့်ခြင်း၊ မန္တလေးမြို့ပေါ်ရှိ။ စက်ရုံ
 အလုပ်သမားများ- ဆိတ်ကမ်းကူလီ များစွာတို့ တက်
 ရောက်နားထောင်ကြခြင်းတို့ဖြင့်၊ ကျောင်းသားတို့ မည်မျှ
 ခြေထမ်းပြောင်းလာကြသည်ကို ချင့်ချိန်နိုင်ပေသည်။
 မန္တလေး ကွန်ဗရင့်ကစ၍။ တနှစ်နှင့် ၆ လတိုင်တိုင်
 ကျောင်းသားများအား ခေါင်းဆောင်ခဲ့သူမှာ၊ ကို အောင်
 ဆန်း(ယခု သခင်)ဖြစ်လေသည်။ ကိုအောင်ဆန်းလက်ထက်
 တွင်၊ ကျောင်းသားများ၏ခြေထမ်းမှာ- ယခင်ကထက် နှစ်
 ဆမက-လျှင်မြန်သွက်လက်လာလေသည်။

ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂ အသင်းချုပ် ကြီးမှာလည်း။
 နယ်ကျဉ်းမြောင်းထွသော ကျောင်းသားများသာ ရွှေကိုး
 အစားထားသည့်အသင်းဘဝမှ-တိုင်းသူပြည်သား အားလုံး
 နှင့်သက်ဆိုင်သော အသင်းချုပ်ကြီးအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲ
 လာလေသည်။ ကိုဦးပြည်ကလည်း-အသင်းကြီးကို-မိမိတို့
 အားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သောအသင်း၊ မိမိတို့လိုအပ်ချက်

၂၆ ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

များကိုမှီခိုကာကွယ်မည့် အသင်းဟု ဖူးဆောင်ကြကာ-
ကျောင်းသားအသင်းကြီးကို အရေးပေးခြင်း ကျောင်းသား
အသင်းကြီး၏ လုပ်ငန်းတို့ကို စရိုက်ခြင်း ပြုလာကြလေ-
သည်။ ။ပြည်သူ့ ပြည်သားအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သော
နေကြီးများဖြစ်ကြသည့် အုပ်ချုပ်ရေးကန့်ကွက်သည့် ဖြိုး
လ ၁ ရက်နေ့ ဦးပိစာရနေ့-အမျိုးသားနေ့ နယ်ချဲ့စနစ်ကို
ကန့်ကွက်သောနေ့-စစ်ကိုအလိမ္မာရှိသောနေ့စသည့်နေ့ရက်
ကြီးများကိုသမဂ္ဂအသင်းကကြီးမှူး၍ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့လေ-
သည်။

နယ်ချဲ့စနစ်တိုက်ဖျက်ပွဲတွင်၊ ကျောင်းသားများနှင့် အ-
လုပ်သမားလယ်သမားတို့ ပူးပေါင်းကြရမည်ဟူသော သု-
တောမှ- သမဂ္ဂအသင်း၏ လုပ်ငန်းများ တာဝန်ခံ-ခေါင်း
ဆောင်များ၏ ဟောပြောရေးသားချက်များလွင်- ပေါ်လွင်
လာလေသည်။

ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များသည်၊အတိဒုက္ခရောက်-
နေကြသော လယ်သမား အလုပ်သမားများနှင့် ရောနှော
ထွေဆိုကြကာ သူတို့၏နစ်နာချက်များကို ဆွေးနွေးကြလေ-
သည်။ ။ကျောင်းသားများသည် အလုပ်သမား လယ်သ-
မားများနှင့်ပူးပေါင်းမည့်အကြောင်းကို၊သူတို့ တရားပွဲများ
တွင် အတိအလင်းကြောငြာခဲ့ကြလေသည်။

လွန်ခဲ့သော ၂ နှစ်ခန့်အတွင်း ရေထွမ်းမီးသဖြင့် အိုး
မဲ့-အိမ်မဲ့ဖြစ်ခါ- အတိဒုက္ခ ရောက်ကြသော ရခိုင်-ပရား-
ဟင်္သာတရှိ လယ်သမားများအား ငွေကြေး ကောက်ခံ-

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

ကာ တင်ပို့ ကူညီခဲ့ကြသည်။ ။ ရေနံမြေနှင့် သံလျှင်တွင် အကြီးအကျယ်သပိတ်မှောက်လျက်၊ ဓနုရှင်များနှင့် အပြင်းအထန် တိုက်ခိုက်ကြသော ခဲဘော် အလုပ်သမားများ၏ တိုက်ပွဲကို ဝင်ရောက် ကူညီခဲ့ကြသည်။ ။ ရေနံမြေ အလုပ်သမားသပိတ်ကြီးအတွင်း၊ ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင်များသည်။ အရေးရှိက ကျောင်းများကို သပိတ်မှောက်ခါ အလုပ်သမားများကို ကူညီရန်ပိုင်းပြင်းခဲ့ကြသေးသည်။

ကျောင်းသား များသည် အလုပ်သမား၊ လယ်သမားနှင့်ပေါင်းပြီးဟူသော ကျောင်းသားများ၏ ကြေငြာချက်ကို ဝင်ရောက်ရောက်၊ တိုင်းပြည်ချောက်ခြား သွားလေ့ရှိသော ပြည်ထောင်စုခြင်းကား၊ လွန်ခဲ့သော ဩဂုတ်လတွင် အစည်းအဝေးတွင်။ ၁၉၂၀-ခု သပိတ် ကစ၍၊ ကျောင်းသားများ လိုလားချက် ဖြစ်လာခဲ့သော- ရန်ကုန် အလုပ်သမားဥပဒေကြမ်းကို၊ လက်မခံငြင်းပယ်လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ကြောင်း။

ကျောင်းသားများ၏ ဝိုင်းရံခြင်းအတွက်၊ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်ကြီးတချက်မှာ၊ လယ်သမားများ အသက်ရှူချောင်ခွင့်ရစေမည့်- လယ်သမားစား ဥပဒေကြမ်းနှင့် လယ်မလုပ်သူလယ်မပိုင်နိုင်ခွင့် ဥပဒေကြမ်းများကို အတည်မပြုသဖြင့်၊ မိမိတို့တက္ကသိုလ် ဥပဒေကြမ်းကိုလည်း အလုံးမရှိဟူသော အချက်ပင်ဖြစ်လေသည်။ တက္ကသိုလ်ဥပဒေကြမ်းကို ပယ်လိုက်ပြီး ကြေညာ လိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက်

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

ကျောင်းသား အရေးတို့ကို ဂရုမဖြည့် အာမူခဲ အမှတ်
နေခဲ့သူများမှာ အိပ်ရာမှ ရုတ်တရက် ထန်နှိုးသကဲ့သို့ထူ
ဆန်း အံ့ဩခြင်း ဖြစ်ကြလေသည်။ စင်စစ် သော်ကား
တဆင့်ပြီး တဆင့်လွတ်လပ်ရေးပန်းတိုင်သို့ လှမ်းတက်
သောကျောင်းသားများအတွက်ဥပဒေကြမ်းပယ်ချရေးမှာ
လွှဲခါးတဆင့်တိုက်လိုက်ခြင်းမျှ ဖြစ်ကြောင်း နားလည်
ဖြစ်လေသည်။

လောကဓာတ်ပညာထွန်းကားလာသော ယခုခေတ်တွင်
တိုင်းပြည်တခုနှင့်တခုမှာအိမ်ဦးကြမ်းပြင်ခဲ့ထို နီးကပ်
ကြလေရာ ဗမာကျောင်းသားများသည် အခြားတိုင်းပြည်
ရှိသူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်အတူကျောင်းသားများတို့နှင့်မိတ်ဖွဲ့ပေါင်း
သင်းလာစပြုကြလေပြီ။

ကမ္ဘာကြီးတခုလုံးကို ဆင်းရဲ ငတ်မွတ်အောင် လုပ်
သော ကမ္ဘာတိုးတက်မှု၏ ရန်သူကြီးဖြစ်သော နယ်ချဲ့စနစ်
ကိုသုတ်သင်ရန် အတွက် အတိုင်းတိုင်း အပြည်ပြည်
ကျောင်းသားများနှင့် ပူးပေါင်းရေးမှာ ဗမာကျောင်းသား
များအမြင်တွင်အထူးအရေးကြီးလာလေသည်။

ထိုကြောင့်ပင် ဗမာပြည်ကျောင်းသား သမဂ္ဂအသင်း
ကြီးမှာ လွတ်လပ်မှုနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများကို အရင်းခံ
တည်ထောင်ထားသောပြင်သစ်ပြည်ပါရစ်မြို့ရှိ ကမ္ဘာ
ဆိုင်ရာကျောင်းသားများသမဂ္ဂအသင်းကြီးနှင့် ဆက်သွယ်
ကာ ထိုအသင်းကြီးက ကျင်းပသော ကမ္ဘာလုံး ဆိုင်

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

ကျောင်းသားများကွန်ပရင်းကြီးသို့လည်း ကိုယ်စား လှယ်
စေထုတ်ခဲ့လေသည်။

ဤအခြေအထိ-မြင့်တက်လာသော ကျောင်းသားများ၏
စိတ်ဓါတ်အဆင့်အတန်းကိုခန့်မှန်းနိုင်လျှင်ယခုဖြစ်ပျက်ခဲ့
ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံတွင် နယ်ချဲ့သမားများနှင့်
သို့တို့၏လက်ပါးစေများကပြောဆိုနေကြသောကျောင်းသား
များကို နိုင်ငံရေးပါတီများက လက်ကိုင်ထုတ်အဖြစ်အသုံး
ချနေသည်။ ကျောင်းသားများ စည်းမဲ့ ကမ်းမဲ့ ကိုယ်နှင့်မ
ဆိုင်သောနေရာများကိုဝင်ရှုတ်သည်စသည့်စွတ်စွဲချက်များ
မှာ-မည်မျှရယ်စရာကောင်းသည်ကိုသိလာကြပေမည်။

(၆)

ဖြစ်ပျက်ခဲ့ ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံကို အမြင်
မှန် မြင်နိုင်ကြရန်အတွက်မကြာမီကလေးအတွင်းကကိုယ်
တိုင်ထွေပြေးရုံများကို ဇာတ်ကြောင်းပြန်လိုပေသည်။

ကျွန်တော်တို့ သမဂ္ဂအမှုဆောင်များသည်၊ ပြည်သူ့
လွတ်လပ်မှုအတွက် ဆောင်ရွက်ဘွယ်ရာများနှင့် အလုပ်
သမား လယ်သမားများ ရန်ကုန်သို့ရောက်သည့်နေ့တွင်၊ အ
ရပ်ရပ်ရှိကျောင်းသားသမဂ္ဂအသင်းများက အလုပ်သမား
နှင့် လယ်သမားနေ့ကြီးကျင်းပနိုင်ရန်တို့အတွက်အလုပ်များ
နေကြစဉ် လွန်ခဲ့သော ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့ နေ့လည် ၁
နာရီခန့်တွင် သခင်ထွဗေ(ကာလကတ္တား)နှင့်သခင်ထိန်ဝင်း

တို့ တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂ အသင်းကို ပေါက်ဖွားကြပြီးလျှင်
 မကွေးသို့ရောက်နေသော အလုပ်သမားများ ရန်ကုန်ထိ
 အောင်အမြန်ချီတက်လာနိုင်ရန်ကိစ္စကိုဆွေးနွေးရုံ အတွက်
 ည ၇-နာရီတွင် ဗဟိုတို့ဗမာအစည်းအဝေး အမှတ်ဆောင် အ
 စည်းအဝေးရှိကြောင်း ကျောင်းသားများက မည်သို့ကူညီ
 နိုင်မည်ကိုလာရောက်ပြောဆိုလိုစေကြောင်းဖြင့်တိတ်ကြား
 သွားလေသည်။

အထက်ပါအစည်းအဝေးကို ည ၇-နာရီ ကျော်ကျော်
 ခန့်တွင် ရန်ကုန်မြို့ ပန်းဆိုးတန်းရှိ ဗဟိုတို့ဗမာအစည်းအ
 ဝေးဌာနချုပ်ရုံးခန်းတွင် ကျင်းပရာ ကျောင်းသားများ ကိုယ်
 စား ကျွန်တော်နှင့် အကျိုးဆောင် ကိုဘခေတ္တတို့ တက်
 ရောက်ကြသည်။ အခြားအစည်းအဝေး တက်သူများ
 မှာ သခင်ထိုင်တင်ကိုယ်တော်ကြီး၊ သခင်သန်းထွန်း၊ သခင်
 ထွဗေ၊ သခင်ထွဗေမောင်၊ စသောဗဟိုအမှုဆောင်များနှင့်တကွ၊
 ရေနံမြေသပိတ်တပ်ဗိုလ်လုပ်ရန် အမည်စာရင်း တင်သွင်း
 ထားသူ သုံးလေးဦးမျှဖြစ်သည်။ ညနေကပင် ရောက်
 လာသည်ဆိုသော ရေနံမြေသပိတ်တပ်မှ သပိတ်မှောက်အ
 လုပ်သမားကိုယ်စားလှယ်တယောက်ကိုလည်းတွေ့ရသည်။

အစည်းအဝေးစလျှင်စခြင်း- ထိုသပိတ်သမား ကိုယ်
 စားလှယ်က-မကွေးရှိ ရေနံမြေအလုပ်သမား အခြေအနေ
 နှင့်တကွ အလုပ်သမားများကိုမကွေးပုလိပ်များက မည်သို့
 ချုပ်ချယ်ပုံ၊ သပိတ်ခေါင်းဆောင်များကို မည်သို့ဘမ်းဆီးပုံ
 တို့ကိုအချိန်အတော်ကြာစွာရှင်ထင်းပြောပြလေသည်။

ကျေးဇူးတင်စွာ အလုပ်သမားများ

ထိုနောက်-မကွေးမှအလုပ်သမားများ ရန်ကုန်အက်သို့ အမြန်ဆက်လက် ချီတက်နိုင်ရန်အတွက် နည်းလမ်း အကောင်းဆုံးကိုရှာကြရာ-အစည်းအဝေးတက်ရောက်ကြသူ တိုင်းက၊ တယောက်အကြိတ်အမျိုးပေးကာ၊ အပြန်အသွန်ငြင်း ခံပြောဆိုနေကြခြင်းဖြင့်၊ အချိန်အတော် ကြာသွားပြန်လေ သည်။

- လယ်သမားနှင့်အလုပ်သမားများ ဤမျှဆူပူထကြွလာ ကြပြီးလျှင်၊ မိမိတို့၏ အခွင့်အရေးများကို တောင်းဆိုရန်အ တွက်၊ ရန်ကုန်မြို့ပင်ခြေလျှင်-ချီတက်လာကြမည်ဆိုသော အခါ၊ နယ်ချဲ့ အစိုးရမှာ အထူးတန်ဖိုး ထိတ်လန့်ခဲ့လေ သည်။ ။ အလုပ်သမား လယ်သမားများ ရန်ကုန်သို့ရောက် ရှိသူတို့၏တောင်ဆိုချက်များကို-မလိုက်လျှောက်၊ မိမိတို့ မှာ အစိုးရကုလားထိုင်များမှ- ရွေ့လျော သွားလောက် အောင်-အခြေအနေဆိုးဆိုးရွားရွား ဖြစ်တော့မည်ဟု၊ အ ကြောက်လွန်ကာ၊ စဉ်းစားချက်နှင့်မဟုတ်နိုင်အောင်၊ အ ထိတ်တလန့်တွေးတောပြီးလျှင်၊ အလုပ်သမား၊ လယ်သမား များ၏ ရန်ကုန်သို့ချီတက်ရန်အကြံကို၊ ဖျက်တို့နည်း အမျိုး မျိုးကိုစဉ်းစားထားပြီး ဖြစ်ကြောင်း။

ရေနံချောင်းမှ၊ အလုပ်သမားတပ်ကြီးကို၊ အစိုးရက အ သာတကြည်သွားခွင့်ပေးလိုက်ခြင်းမှာ။ သူတို့၏ ရည်ရွယ် ချက်ကိုထောက်ခံလိုသည့် သဘောနှင့်မဟုတ်ဘဲ။ မကယ် မြဲရေနံချောင်းမှာပင်၊ လာလာခြင်း ဆောက်နှင့်ထွင်း ဆိုသ ကဲ့သို့- အလုပ်သမားတပ်ကြီးကို နှိမ်နင်းလိုက်ကာ၊ ရေနံ

ချောင်းရှိကျန်အလုပ်သမားများကပါ။ ငြိမ်ခံစေခဲ့တဲ့ နုတ်ယ
 ရေနံမြေ သပိတ်ကြီး ထပ်မံ ပေါ်ပေါက် မည်ကို စိုးရိမ်
 သောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ ။ အလုပ်သမားများကို အ
 လွယ်တကူ နှိမ်နင်းနိုင်မည့်ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် စစ်ပုလိပ်
 ရုံးဂါတ်-ထောင်တို့မှာလည်း မကွေးမှာသာ ရှိနေသဖြင့်၊
 ရေနံချောင်းမှ စထွက်စဉ် မနှိမ်နင်းခြင်းဖြစ်လေသည်။ ။
 အလုပ်သမားများမကွေးသို့ ဆိုက်ရောက်လာကြသော်
 အခါတွင်မူကား။ နယ်ချဲ့သမားတို့မှာ အလုပ်သမားများမိမိ
 တို့ထောင်ချောက်ကိုတိုးပြီ ဟူသောအနေဖြင့်၊ အားရဝမ်း
 သာစွာ အလုပ်သမား ခေါင်းဆောင်များကို စတင် ဘမ်း
 လိုက်ခြင်းဖြင့်၊ မိမိတို့အစွမ်းကို ပြလိုက်လေသည်။ ။ ထို
 နောက်- အလုပ်သမားများကို၊ ပုဒ်မ ၁၄၄ ဖြင့် ပိတ်ခြင်း။
 လာသမျှခေါင်းဆောင်များကို ဘမ်းနေခြင်းဖြင့် မိမိတို့ရည်
 ရွယ်ရင်း အကြံအစီကို ထမြောက်အောင်-အစမူ ဆောင်
 ရွက်လေတော့သည်။ ။ အလုပ်သမားများကလည်း ၉၅
 တိုးမည်။ အစိုးရကလည်း ပုဒ်မ ၁၄၄ ကိုဖျက်ကာ အ
 ကြမ်းနည်းကိုသုံးမည်၊ လာသမျှခေါင်းဆောင်တွေကို ဘမ်း
 မည်။ ။ ဤသို့ဖြင့် တဘက်နှင့်တဘက်မှ အားစမ်းနေကြ
 လေသည်။
 အစည်းအဝေးတွင်၊ ကျွန်တော်နှင့် ကိုဘဆွေတို့က
 လည်း။ ကျွန်တော်တို့ကျောင်းသားများက အလုပ်သမား
 နှင့် လယ်သမားအရေးတွင် မဉ်သို့ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အ
 ကြောင်း၊ နောက်ဆုံးလိုလားလျှင်၊ ဗမာတပြည်လုံး ကျောင်း

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

သပိတ်များဖြင့်ဖောက်ခံကူညီမည့်အကြောင်း။ အလုပ်သမားတပ်တွင် ဗိုလ်လုပ်ရန်အတွက်၊ ကျောင်းသားအမြောက်အမြားပင် နာမည်တင်သွင်းမည့်အကြောင်းတို့ကို ပြောပြလေသည်။ ။ သို့သော် အစည်းအဝေး၏ ဆန္ဒမှာ ယခုအတောအတွင်း ကျောင်းသားများ ရုတ်ချဦးထိထိ ရောက်ရောက်ကူညီဘို့လိုသည်ဟု မထင်သေးဘဲ။ တိုင်းပြည်က ကျောင်းသားများနှင့် အလုပ်သမားများ ပူးပေါင်းကြပြီဟု ယူဆကာ တော်လှောက်ပြီဟုသဘောထားလေသည်။

အလုပ်သမားချီတက်ရေးအတွက် အတော်ကြာ ဆွေးနွေးမိကြသောအခါ။ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ခုကို ရေးဆွဲကြလေသည်။ ။ မကွေးတို့ရောက်နှင့်နေသော ဗိုလ်သခင်ဖေသန်းနှင့်ပူးတွဲဆောင်ရွက်ရန်အတွက်၊ ဗိုလ် ၂ ဦးအဖြစ် သခင်ထိန်ဝင်းနှင့် သခင်စိုးတို့ကို ရွေးချယ်လိုက်၍။ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်နှင့် သပိတ်သမားများအား ညွှန်ကြားချက် စာရွက်များကိုယူဆောင်သွားရမည့် သခင်ထိန်ဝင်းနှင့် သခင်စိုးတို့အား သပိတ်တပ်ကြီးသို့ မရောက်ခင် အဖမ်းခံရကာ။ ထိုညွှန်ကြားချက် စာရွက်များကို အခြားလမ်းဖြင့် သပိတ်တပ်သို့ ရောက်အောင် ပို့ဆောင်ရန်အတွက်၊ ကျွန်တော်နှင့် ကိုဘဆွေတို့ကို ရွေးချယ်လိုက်လေသည်။

ကျွန်တော်နှင့် ကိုဘဆွေတို့မှာ မပြီးပြတ်သေးသော ရေနံချောင်းအမျိုးသားကျောင်း သပိတ်ကိစ္စအတွက် ရေနံချောင်းသို့သွားရောက်ရန် ကိစ္စရှိနေသဖြင့်၊ ခရီးသွားရင်း

၃၄

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

ဟန်တွဲအလုပ်ကိုလုပ်ရန် ကျွန်တော်တို့ ၂ ယောက်ကို ရွေးချယ်လိုက်ခြင်းဖြစ်လေသည်။

ထိုညတွင်းချင်းမှာပင် သင်ခန်းစာနှင့် သင်တန်းစာတို့သည်။ ပြည်သူတားဖြင့်၎င်း၊ ကျွန်တော်နှင့် ကိုစာဆွေတို့သည်။ မန္တလေးစာပို့ရတားဖြင့်၎င်း၊ မကွေးဆက်တိုက်လိုက်ပါသွားကြလေသည်။

နောက်တနေ့ ညနေမကွေးဆွဲရောက်သဖြင့် ရောက်ခြင်း၊ ကျွန်တော်တို့ ၂ ယောက်သည်။ အလုပ်သမားများ စခန်းချ၊ နေသည်။ မဲ ဒီး ကျောင်းတိုက် အတွင်း သို့ လိုက် သွားကြပြီးသဖြင့်၊ ကျွန်တော်တို့တွင် ပါလာသော စာ ခွက် များကို သင်ခန်းစာပေးအပ်လိုက်လေသည်။ ။ ထိုနောက် ရေနံချောင်းဆိုင်လက်ထွက်ခွါမည့်မော်တော်ကားမှာ မကွေးတွင်ထနာရီကျော်ကျော်မျှ နားနေပြီးမည် ဖြစ်သဖြင့်၊ ကျွန်တော်တို့မှာ အလုပ်သမားများကိုယ်တိုင်တွေ့ဆုံရန်အချိန်ကောင်းကောင်း ရလေတော့သည်။

အကာအရံမရှိ၍ ရုံးဝမရှိသော သွတ်ခိုးတန်ဆောင်းကြီးအတွင်း၊ နှီးကြော့ဖျားကြမ်းများပေါ်တွင် အိပ်သူက အိပ်၊ စာတတ်သူကတတ်၊ ပိုင်းဖွဲ့၍ စကားပြောသူကပြောနှင့် သိုက်သိုက်ဝန်းဝန်းကြီး ထံစည်းတရုံး နေကြသော အလုပ်သမား ၈၀၀-ကျော်ခန့် ပို ခပ်တွမ်းတွမ်းက မြင်လိုက်သဖြင့် မြင်လိုက်ခြင်း ကျွန်တော်တို့မှာ ဘာကြောင့်မသိ ရင်သဲတွင်-ဖျိုက်ဖျိုက်လဲလဲဖြေ ဟာလေသည်။

သူတို့တွင်ပါလာသောအသုံးအဆောင်ပစ္စည်းခါးပိုက်၊ လှ

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

ပထမအကြိမ်တွင်-စောင်ကြမ်းတထည် လွယ်အိပ်တလုံးနှင့်
ရေသောက်ရန်၊ ရေပုလင်း တလုံးသာ ဖြစ်လေသည်။ ။
အညွှာတွင် နေဘူးသူတိုင်းဆီ တိုက်ရလောက်အောင်
ချမ်းသော ဆောင်း ဓာတ် အတွင်း၊ သူတို့ ဘယ် လို လုပ်
အိပ်ကြမည်ကို ကျွန်တော်တို့မှာ မတွေးနိုင်လောက်အောင်၊
ဖြစ်လေသည်။

အလုပ်သမားများစားရေးသောက်ရေးအတွက် အကြီး
အကြောင်းကို အနီးရှိအလုပ်သမားတဦးအားမေးကြည့်ရာ၊
“ကျွန်တော်တို့မှာ တနေ့ထမင်း တနပ်ဘဲ စားရတယ်၊
ဟင်းကတော့၊ ဝေ့ကျော် တခွက်ဘဲ။ ။တခါတလေးများ
ထမင်းတောင်လောက်လောက်ငှာ မစားရဘူး။ အပိုးရက
တော့၊ ရှိသမျှစားစရာကုန်၊ ငတ်ရင် ကိုယ် အကြံကိုစွန့်ပြီး
နေ့ရပ်ကို ပြန်ကြမယ်ထင်တယ်။ ။ဒါကြောင့် ၁၃၄-နဲ့၊
ဒီအထဲမှာ ပိတ်ပီးအငတ်ခံထားတယ်။ ။ဒါပေမဲ့ကျွန်တော်
တို့တော့လာမိတဲ့အတူတူမထူးဘူး။ ။ရန်ကုန်ကိုရောက်
အောင် တနည်းနည်းနဲ့ သွားမှာဘဲ။ ။ပုလိပ်ကသေနပ်နဲ့
ပစ်သတ်လို့ သေရင်လဲတော့ဘဲ” ဟု ပိတ်ပါမာန်ပါ ကျွန်
တော်တို့အား ပြောပြလေသည်။

လူ့ဘဝတွင်လူဖြစ်လာရလျက်၊ လူလိုမနေရ၊ လူလိုမစား
ရ၊ သန်သန်မာမာနှင့်အလုပ်လုပ်လို့လျက်အလုပ်မရ၊ ဖြစ်နေ
သော အခြေဆိုးအနေဆိုးရောက်သူတိုင်းကိုယ် အသက်ကို
တန်ဖိုးမထားဘဲ၊ ဖြစ်လျှင် ဖြစ်စွတ်နှစ်၍ လုပ်ကြမည်မှာ၊
အံ့ဩစရာမဟုတ်ချေ။

ခဏကြာလျှင် လခင်ထိန်ဝင်းနှင့်သခင်စိုးတို့ ရောက်လာကြ၍ ၅ ဦးသားရှေ့ လုပ်ငန်းများအတွက် တိုင်ပင်ကြပြီး ဇေယျဝန်ထမ်းနှင့်ကိစ္စပြီးနိုင်ကုပြီးတို့အတွက်၊ အရေးပိုင်နှင့် ထွေဆုံရန်စီစဉ်ကြလေသည်။ စီစဉ်ကြသည့် အတိုင်း၊ နောက်နေ့ ၂ ရက်တွင်၊ အရေးပိုင်ထံ လူကိုယ်တိုင် တဖုံ၊ စာနှင့်တတန်၊ ဆက်သွယ်ကာ၊ အလုပ်သမားများချီတက် ရေးကိစ္စကိုလုပ်ကြလေသည်။

သို့သော်အရေးပိုင်မှာ ကျွန်တော်တို့အား၊ တပတ်ရှိက် ခါအချိန် ဆွဲနေသည်ကို သိရသောအခါ၊ သူနှင့်ဆက်လက် စကားကမ်းတွင်းခြင်းမပြုတော့ဘဲ ပုဒ်မ ၁၄၄ ကိုချိုးဖျက် ၍ဆက်လက် ချီတက်ရန်ကိုသာ ပြင်ဆင် ကြလေသည်။

ကျွန်တော်တို့က လူကြီးဖိပ် ဆက်ဆံပါလျက်၊ အရေးပိုင် မှာကျွန်တော်တို့ အပေါ်မှာ အကောက် ဥာဏ် ကြိကာ ကျွန်တော်တို့အား ဘမ်းဝါးရမ်းကို တင်ကူးထုတ်ထားခဲ့ လေသည်။

သပိတ်သမားတပ်ကို ဒီဇင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့ နံနက် တွင်ချီတက်ရန်စီစဉ်ထားသော်လည်း၊ ကျွန်တော်တို့ ၅ ဦး မှာထိုနေ့နံနက် နေအာရုံကို လွတ်လွတ်လပ်လပ်မြင်တွေ့ရ တော့ဘဲ၊ လွန်ခဲ့သောနေ့ည ၇ နာရီခန့်ကပင် ကျွန်တော်တို့ မှာ မကွေးဂါတ် အချုပ်ခန်း အတွင်းသို့ ရောက်နေခဲ့ကြ လေသည်။

ကျွန်တော်တို့အား ဘမ်းဆီးသည့် အချိန်ကစ၍၊ ပုလိပ် အမှုထမ်းများက ရိုက်နှက် ကြသဖြင့်၊ ကျောင်းသူကလေး

များနှင့်ကျောင်းသားအများအပြားဒါဏ်ရာအနာတရ ရဲရို
ရွံ့အာဇာနည်ကိုအောင်ကျော်အသက်သေဆုံးရာသည့် အ
ချိန်တိုင်အောင် အဖြစ် အပျက်များကိုကား အပြင်မှ လူ
များမှာကျွန်တော့ထက်ပိုခိုလိကြပေမည်။

ထို့ကြောင့်၊ ယခုကျောင်းသား အရေးတော်ပုံနှင့်ဆိုင်
သောအချို့ ဖြေရှင်းဘွယ် အချက်များကိုသာ ရေးလိုပေ
သည်။ ၎င်းတို့မှာ.....

- (၁) ကျွန်တော်နှင့် ကိုဘဆွေကို ဘမ်းသောကြောင့်
သာကျောင်းသားများဤမျှဆူပူလာရသည်။
- (၂) ကျောင်းသားများမှာ မိမိတို့နှင့်မဆိုင်သောနိုင်ငံ
ရေးတွင်ဝင်စွက်သည်။
- (၃) ကျောင်းသားများကိုနိုင်ငံရေးသမားများက လက်
ကိုင်ထုတ်အဖြစ်အသုံးချနေသည်။
- (၄) ကျောင်းသားများသခင်များနှင့်ပေါင်းသည်။

(၁) ကျွန်တော်နှင့် ကိုဘဆွေကို ဘမ်းလိုက်သဖြင့်
သာကျောင်းသားများ ဤမျှ ဆူပူလာရသည်။ ထို့မဟုတ်
လျှင်၊ ကျောင်းသားများကျောင်းတွင် စာအဖွဲ့ပေးပို့ပေးမည်
ပင်မဟုတ်ဟူသောထင်မြင်ချက်မှာ၊ အချို့ အဝက်သာမှန်
ပေသည်။ ။အထက်တွင်ရေးသားခဲ့သည့်အတိုင်း။ ယခု
ခေတ်ကျောင်းသားများမှာ ရှေးကလို နံရ လေးဘက်ပတ်
ပိုင်းသောကျောင်းစာသင်ခန်းကို မိမိလောက အဖြစ်ထား
ကာ ကျောင်းစာအုပ်များတွင်သာ မိတ်စင်စားခြင်း မပြု
တော့ဘူး။ မိမိကိုယ်ကိုအရေးပေးသော ဟိုင်းသူပြည်သားအ

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ ၃၆

ဖြစ်သို့နှင့်တင်လိုက်ခါ၊ ပြည်သူ့ ပြည်သား အားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သော ပြဿနာအားရုံးတွင်လည်း ဖိတ်ခင်စား လာလေသည်။ ။

၎င်းပြင်-ကျောင်းသားများမှာ ကျောင်းသား ဟူသော လူစာမျိုးအဖြစ်နှင့် ဆုံပေါက်လာကြသူများမဟုတ်သဖြင့် မိမိ မိဘ ဦးလေး စသည့် သွေးခြင်း သားခြင်း တိုင်းသူ ပြည်သားများ အစီအစဉ်ရောက်လျှင် မိမိတို့လည်းရောက် ရသည်။ တိုင်းသူပြည်သားများအားစုကွဲရောက်၍ တွန်းတွန် တိုက်ခိုက်လျှင်-မိမိတို့ကလည်းဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ရမည် ဟု သဘောပိုက်လာကြလေသည်။ ။ သို့ကြောင့်ပင်၊ ယခု တိုင်းပြည်မှာ-နယ်ချဲ့ စနစ်ကြောင့်၊ အေးစုကွဲ အပေါင်း တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့်ထွေကြွေခံစားနေရသောအခါ ကျောင်း သားများမှာလည်း၊ ဇေလူလူမနေနိုင်ကြ၊ ထိပ်ထက်မီးပူဖြင့် တိုင်းပြည်ကို မည်သို့ကုသမည်ကို အချက်ရှာ နေကြလေ သည်။

တိုင်းသူပြည်သား ဆင်းရဲသား အလုပ်သမားများအ တွက်၊ ကျွန်တော်တို့ကိုဘမ်းလိုက်သောအခါတွင်ကား၊ အ ဆင်သင့်ဖြင့်ဆင်ပြီးဖြစ်သောကျောင်းသားများကို ဆူပူရန် အခါ ပေးလိုက်သကဲ့သို့ ဖြစ်သွားလေသည်။ ။ အကယ် တိုင်ကျွန်တော်တို့ကို မစာမ်းဘဲနက၊ ယခုဖြစ်ပျက်ဆဲဖြစ် သောကျောင်းသားများ အရေးတော်ပုံသည်။ ယခုအချိန် တွင်မဖြစ်ဘဲ-အချိန်မြောင်းသွားချင်သွားပေမည်။ သို့သော် မဖြစ်ဘဲကား မနေ၊ အရေးနှင့်အမြန် ဖြစ်ပေါ်ရတော့မည်။

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

စစ်စစ်သော်ကားကျွန်တော်တို့ကိုဖမ်းလိုက်ခြင်းမှာ ငံပါက်
 ကွဲအံ့ဆဲဆဲဖြစ်သောယမ်းအိုကြီးကို၊ မီးတံဖွားဖွား ချင်လိုက်
 ခြင်းသာဖြစ်ပေသည်။

ယခုကျောင်းသားအရေးတော်ပုံသည် ကျွန်တော်တို့
 ၂ ဦးအား ဘမ်းဆီးခြင်း အပေါ်တွင် လုံးဝ အရင်းမတည့်
 ကြောင်းကိုသက်သေအထင်အရှားပြမည်။

ကျွန်တော်တို့ ၅ ဦးအား ဘမ်းဆီး၍ မကွေးထောင့်
 ကြီးအတွင်းအချုပ်နှင့်ထားစဉ်။ ဒီဇင်ဘာလ ၁၄ ရက်နံ
 နက် ၉ နာရီခန့်လောက်တွင် အခွန်တော် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးခ
 ဦးသည် ရန်ကုန်မှနေ၍ ကျွန်တော်ရှိသောမကွေးထောင့်
 သို့တယ်လီဖုန်းဆက်၍ ကျွန်တော်အား မကွေးတွင် ကျွန်
 တော်တို့ ၂ ယောက်ဖြစ်ပျက်ပုံ ကိုမေးသည်။ ။ ကျွန်တော်
 က အထက်တွင် ရေးသားခဲ့သည်အတိုင်း ပြန်လည်ဖြေ
 ဖြေရာ ဦးခဦးက “ယခုဝန်ကြီးချုပ် အစည်းအဝေးရှိသည်၊
 မင်းတို့အကြောင်းစဉ်းစားကြမည် မင်းတို့ခေါင်းဆောင်တို့
 စာခြင်း မဟုတ်သဖြင့် လွှတ်ပစ်မည်။ ။ ၁၀- နာရီကို
 ငါအကြောင်းပြန်မည်” ဟုပြောပါသည်။ ။ ထိုနောက် ယ
 ခု အင်းစိန်ထောင်ရောက်သည်အထိ သူ့ထံမှ အကြောင်း
 ပြန်စကားကိုမရတော့ပါ။

ဝန်ကြီးချုပ်အစည်းအဝေးက ကျွန်တော်တို့ ၂ ယောက်
 ကို ဘာကြောင့်မလွှတ်သနည်း။ ။ ကျောင်းသားများမှာ
 ကျွန်တော်တို့ ၂ ယောက်ကိုအရင်းခံအမီကထား၍ ဆူပူကြွ
 ခြင်းမဟုတ်၊ ကျွန်တော်တို့ ၂ ယောက် လွှတ်ပစ်ရုံမျှနှင့်

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

၆၀

ကျောင်းသားများအဖွဲ့ကြမည်မဟုတ်။ ကျွန်တော်တို့ကို ထွတ်လိုက်လျှင်ပြင်ဘက်တွင်ဆူပူသမားတိုးရုံးပေါ် ဖြစ်မည်ကိုသိကြသောကြောင့်ပင် ဖြစ်လေသည်။

လတ်သမား၊ အလုပ်သမားများနှင့်တကွ၊ တတိုင်းပြည်လုံးကိုချုပ်ချယ်ထားသော ဗုဒ္ဓမအမျိုးမျိုးကိုပြန်လည်ယုတ်သိမ်းရန်အတွက် ကျောင်းသားများ သပိတ်မှောက်နေကြ၏။ ။ကျွန်တော်တို့ ၂ ယောက်ကို ဘမ်းမှ၊ ပြည်သူ့လွတ်လပ်မှုအတွက်တိုက်ခိုက်ကြရန်၊ ကျောင်းသားများ ဆူပူကြသလော၊ လုံးဝမဟုတ်ပေ။ ။လွန်ခဲ့သော နိုဝင်ဘာလ ၃ ရက် ၄ ရက်နှင့် ၅ ရက်နေ့များတွင် ကျင်းပခဲ့သော ကျောင်းသားများလွှတ်တော်၏၊ တက္ကသိုလ် ဥပဒေကြမ်းနှင့်ပတ်သက်၍ တိုင်းပြည်သို့ကြေငြာစာတမ်း နောက်ဆုံးအပိုင်းတွင်၊ “ပြည်သူ့လွတ်လပ်မှုအတွက်၊ ကျောင်းသားများတိုင်းပြည်တစ်ပြည်လုံး ဆူပူတောင်းဆိုရန်...”ဟု အတိအလင်းပါရှိလေသည်။ ။ကျောင်းသားများ လွှတ်တော်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ရှိ သေ လိုက် နှာ သော အားဖြင့် သာ၊ ကျောင်းသားများ၏သို့ဆူပူနေကြောင်းမှာ အထူး ထင်ရှား ထွပေသည်။

(၂) နိုင်ငံရေးကို ကြောက်စရာ မသတိ စရာဆေးချယ်ပြီး ကျောင်းသားများကိုချောက်ဖျက်လေ့ရှိသည်မှာ၊ နယ်ချဲ့သမားများ၏ ယုတ်ပတ်သော အကျင့်တရဖြစ်လေသည်။ ။နယ်ချဲ့သမားများ၏ စားကြွင်း စားကျန်ဖြင့်၊ အသက်ရှင်နေကြသော ငယ်ငယ်များကလည်း၊ ကျောင်း

ကျောင်းသားများအားလုံးအတွက်

သားများနိုင်ငံရေးနှင့် မဆိုင်ဟုယောင်ဝါး၍ စကားပစ်ခတ် ကိုမကြာခဏ ကြားရလေသည်။ ။နယ်ချဲ့ အစိုးရ ကျောင်းသားများနိုင်ငံရေး ဝင်လာသည်ကို ကြောက်စိတ် ကြေခြင်းကိုထောက်ခံဖြင့် ကျောင်းသားများသည်၊ နယ်ချဲ့စနစ်ဆုတ် သင်ရေးတွင်၊ မည်မျှအရေးပါ အရာရေစီသည်ကို ချင့်ချိန်နိုင်ပေမည်။

ကျောင်းသားများရာဇဝင်ကိုကြည့်လျှင်၊ မန္တလေးနယ် ချဲ့သမား များသည်။ ကျောင်းသား များကို နယ် မထူ နိုင်အောင် ခေါင်းမထောင်နိုင်အောင် နင်းမြားအခြေစွဲ ဝှား၏။ ။ဒုတိယ ကျောင်း သား များ ဆိုမှု နှိုးကြား လာ သောအခါ၊ ကျောင်းသားများသည် ဆုချင်ဆုတော့ သို့ရာ တွင် ပညာရေးကိစ္စတွင်သာ ဆောင်ရွက်ရမည်။ နိုင်ငံရေး မလုပ်ရဟုပြောလာကြ၏။ ဤကားနယ်ချဲ့သမားတို့နေနဲ့ အပိုတောင်းဆုတ်ခြင်းဖြစ်၍၊ ကျောင်းသားများ ရှေ့ထိုး စာ တွမ်းတိုးလာကြခြင်းဖြစ်၏။ ။နောင်တွင် ကျောင်းသား များနိုင်ငံရေးကိုလုပ်ချင်လုပ်တော့၊ ။ထို့သော် နယ်ချဲ့စနစ် ဆုတ်သင်ရေးတွင် မပါရဟုပြောပေလိမ့်မည်။ ။ထို့သော် စင်စစ်အားဖြင့်၊ ဤသို့ပြောနိုင်ရန်မရှိတော့၊ အကြောင်း သော်ကာ ထိုအချိန်တွင် သူတို့လူ့ဖြည့်မှာ ရှိကြတော့ မည်မဟုတ်ပေ။

ကျောင်းသားများကား ဗမာလူမျိုးတိုင်းလူကားစေ နေ နိုင်သည့် ယောကသစ်တူဆောင် ရေးအတွက် ဆင်းရဲသား ထယ်သမားများနှင့်ပုခုံးချင်းယှဉ်ကာ လွတ်လပ်ရေး စစ်

မြေပြင်တွင် တိုက်ခိုက်ကြအံ့။ ။ယခုလုပ်ငန်းများမှာ ထို အချိန်အတွက်အားပြင်နေခြင်းမျှဖြစ်၏။ ။ဤသို့ လုပ် သ ဖြင့်။ နယ်ချဲ့သမားနှင့်သူ၏လက်ပါးစေများသည်ကျောင်း သားများနိုင်ငံရေးလုပ်သည်ပြောရုံမက၊ ကျောင်းသားများ လူသတ်သွားများ ဖြစ်သည် စသဖြင့် သူတို့သဘောကျ သလိုပြောဆိုနိုင်ပေသည်။

(၃) ကျောင်းသားများကို နိုင်ငံရေးပါတီများက ကက် ကိုင်တုတ်အဖြစ်အသုံးပြုနေသည်ဟုသောရယ်စရာကောင်း ထူသည့် စွပ်စွဲချက်မျိုးရေးသားပြောဆိုနေကြခြင်းမှာ၊ ယခု ကိစ္စတွင်မှမဟုတ်၊ တက္ကသိုလ်ဥပဒေကြမ်းပယ်ချလိုက်စဉ် ကလည်း ဤနည်းနှင့်အစွပ်စွဲခံခဲ့ရဘူးသဖြင့် ကျောင်းသား များနားတွင် ဤစွပ်စွဲချက်မျိုးမှာ ယဉ်၍ပင် နေလေသည်။ ဤစွပ်စွဲချက်မျိုးထွက်ပေါ်သည့် ဒေသများမှာ နယ်ချဲ့ သမားတို့၏ပါးစပ်ဖြစ်သော ရန်ကုန်ဝေဖက်သတင်းစာနှင့် နယ်ချဲ့သမားလက်ပါးစေဖြစ်သော ငွေပေါင်းအပိုးရတို့၏ ပါးစပ်၊ ဗန္ဓုလသတင်းစာတို့ပင် ဖြစ်လေသည်။ တက္ကသိုလ် ဥပဒေကြမ်း ကိစ္စတွင်သာ အများနားလည်အောင် ခတ် ရှည်ရှည်ရှင်းရခြင်းမည်။ ။ယခုကိစ္စတွင်ကားစဉ်းစားဥာဏ် ရှိသူတိုင်းမှာ အလွန်ရှင်းနေလေသည်။ ။ဘယ်နိုင်ငံရေးပါတီ ဘယ်ရိုက်ဂဏမှ စိတ်ကူးမထည့်မှီ ကျောင်းသား များကစတင်၍ပြည်သူ့ လွတ်လပ်မှုကိုချုပ်ချယ်တားသော ဖုန်မများကိုမျိုးဖျက်ခါ၊ ဒါကော ဖီဆန်ခဲ့ကြ လေသည်။ သို့သော်ထိုသတင်းစာများကား-ကျောင်း သား များကို ဦး

စောကမျောက်ပေးသည့်အနေမျိုးကို ယခုထက်တိုင် ရေးသားနေခြင်းမှာ တိုင်းသူပြည်သားများကို စော်ကားသည့် နှင့်တူနေလေသည်။ ။စင်စစ်သော်ကား ဂဠုန်ဦးစောမှာ ကျောင်းသားအရေးတော်ပုံက ဂရက်ရိုက်မှူးချိတ်ခါမသိ မသာအာဏာဖီဆန်ရေးစစ်မြေပြင်သို့ ရောက်လာခြင်းဖြစ် လေသည်။

(၄) ကျောင်းသားများကို သခင်များနှင့် ပေါင်းသည် ဟုပြောပြန်၏။ ။ကျောင်းသားများ သခင်နှင့် ပေါင်းသည်။ ။သို့သော်- ပေါင်းသည်ဆိုရာ၌ ကျောင်း သား သမဂ္ဂအသင်းနှင့် တို့ဗမာ အစည်းအရုံးတို့သည်အ စည်းအဝေးကြီးလုပ်ခါ၊ စည်းမျဉ်းဥပဒေများဆွဲပြီး၊ စံနစ် ကျကျချည်ပြီးတုတ်ပြီးပေါင်းနည်းမျိုးမဟုတ်၊ သမဂ္ဂစည်း မျဉ်းအရ-ယခုအချိန်အထိ သမဂ္ဂအသင်းသည် မည်သည့် ပါတီ၏ လက်အောက်ခံမျှမဟုတ်၊ လွတ်လပ်သောအဖွဲ့အ စည်းဖြစ်၏။

သမဂ္ဂအသင်းနှင့် တို့ဗမာအစည်းအရုံးတို့မှာ၊ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်၊ ဝါဒတို့တွင်၊ အတူတူပင်ဖြစ်နေ၏။ သမဂ္ဂ အသင်းသည်။ ဆင်းရဲသားလယ်သမားတွေနှင့် ပေါင်းပြီး၊ တိုက်မှ၊ နယ်ချဲ့စနစ်ပျက်မည်ဟု အယူရှိ၏။ ။တို့ဗမာအ စည်းအရုံးလည်း ထိုအတူပင်။ ။သမဂ္ဂ အသင်းသည်၊ ဗမာတိုင်း၊ ဗမာတိုင်း၊ လူတန်းစေ့နေနိုင်သည့် လောကီ နိဗ္ဗာန်ထူထောင်ရေးကိုရည်မှန်း၏။ ။တို့ဗမာအစည်း အ ရုံးလည်းထိုအတူ။ ။သို့ကြောင့်ပင်၊ သမဂ္ဂအသင်းနှင့်တို့

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

ဗမာအစည်းအရုံးတို့မှာ၊ ယွှဲရှောင်၍မရအောင် လုပ်ငန်းစခန်းတွင်၊ ပူးပေါင်းကြရလေသည်။

ကျောင်းသားများသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌဟောင်း ကိုအောင်ဆန်းသည်၊ ယခုသခင်အောင်ဆန်း အဖြစ်သို့ဗမာ အစည်းအရုံးတွင်ရောနေ၏။ ။ နောင်တွင်ကား၊ ကိုအောင်ဆန်းကိုငြိစေရန်ကား၊ တို့ဗမာအစည်းအရုံးကို တပ်ချီ၍ ဝင်ကြမည့် ကျောင်းသားများကို၊ မြင်ယောင်နေသေးသည်။

(၀)

အိုနယ်ချဲ့စနစ်၊

သင်သည်ကန္တာတရလုံးအတွင်းရှိလူသတ္တဝါအာလုံးကိုဆင်းရဲတွင်း နက်သည်ထက်နက်အောင်၊ အစာထုတ်ဖတ်ခေါင်းပါးသည်ထက်ခေါင်းပါးအောင်၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းခဲနေ၏။ ။ ကမ္ဘာကြီး၏ယဉ်ကျေးမှုကို အညွန့်တုန်းအောင် လုပ်နေ၏။ ။ ယနေ့-ငါတို့ ကျောင်းသားများသည်၊ သင်အသက်မသေရုံ နှိပ်စက်နေသော- လယ်သမားအလုပ်သမားများနှင့်ပူးပေါင်း၍ သင့်အား သုတ်သင်ကာ၊ အစာထုတ်မြေချုပ်သံပြိုဟ်ရန်ပြင်ဆင်နေကြလေပြီ။ ။ သင့်အားသုတ်သင်ခြင်းဖြင့်၊ ကမ္ဘာကြီးကိုလူတွေ နေစေချင်သွယ်၊ လောကကြီးအဖြစ်သို့ငါတို့ပြန်လည်ထူထောင်ကြတော့အံ့။

ငါတို့သမဂ္ဂအသင်းများသည်၊ သင့်အား သုတ်သင်ကြတော့မည်ဟုအတိအလင်း ကြေငြာ၏။ ။ သင်သတ္တိရှိလျှင် ဂြိုဟ်တုလှမ်းတိုးကာ၊ သမဂ္ဂအသင်းများကို ပြုဖျက်ကြစမ်းလော့။

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

အဆစ်တည့်

**ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်ဥပဒေကြမ်းနှင့်-ညွှန်ပေါင်း အစိုးရအရေး
များနှင့်ပတ်သက်၍ မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ
အသင်း၏သဘောထားကိုပြဆိုရာ....**

ကျောင်းသားများကြေငြာစာတမ်း

၁၉၃၈-ခု၊ ဇူလိုင်လ- ၂၅, ၂၆ ရက်၊ ယုဒိမ်မြို့တွင်-
ကျင်းပခဲ့သော တတိယမြောက် မြန်မာ နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ၊
ကျောင်းသားများကွန်ဗရင့်တွင် ပြင်ဆင် အတည်ပြုလိုက်
သည့်စည်းမျဉ်း ဥပဒေအရ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ် သမဂ္ဂ
နှင့်အခြားအပေါင်းပါ သမဂ္ဂအသင်းတို့ ကိုယ်စားလှယ်အ
စုပါရှိသော-ပဋ္ဌမမြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ
ထွတ်တော်ကအထက်ပါဘော်၊ ပြုအပ်သောအရေးတို့နှင့်စပ်
လျဉ်း၍ ကြေငြာစာတမ်းကို-ယခု ထုတ်ပြန် လိုက်ရပေ
ကြောင်း၊ သို့ထုတ်ပြန်ရာတွင် မြန်မာ နိုင်ငံလုံး ဆိုင်ရာ
ကျောင်းသားများသမဂ္ဂအသင်းအလုပ်အမှုဆောင်နှင့်တက္က
သိုလ်သမဂ္ဂအသင်းအမှုဆောင် ၂ ရပ်တို့၏ စက်တင်ဘာ
လ ၄ ရက်နေ့တွဲဘက်ပြန်တမ်း* အရသော်ငိုင်း၊ ထိုနောက်
မှဥက္ကဋ္ဌကိုအောင်ဆန်းက အင်္ဂလိပ်လိုတတန်။ မြန်မာလို

* ဤကွဲဘက်ပြန်တမ်းမှာ-မြန်မာလိုဖြေ-၍။ စက်တင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့
ထုတ်သူရိယနှင့် မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာ-တို့တွင် ပါသည့်အတိုင်း ဖြစ်
ကြောင်း။

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

အမျိုးရှင်းဖြိုချက်အရသော်၎င်း * ညွန့်ပေါင်း အစိုးရက
 မကြေနပ်နိုင်၍ တက္ကသိုလ် ဥပဒေကြမ်းကို ပယ်အချခိုင်း
 သည့်အပြုအမူကို ဤကျောင်းသားများ လွှတ်တော်ကထပ်
 မပြဋ္ဌာန်းအပ်ပါကြောင်းဤကိစ္စကိုမရှင်းမီ- ကျွန်ုပ်တို့သော်
 ပြုလိုသော အကြောင်းတရပ်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ပင်
 ဖြစ်ပေ၏။ ကျွန်ုပ်တို့နှင့် အကြောင်း မဆီနိုင်သော လူ
 ပေါင်းတို့တွင်အထင်အမျိုးမျိုးအယူအမျိုးမျိုးရှိသည်ဟုထိ
 ရှိရပေ၏။ ဥပမာအားဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် လွှတ်တော်အ
 ထိုက်အခံအဖွဲ့တို့နှင့်ပေါင်းသည့်ဟူ၍၎င်း၊ ညွန့်ပေါင်းအစိုး
 ရအသက်ရှူချောင်အောင် ပြုလုပ် လိုက်သည် ဟူ၍ ၎င်း၊
 ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တွေ (အထူးသဖြင့် ကိုအောင်
 ဆန်း)တာဝန်ခံပုံ ဟူ၍၎င်း အမျိုးမျိုး ပြောကြဆိုကြစွပ်စွ
 ကြသောဟူ၍။ ထို့သော် ထင်မြင်ယူဆကြရာ၌ စင်စစ်အား
 ဖြင့်အကြောင်းမသိသူတို့အတို့တွင် ကိုအောင်ဆန်း၏မိမိ၊
 ၏သဘောအရထင်ရှားစွာပြုတတ်သော အပြေအလုပ်တို့
 ကြောင့်လည်း ကျွန်ုပ်တို့အပြစ်မတင်လိုပေ။ ။ ထို့ရာတွင်
 ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့်၎င်း၊ ပါတီအားဖြင့်၎င်း၊ အဖွဲ့ရှိသူတို့၏ တ

* မြန်မာလိုရေးသားချက်ကို-၁၉၃၀-ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့
 တွင်၊ ကျင်းပအပ်သော ရန်ကုန် တက္ကသိုလ် သမဂ္ဂအသင်း အထူးအစည်း
 အဝေးတွင်ဘတ်ပြုကြောင်း။ ထိုမှတစ်ဆင့်-သူရိယသတင်းစာတွင်လည်းရက်
 ဆက်၍ ထည့်သွင်းပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ပု နှိပ်၍လည်း အနှံ့ အပြားဝေထား
 ကြောင်း။ အင်္ဂလိပ်လိုရေးသားချက်မှာ။ အင်္ဂလိပ်သတင်းစာတိုက်များသို့ပို့
 ၍ရန်ကုန်ဂေဇက်နှင့် နယူးဘားမား သတင်းစာတို့တွင် ပါဝင်သည်ဟု-
 သိရှိရကြောင်း။

ကျောင်းသားများအရေးတော်

ယူသန်စွပ်စွဲမှု ထင်မြင်မှု ပေါက်ပြားမှုတို့ကိုကား ကျွန်ုပ်တို့ ဂရုမမူနိုင်ပြီ။

၁။ ကျွန်ုပ်တို့အထက်ပါ အရေးများနှင့်ပတ်သက်၍ မဆိုမိ လူတိုင်းသိရှိနားလည်လိုသည့်အချက်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ အလုပ်အမှုဆောင်နှင့် တာဝန်ခံ ဝုဂ္ဂိုလ်တို့ အကြိမ်ကြိမ် ကြိတ်ဟရေးသားသည့် အချက်ပင်ဖြစ်ပေသည် ထိုအချက်ကား ကျွန်ုပ်တို့ကျောင်းသားများ၏ လူမျိုးမရွေး ပါတီမရွေး ဝုဂ္ဂိုလ်မရွေးသော ဝါဒပင်ဖြစ်ကြောင်း။ * ဤဝါဒကား

* ကောက်လွတ်တော်- အထက်လွတ်သော်- အမျိုးသားအမတ်များသို့ စစ်တပ်ဇာလ ၁၂ ရက်နေ့တွင်ကျောင်းသားအမှုဆောင်ကြီး ၂ ဖွဲ့က။ ရေးသားတောင်းပန်စာတွင်အောက်ပါအတိုင်းအင်္ဂလိပ်လိုရေးသားပေ၏။

"We do not, for a moment wish to create any false impression upon you that we are up against any individuals or race. But we do feel that unless you combine yourselves together to meet the present critical situation, it will go from bad to worse."

ထိုမှတစ်ပါးကျောင်းသားအမှုဆောင်ကြီး ၂ ဖွဲ့အစားဥက္ကဋ္ဌကိုအောင်ဆန်းကကြေငြာအပ်သော-မြန်မာ မြန်တမ်းတွင်အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားပါ၏။

"ထိုသို့ ဖြစ်ပေါ်လာရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည်- ကုလားဘက်မှာလည်း မလိုက်မြန်မာဘက်မှာလည်း အကြောင်းမဲ့ ဆတ်ဆတ်ခါ နာသောကြောင့် မဟုတ်ဘဲ ထင်ရှားပေါ်လွင်လျက်ရှိသော အခြေခံ အချက်များကိုတွေ့ရှိရပေ၏။

နိုင်ငံရေး ဂိုဏ်းများနှင့် ကျောင်းသားများ သဘောကို ပြဆိုရာ၌ အောက်ပါအတိုင်း ကိုအောင်ဆန်းက နယ်ကိုယ်စားလည်တို့အား ညွှန်ကြားထားပါ၏။

It should be explained that we are not against any political party or individuals.

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

ကျွန်ုပ်တို့အသင်းကြီး၏တရားနှင့်အညီ ယုံကြည်သော
 ပင်အထက်ပါအရေးကိစ္စကိုပေါ်ပေါက်လာသည်မှာ။ လွန်
 သော ကုလားဗမာရိုက်တွဲကိုခြံနှိမ်လာသည်မှာ ဝမ်းနည်း
 စရာတရပ်ဖြစ်လင့်ကစား ကျွန်ုပ်တို့သည် မိမိယုံကြည်သော
 ဝါဒကိုလက်လွှတ်ခြင်းမဟုတ်ပေ။ သို့ရာတွင် ကုလားဗမာ
 ရိုက်တွဲမှာမနေ့တနေ့ကအဖြစ်အပျက်ဖြစ်နေ၍ အဘက်ဘက်
 ရှိ ကျွန်ုပ်တို့နှင့် အလွန်နီးကပ်နေသဖြင့် ဤသို့ ထူးခြားစွာ
 ဖြစ်ပေါ်သောအချိန်တွင် ထူးခြားစွာ ပြောင်းလဲတတ်သည့်
 ပုထုဇဉ်ဘဝစိတ်ထားကိုနုဂိုရိုသဘောမရောက်နိုင်သေးမီ
 ကျွန်ုပ်တို့၏ အပြောအဆိုအလုပ်အကိုင်တို့ကိုဆိုလိုရင်းသ
 ဘောအတိုင်း ထင်မြင်စေခြင်းငှါမဖြစ်တော့ပေ။ အချိန်ရင့်
 ကြောင်း၍ ကျွန်ုပ်တို့၏လုပ်ငန်းစဉ် မြင့်တက်လာသည့် အ
 လျောက် ကျွန်ုပ်တို့ မနောက်၊ ဝစီကံ၊ ကာယကံ အမှုအား
 လုံးတို့သည် တိမ်ဖုံးသောလပမာ ပြီးလည်၍ ပေါ်လွင်လာ
 ဦးမည့်အခါတွင်ကား ကျွန်ုပ်တို့ ကျောင်းသားများ အရေး
 တော်ပုံ၏ပြကတေ့သဘော ပုသဏ္ဍာန်ကို ငြီးငြိမ်းစွန့်စွန့်
 မြင်ကြရပေအံ့သတည်းယခုအခိုက်အတန့်တွင်ဤသဘာဝ
 ဤအမြင်အလျောက်- ကျွန်ုပ်တို့- မတော်စွမ်းနိုင်ခြင်းကား။
 ရာဇဝင်အချိန်နှောင်းနေသဖြင့်- မထောင်းတာသည့် ပုထု
 ဇဉ်ဘာဝချို ယွင်းမှုမျှသာပင်တည်း။ သို့သော်- ကျွန်ုပ်တို့ဝါ
 ဒကား- ကျွန်ုပ်တို့၏ အပြောမူ အပြောအဆို- စသည်တ
 လျောက်တွင်- အရိပ်ပမာ- စွဲမြဲလျက်ရှိပေသတည်း။

ကျွန်ုပ်တို့အဖွဲ့အစည်းအရပ်အရပ်

ညွှန်ပေါင်းအစိုးရသဘောထား။

အထက်တွင်ရေးသားသော်ပြန်သည့်အတိုင်း ကျွန်ုပ်တို့သည် ဓမ္မဒိဋ္ဌာန်သက်သက်မျှ ညွှန်ပေါင်းအစိုးရအား သဘောမကျကြောင်း အော်ဟစ်ရပေသည်။ ညွှန်ပေါင်းအစိုးရအဖွဲ့ဝင် တဦးတယောက်သော်၎င်း၊ တဖွဲ့လုံးသော်၎င်း၊ အခြားတပါတီ တဦးတယောက်၏ ဟဒယဝတ္ထု ကြေနှိပ်မှုကလေးအတွက် ပြုတ်ရန်မပြုတ်ရန်မှာ ကျွန်ုပ်တို့နှင့် လုံးဝမဆိုင်ပေ။ * ဤစင်စစ်မလိုအပ်သောလမ်းကို ကျွန်ုပ်တို့သည်

* စက်တင်ဘာလ ၈-ရက်နေ့ထုတ် ရန်ကုန်ဂေဇက်သတင်းစာတွင် နိုင်ငံရေးသတင်းထောက်ကိုပြန်ကြားသောစာ (ထည့်အားမပေး) တွင် အောက်ပါအတိုင်းရေးထားပေ၏။

"We were compelled to come to this sudden decision by some unhappy incidents in the riot that has brewed up once more. The incidents indicate too woefully the extreme weakness of the present government which has become very unpopular with the people. In the circumstances we have no other option than urge the nationalist members to strive to form a new Government with or without the same personal as the care may be, which has the support of the nationalist members."

စက်တင်ဘာလ ၆-ရက်နေ့တွင် ကျင်းပအပ်သော သက္ကသိုလ်သမဂ္ဂအသင်းအထူးအစည်းအဝေး၌လည်း ဥက္ကဋ္ဌကိုအောင်ဆန်း၏ပြောစကားတရပ်မှာ "ရှေ့ကိုညွှန်ပေါင်းအစိုးရဟာ။ ပြောင်းရင်လဲပစ်ရမယ်။ ပြုတ်ရင်လဲပြုတ်ရမယ်။ သည် ၂ လမ်းတမ်းဘဲရှိတော့တယ်" ဟုရှိပေ၏။

"The government has failed the country in several respects whether in matters of labour or pearantry or education."

အခါခါပြောခဲ့ရေးခဲ့သည်အတိုင်း မရှောင်နိုင် နှစ်နှစ်
 ပေါ်အပ်သော အကြောင်းကြောင်းကို ထောက်၍သာ
 ခဲ့ရပေသည် ထိုအကြောင်းပျက်ကား အဟယ်နည်းရှင်
 ဦးအံ့။

• ထိုစဉ်အခါက ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ အင်္ဂလိပ်
 ထုတ်အပ်သော ဥက္ကဋ္ဌ၏ ရေးသားချက်တွင် (ညွှန်ပေါ်
 အပိုင်းသည် အလုပ်သမားအရေးတွင်၎င်း၊ လယ်သမားအ
 ရေးတွင်၎င်း၊ ပညာရေးတွင်၎င်း၊ အဘက်ဘက်မှ တိုင်းပြည်
 အား နှစ်နာစေခဲ့လေပြီ...”ဟုဘော်ပြထားလေသည်။ ထို
 နောက်-ကျွန်ုပ်တို့ ခေါင်းဆောင်များက စုပေါင်း၍သော်၎င်း၊
 အသီးသီးသော်၎င်း ထုတ်ဘော်ချက် တို့တွင်လည်း၊ ညွှန်
 ပေါ်ဦးစားရ၏ ပျက်ကွက်မှု ကျူးလွန်မှုတို့ကို တိုင်းပြည်
 အား သိစေခဲ့လေပြီ။ ညွှန်ပေါ်အပိုင်းသည် ယခုအခါ
) နှစ်ခွဲမျှတည်ရှိခဲ့ရာ။ ထိုအတောအတွင်း လယ်သမား အ
 လုပ်သမားတို့သည်များစွာထွပ်ရှားထကြွ မညီမသာပြန်
 ခဲ့၏။ လွန်ခဲ့သောနှစ်အတော်ကြာမျှ မကြိုဘူးသော ရေနံမြေ
 အလုပ်သမားကိစ္စသည်ထပ်မံ ပေါ်ပေါက်လာ၏။ ထိုကိစ္စတွင်
 အပိုင်းသည်ထိရောက်စွာ မဆောင်ရွက်ခဲ့ရုံမျှမကရှေ့ရေး
 များကိုလွှဲ၍ အလုပ်သမားတို့၏ အကျိုးများကိုချိုးမြှင့်ရန်
 ကြံစဉ်လုပ်ကိုင်နေသည်ဟု တစွန်းတစမျှမကြားရပေ။ အ
 လုပ်သမားဆိုင်ရာထက်ရှိ ဥပဒေများကို ပြင်ဆင်ရန်သော်
 ၎င်း။ သင့်တော်သော ဥပဒေကြမ်းတချို့ တင်သွင်းရန် သော်
 ၎င်း။ အပိုင်း၏စီမံချက်ကို ယခုအထိ မကြား သေးသေး

ကျောင်းသားများအရေးတော်ပုံ

တစ်နေ့ လယ်သမား ကိစ္စတွင်လည်း ကျေးရွာများ၌ ငြော့
 ခြံ ထူထပ်ခြင်းမြေခဲယာမဲ့ ဖြစ်ခြင်းတို့မှာ အများအသိပင်
 ဖြစ်ကြောင်း။ ဤသို့ဖြစ်ရာတွင် ဆင့်ကဲ၍ ယခုလက်ရှိလယ်
 မြေနှစ်အရ ဆင်းရဲအားလယ်သမားတို့အား ဖိနှိပ်စရာအ
 ဟိုးမျိုးတို့ရှိလေသည်။ အစိုးရသည် ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သတ်၍
 နယ်စပ်ဒေသနှင့်သည်ကိုကား (လယ်မြေပြောင်းယွဲရေးဥပ
 ဒေကြမ်းနှင့်လယ်သီးစား ဥပဒေကြမ်းတို့ကို ထောက်လှမ်း)
 သိရှိဟန်တူ၏။ သို့ရာတွင် ယခုအထိ ဘယ်အခြေမျှမရောက်
 သေး။ ထိုမှတစ်ပါး မကြာခဏ မိုးကြီးလေကြီး ဘေးတို့မှအ
 နှိပ်စက်ခံနေရသော လယ်သမားတို့၏ ပြဿနာမှာ ကြာလေ
 ဆိုးလေ ဖြစ်လာသော်လည်း အစိုးရကား မိမိကလည်းမ
 လုပ်နိုင်အခြားအမတ်တို့၏ အလုပ်ကိုလည်း အာမေပေးချင်
 ဘဲရှိနေ၏။

ပညာရေးတွင်လည်း လက်ရှိအစိုးရ၏ စနစ်မှာ ယမန်
 နှစ်အစိုးရအသုံးအဝင်ခန့်မှန်းချက်တွင် ပညာရေးအတွက်
 ငွေပိုပေးထားခြင်းနှင့် တက္ကသိုလ် ဥပဒေကြမ်းကိစ္စ ၊ ရပ်
 မှအပ အစိုးရ၏လုပ်ငန်းမှာ မပြောပထောက်သေးပေ။ အ
 စိုးရသည် ပညာရေးဖျူရှီကရက်* တို့ကကျောင်းသားများ၏
 ကောင်းမွန်သောလုပ်ငန်းတို့ကို တိုးတိုးတဖျိုး၊ ကျယ်ကျယ်
 စာဖို့ ဖိနှိပ်နေသည်ကို သိလျက်နှင့် ရပ်တန့် ဟန့်ထားခြင်း

* ပညာရေး ဖျူရှီကရက်ဆိုသည်မှာ အပြစ်အနား ပဋိညာဉ်ခံဝင် ပညာ
 ရေးအတွင်း၌ စ၍ ပညာမင်းကြီးနှင့်လက်မောက်ခံပညာဝန် ဆရာအစ

ရှာဖွေတုံ့ပြန်ပေးပေး။ * * ထိုမှတစ်ပါးလည်း မြန်မာပြည် မူဝါဒ
 အားပညာရေး ဥပဒေကြမ်းတွင်လည်းပညာရေး ဗျူဟာ
 ရက်တို့အားလုပ်ချင်သလိုလုပ်နိုင်ရန်အာဏာပေးထားပေး၏။
 လွန်ခဲ့သော ကုလားဗမာရိုက်ပွဲတွင်လည်း အပိုးရအား
 အပြစ်တင်စရာ အချက်များစွာပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ ဤ
 အပြစ်ပွားစွာ ဖြစ်ပွားစေအံ့သော အကြောင်းရပ်ကို သ
 တင်းစာများတွင် နေ့ရှည်ရက်များ ရေးနေကြစဉ်က ဘာမျှ
 ထိုရောက်စွာ အရေးမယူဘဲ ဖြစ်ပြီးနောက်မှသာ စိတ်ပဲ့
 မာန်မဲ့သတင်းစာများအား အကြောင်းမတန် နှိပ်ကွပ်ခြင်း

ရှိသည်ကိုပင်တည်း။ ပညာရေးကို ပညာဝန်ကြီးက အုပ်ချုပ်စီမံသည်ဆို
 စေကာမူ စင်စစ်အရာရာတွင်ပညာရေးအတွင်းဝန်နှင့် ပညာမင်းကြီးတို့၏
 စီမံချက်သာများသည်အလွန်နားလည်တတ်ကျွမ်းသော ပညာဝန်ကြီးနှင့်
 အလွန်ခေါင်းမာသောအစိုးရဆိုလျှင်ကားအတော်အတန် လုံးဝကား မြန်
 မာပြည် လွတ်လပ်ရေးမရသမျှ ဖြစ်မည်မဟုတ်} ဤဗျူဟာရက်များကို
 ထိမ်းသိမ်းနိုင်ပေသည်။

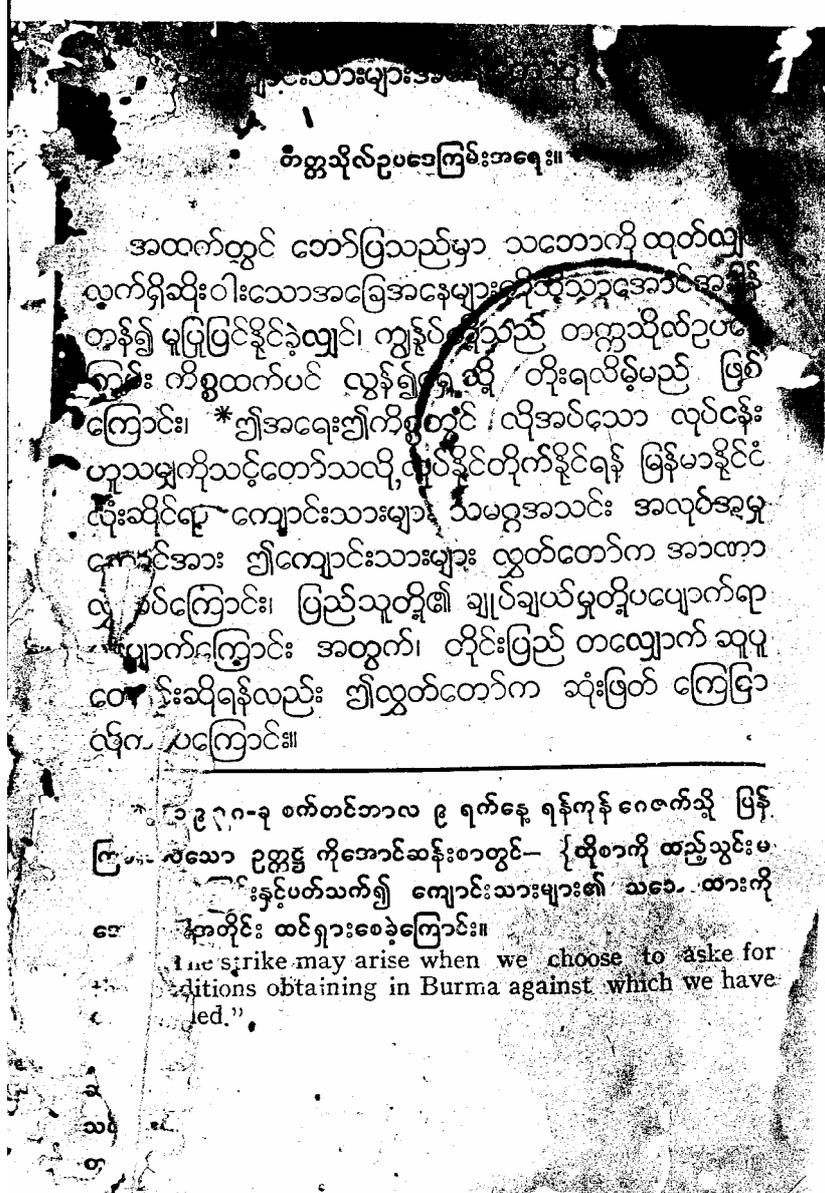
* * ၁။ ၁၉၃၆ခု၊ ဒီဇင်ဘာလတွင်-ခေတ္တပညာမင်းကြီးမစ်စတာအေး-
 ကိုနဲ့ဘဲကမြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားများ သမဂ္ဂအသင်းနှင့်ပတ်
 သက်၍မဖွယ်မရာသောဆင့်စာတစောင်ထုတ်ခဲ့၏။ ထိုဆင့်စာနှင့်ပတ်သက်
 ၍ကျွန်ုပ်တို့၏ကောင်းပန်ချက်အရ ညီညွတ်ရေး အဖွဲ့ဝင် ဦးကွန်း၊ ဖေဘီ
 သန်အမတ်ဦးမြစ်၊ ကိုယ်မင်းကိုယ်ချင်းအမတ်-သခင်မြတို့က လွှတ်တော်
 တွင် မေးခွန်းများမေးခဲ့လေသည်။

၂။ ဒီဇင်ဘာလလောက်တွင်လည်း ရေနံချောင်းမြို့- အစိုးရကျောင်း
 ရာကြီးက ထိုကျောင်းရှိ-သမဂ္ဂအသင်းအား ဖိနှိပ်ဖျက်ဆီးရန် သမဂ္ဂအ
 သင်းလူကြီးကဦး၏ ဖခင်၏ အထက်အရာရှိအား ၎င်းဖခင်ကားတိုက်
 ရန်တိုက်တိတ်ပုခံစားရလေသည်။

၁၅၄ ကျေးဇူးတင်စားများအရေးအရာ

တွင်ရင်း၊ ဂုဏ်အတ္ထိအားမလိမ္မာသောအုပ်ချုပ်မှုကြောင့်
 နယ်တွင်လူထုမြောက်မြားစွာ အနှိပ်စက်ခံရခြင်း အပြစ်မရှိ
 သောလူများစွာတို့ကို ဘမ်းဆီးခြင်းတို့တွင် ရင်းအပိုးရ
 သည်အပြစ်ကင်းသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ဤသို့လျှင်ညွန့်ပေါင်း
 အပိုးရမှာ ရှေ့သို့လည်းမတိုးနိုင်၊ နောက်လည်း မဆုတ်လျှင်
 ခြစ်လျက်ရှိနေ၏။ စင်စစ်အားဖြင့် တက္ကသိုလ်ဥပဒေကြော်
 ကိုစွန့်ပတ်သက်၍ ဩဂုတ်လ အတွင်းတွင် ပြီးစီးပါမည်
 လားဟု လွှတ်တော်တွင် မေးသောအခါ၌ နန်းရင်းဝန်သည်
 မိမိအပိုးရ၏ အချေအနေကို မယုံသဖြင့်သာ မတင်မကျ
 သော အဖြေကိုပေးခဲ့ပေ၏။

ထိုသို့ဆန့်ကျင်၍ ဩဂုတ်လလွှတ်တော်တွင် တက္ကသိုလ်ဥပ
 ဒေကြမ်းကို ကျွန်ုပ်တို့အပယ်ခိုင်းလိုက်ကြောင်း၊ ဤအ
 ခါ အခြေအနေမှာ အနည်းငယ်မသက်သာလာလင့်ကစား
 ညွန့်ပေါင်းအပိုးရသည်။ ကောင်းမွန်အောင် ပြောင်းလွှဲချက်
 များရှိပြီဟု မယူနိုင်သေးပေ။ ပြည်သူတို့၏လွတ်လပ်မှုတို့ကို
 ချုပ်ချယ်ခြင်းမှာ အထင်အရှားပင်ရှိနေသေးပေ၏။ ထိုချုပ်
 ချယ်ခြင်းကိုမကြာမီတွင် ရပ်တန့်ရပေမည် ထပ်သမားအ
 လုပ်သမားတို့၏ အခြေအနေများကိုလည်း ပြုပြင်စီမံချက်
 များလှနေပေ၏။ ဤကိစ္စများတွင် ညွန့်ပေါင်းအပိုးရသည်
 လေးဖာငံခြင်းမရှိ အများပြည် သူထိသာအောင် ဆောင်ရွက်
 နိုင် မေးတင်ရွက်နိုင်ကို ကျွန်ုပ်တို့သည် စောင့်ကြည့်လျှ
 ရှိစေရမည်။

တိတ္ထသိုလ်ဥပဒေကြမ်းအရေး။

အထက်တွင် ဘော်ပြသည်မှာ သဘောကို ထုတ်ဖော်
လွှတ်ရှိဆိုးဝါးသော အခြေအနေများကို ထုတ်ဖော်အောင်
တန်၍ မူပြုပြင်နိုင်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တိတ္ထသိုလ်ဥပ
ဒေကြမ်း ကိစ္စထက်ပင် လွန်၍ ရှေ့ဆို့ တိုးရလိမ့်မည် ဖြစ်
ကြောင်း၊ * ဤအရေး၌ ကိစ္စတွင် လိုအပ်သော လုပ်ငန်း
ဟူသမျှကို သင့်တော်သလို ထုပ်ပိုးတိုက်ခိုက်ရန် မြန်မာနိုင်ငံ
လုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂအသင်း အလုပ်အမှု
ကောင်အား ဤကျောင်းသားများ ထွတ်တော်က အာဏာ
လွှတ်ပေးကြောင်း၊ ပြည်သူတို့၏ ချုပ်ချယ်မှုတို့ပပျောက်ရာ
ပျောက်ကြောင်း အတွက်၊ တိုင်းပြည် တလျှောက် ဆူပူ
ဝေဖန်ဆီဆီဆီဆီဆီ ဤထွတ်တော်က ဆုံးဖြတ် ကြေငြာ
လိမ့်မည်ကြောင်း။

၁၉၇၈-ခု စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့ ရန်ကုန် ဂေဇက်သို့ ပြန်
ကြွေးဆိုသော ဥက္ကဋ္ဌ ကိုအောင်ဆန်းစာတွင်- { ထိုစာကို ထည့်သွင်းမ
ရန်နှင့် ပတ်သက်၍ ကျောင်းသားများ၏ သဘောထားကို
အောက်တွင် ထင်ရှားစေခဲ့ကြောင်း။

The strike may arise when we choose to ask for
conditions obtaining in Burma against which we have
led."

III. ADDITIONAL MATERIAL 1: FURTHER WRITINGS OF BA HEIN

1. Maung Maung Myint Than, Brief Summary of Ba Hein's Review of "British Imperialism and India" written by Joan Beauchamp¹

This review article published in the Nagani News refers to a book written by Joan Beauchamp and published by Martin Lawrence Company in 1935. It was reviewed by one of the critics of Myanmar, Ba Hein. The critic made his comments on this book very boldly. What he said in his article is the following clear assessment of the nature of imperialism:

"If we make a study of the overall world history, there are only three main causes for the appearance of imperialism: First, the requirement of the market to sell out the surplus commodities produced by industries of the administrator country; second, the imperialists' wants to monopolize the region which can make available the natural resources and raw materials; and third, the desire to apply the surplus amount of capital to create profit".

Consequently, the critic mentioned that the imperialists made tricks and depicted their wrong achievements as right activities by creating a social and political camouflage to suppress the majority of the people by giving reasons like they are taming the uncivilized people and providing aid for the economic and cultural development of the undeveloped region.

The critic said that the poverty of the majority of the people who are peasants and workers are very same in the two countries, India [including Burma] and Britain. Thus, imperialism was not created by a nation but by the practice of the political economic system. Therefore, the critic stated that it has to fight against "imperialism" not against British people in order to destroy poverty. He means that the peasants and workers of Britain and India have to be united to execute the revolution against imperialism.

He said again that regional administrators (*Maha rajas*), as well as leaders of tribes are only the puppets of the imperialists and that those persons could not do anything for the advantages of the people.

He criticized as well that the national leaders, like Mahatama Gandhi are not in good position and that those leaders could not create the independence of the nations. He concluded his article by agitating that *"the independence can be created only by the workers who have strong moral and they need the help of the workers from Britain"*.

¹ *Nagani News* Vol. 1, 3 (June 1938): pp. 28-29. Ba Hein's review was reprinted from the *Myo Nyunt* Magazine.

2. Ba Hein, My Answer¹

Translation: Maung Maung Myint Than

The rain which is falling loudly on the brick-tile has suddenly stopped. After a while, the dim light of the moonshine rises behind the clouds which are moving toward the northern part blown by the wind and portrays the big single “Santol tree” (Tagalog) which is standing openly within the lawn which is situated beside the Thaton Hall.²

As the time is about one o'clock after midnight, it has been long time that the room-lights are down and some small hallway-bulbs are twinkling unevenly.

The noises “Gyauk Gyauk...” of the foot-steps of someone who is wearing wooden-slippers walking through the corridor between Bago Hall and Pinya Hall sounds across the lawn and echoes toward the Thaton Hall.

Although I am facing toward the lawn while I am seated on the easy-chair outside of the room, my mind is going back through over “Santol tree” about the movements which I have been wondering in down-town Yangon for all day-time today. The small building which is the “Lower House of Representatives” is laid down in prone position in the middle of the blank-square besides the big secretariat building. At Scott Market's³ “Red Dragon” (Nagani) Book shop, Ko Gyi Nu⁴ is having a chat with a smile together with Ko Tun Aye and Ko Thein Pe. Ko Thein Pe hits me with his elbow, makes a glance and said that “Hey guys, we would better fire”.⁵

He supports me by a mutually understood meaning related to the draft amendment of the University Act which is submitted to the Parliament by the government this August.

All the students throughout Burma have applied the “Boycott-weapon” as instrument to amend the very bad “University Act” once drafted in 1920 and the next time in 1936. Some students were kicked out from the university by the negative impact of the “University Act”. Some students were afraid to come back as they were grudged by the teachers. The status of some students dropped to jobless people because the government took action at that time against such kind of people by making use of criminal code 109 and 110 and charges them as vagabonds as they were disinherited by the parents after they disobeyed their parents and practiced boycott. There are many

¹ Nagani News vol. 1, No. 6 (September 1938): 21-23.

² Thaton Hall is one of the students' dormitories on Yangon's University campus. The dormitories were named after cities of Burma (editor's note).

³ Today: Bogyoke Aung San Market (editor's note).

⁴ “Big brother Nu”, former prime minister of Myanmar (translator's note).

⁵ It means that Ko Thein Pe, Ko Tun Aye and may be some people are going to shoot the question-words and some opinions to Ko Gyi Nu translator's note).

students who failed the examination oppressed by the boycott and there is a huge amount of students who had to give up the student-life when they failed the examination. Some people who died from suffering disability were found at the towns in upper Burma like Pyay⁶ and Mandalay.

The Act which has been rejected in dissatisfaction and caused such sacrifices has arrived to the “House of Parliament” in this August disguised as a new born draft act. In this draft act there are some stipulations acceptable to the students as well as some others being unacceptable. Five amendments have been submitted to Parliament to change some stipulations which could not be accepted.

The students had to try hard in multiple ways to get the final approval of the drafted act by the parliament in August including the amendments drawn up by the students. The students had to hold special conferences. Their wishes and desires were expressed in meetings with senior senators, junior senators, party-leaders, party-fellows, the chief of the secretariat, the prime minister and including the secretaries of the parliament who are getting to attend the meetings of the Upper and Lower Houses. We, the students could not sleep and eat well due to the oppression of this act. Not only we could not attend the classes but also could not even look at the university.

The students made sacrifice to amend the act. They had to receive such a kind of poverty and struggle in return. Well, suppose the all wishes and desires of the students were fulfilled, the existing draft act was approved including the amendments of the students by the parliament. What kind of advantage could be obtained for the students and the whole Burmese nation?

The students are always oppressed by the big devil named joblessness day by night. 99 students out of 110 will be faced with disaster as soon as they leave the university. The students throughout Burma are holding strikes and shouting that “We no need this education system, give us ‘Thakin education’⁷” as they do not like the existing education system at all. Nearly every school is on fire by boycott. If we look at the whole of Burma, we might see that the people of the countryside, the peasants, and the workers are suffering by being other people’s slaves and from all kinds of strains like starving, unhealthy and homeless status and the multi kinds of disadvantages which collectively fall upon them and are executed by fire, floods, storm, the government, capitalists and the landlords. Within this year there are boycotts at Yenanchaung and Thanlyn by the oil-field workers. In the Hinthada⁸ region there was a flood and the poor people went into the status

⁶ Prome (translator’s note).

⁷ Master education (translator’s note).

⁸ Western spelling: Henzada (editor’s note).

of homeless people as well as they lost the lives of their relatives. The government having assorted a special way of thinking has developed a distinction between “Burman-slaves” and “Indian-slaves”.⁹

Can the jobless problem be solved by the new act which occurred through the forceful efforts of the students as even the bones are broken and the blood has gone? It cannot. Can “the master education” be delivered? It cannot. Can the students’ boycott be stopped? It cannot. Can all kinds of trouble which are falling upon all poor be recovered? It cannot. The brief answer is that the act will not be able to solve any of the problems which the Burmese people are facing currently.

If so, are the efforts made by the students useless? Is it of no value at all what the students attempted through their sacrifice and struggle?

I was thinking a rather long time to give the answers to above mentioned questions. Then, I was dreaming about Ko Lu Yin, the Kamayut¹⁰ villager who wearily was sharpening his sword on the stone the day before yesterday although a lot of sweat was falling from his face. He did not smooth the surface of the sharpening stone, in fact, his destination was to sharpen his sword and make it shining. He will think of killing his enemy and the persons who are of no good character and cause harm to human society. The sharpening stone is not his weapon. The sword which he is sharpening on the stone is his real weapon.

The existing University Act also is not the sword; it is only a sharpening-stone. The real sword is the students. The students have become hot-blooded by the University Act. The students have become the persons with wide political exposure. The students have been reinforced to fight against imperialism.

Even though the University Act which is the sharpening stone cannot destroy the problems of the Burmese people, the students who can be regarded as the sword will cut and kill all kinds of disadvantages and damages which are the harms that disable Burmese people and make them the slaves of others.

Amending and revolutionary changes are different matters normally but they are interchanging between each other. The integration of small amendments will make a true revolution. The workers hold a strike to raise their salaries and reduce their working-hours. If the strike has a high potential, the workers will get more salary and a reduction of working-hours. Nevertheless, this success is only temporary. The daily trouble of the workers will not expire as

⁹ Reference to the Burman-Muslim riots in July and August 1938.

¹⁰ Kamayut is a part of Yangon near the campus of the university where some factories were situated. Thein Pe used this location in his novels on the student strike of 1936 (see Working Paper 4 of this series; editor’s note).

long as they can not be freed from the capitalist-field.¹¹ It is destined to accomplish the final rooting out of imperialism by boycott with the integration of the force of the workers.

Therefore, if I am going to give the answers for the above mentioned questions, it the efforts of the students are not useless. Their sacrifice and struggle are not non-valuable.

By the amendment of the University Act which has been submitted currently for amendment, the coming newly born university will give more opportunities than the existing situation and multiplies the chances of the students who are going to study here to implement the independence of Burma.

We, the students, only made just one-step forward to the independence goal by trying-hard and having sacrificed and taken risks like this.

¹¹ The word „field“ is used in the same sense as in the term magnetic field (translator's note).

3. Maung Maung Myint Than, Review of Ba Hein's Article: A Political Party That Made the World Frighten

This article was written by "Maung Ba Hein", a critic. In fact, he wrote about the "Russia Communist Party" of the Soviet Union. The article is political issue and starts with the big conference which was holding at London participated by the exiles of the Russia. The name of that conference was "the second annual meeting of the Russian Workers Association. The writer said, most of the people at that conference were revolutionists who became exiles by the suppression by the monarch of "Zar the King" in the year about 1903. The conference is remarkable as it as presided over by the two well-known people, "Lenin" and "Trotsky"

The two political parties, "Bolshivit" and "Minshivit" (in Russian Language) were born by this conference. "Lenin" was the leader of the "Bolshivit Party" and the "Minshivit Party" was headed by "Trotsky" as party leader. The "Bolshivits" were politically and morally stronger than the "Minshivits". Thus, the "Bolshivits" could fight against "the King Zar" by the strong revolution during the 1903-1917. After that, "the Bolshivits" were able to seize the government power of the Russia in 1917. This event made the world to be frightened because the capitalists were made assault (were beaten) by the basic strata, the peasants and the workers.

The Bolshevik Party changed its name into "Communist Party" in 1918 after seizing government power. The highest authority of the "Soviet Communist Party" was the "Congress of the all Soviet Unions". The Central Communist Party" established the two sub-organizations, the "Politbureau" for party politics and the "Org Bureau" for organizational missions. There were five secretaries in Soviet Communist Party and the world well-known person Stalin was the first "Secretary General" among them.

The Communist Party was formed up with tight discipline. The Administrative Commission was appointed by the Congress and this commission supervised the various levels of the sub-organizations of the party as well as all party members. "Communist Party" mentioned that various levels of the sub-organizations of the party were formed up by Democracy -practices. The Democracy practices which had been applied by the Russian Communist Party were as follows: (Ba Hein explained the Soviet Democracy by just only in these words).

1. The "Main Committee" as well as small groups of the party must be elected.
2. The various levels of the committees have to report the higher authority according to the activities what they have done for the party.

3. The members of the party have to be existed abiding by the party disciplines and the minority must agree the majority's desire.
4. The small groups which were lower level and all members of the party must strictly obey the decisions of the higher committees.

The author "Ba Hein" stated that even though the Russian population in that period was 170 million in total, there were only 2 million of Communist Party members because the party disciplines were very strict and strong as steel. It was very difficult to become a member of the Communist Party and under mentioned procedures had to be applied:

- a. Any person whom wanted to be a Communist Party member must be existed first under the small group which was called "the organization formed up with the people who give respects to the party".
- b. Pre-membership period was depended on the status of the person mention as below:
"the factory workers who were five years continuously working in the factory must be existed one year under the supervision of the small group as mentioned in above sub-para (a) and the other people such as villagers and rangers must be existed for two years under supervision of same group mentioned above.
- c. The party-instructors gave lecture about "Leninism" and the "current affairs" to these members. As well as, the members had to participate at the reading seminar occasionally.

The article was concluded by expressing about "Party cleansing Meeting". Each and every party member had to express how they became party member as well as there was a program of questions and answers among members in this meeting. When any party member did not follow the rules and regulations of the party there would be by demotion to the status of pre-membership, existing again in "the organization formed up with the people who give respects to the party". Sterlin said that "the revolution could not be achieved by the velvet hand". Therefore, anyone who was going to betray the communist party might have the heaviest punishment.

4. Ba Hein, Life's Journey¹

Translation: Ye Nyunt

Ba Myint withdrew the paint-brush hovering over the still unfinished picture, and soaked it in the glass of water on the table next to him.

Having concentrated on the one-foot-square painting for a long time, his eyes became lethargic and strained, and suddenly blurry. Then he, seated on a stool, straightened his back. He looked across the painting towards the back window where breezes swept by, and then, his eyes darted to the calendar on the wall fluttering in the wind. On an impulse, he looked back over his shoulder to his friend, Thein Lwin, who was sleeping, lying on his side, in the drawing room, with his head towards the window.

The upper half of Thein Lwin's face was lit by the bluish beams of light that spilt through the window. Overcome by physical exhaustion and mental stress on consecutive days for a certain period, he had lost his original feature slightly, his complexion a little sallow. The deep-set eyes had dark brown eyelids, streaked with long, dry strands of hair falling over the forehead.

Upset by his friend's suffering, he returned his look to the painting, and picked the paint-brush half sunk in the glass to resume his work. On that instant, he heard his friend stir in the bed, and set the paint-brush down again. Looking back, he saw Thein Lwin sit up, stretching out both legs, and tying up his loose longyi.

Smiling at him, Ba Myint asked, "Had a good sleep?"

Thein Lwin looked up at him while rubbing both eyes with one hand.

Ba Myint asked him again, "How're you feeling now?"

"Oh, I'm well. I'm much better than yesterday. It seems I've regained strength." Thein Lwin answered, stretching the clasped hands upwards and straightening the body.

Ba Myint was much satisfied with his friend's response that he felt comfortable again.

"Well, you're going to recover completely by tomorrow or the day after tomorrow. The problem is you feel small easily. You've fallen ill because of your weak mind, as the saying goes, 'Mental stress debilitates the body.' Just cheer up, dismissing the thoughts of disappointment! It was not only you who lost the job. If you're dismissed there'll be another job. Who has decreed that we'll be staying disappointed all the time until we die? We can be well off just at one stroke of luck. And then, I've repeatedly told you not to be hesitant to seek my help. If things go well for me, it is

¹ Dagon Magazine. 40, University Section: pp. 313-320

same to you. I'm happy that I can help you. Let's stay happy whether we are full or starving." Thus, Ba Myint preached a long sermon, grinning. This made Thein Lwin feel comfortable and smile a smile of relief.

In a minute, memories of his distress crossed his mind and his face turned dismal.

"Friend, I tried to rally myself, feeling that I'm a man. But I lost the job that I had intended to rely on for my entire life. No sooner had I lost the job, then I heard the news that my old mother without any relative in the rural area had died. The spirit I had braced up had collapsed. Because I had no money to spend on my mother's funeral service, the community cooperated to do it. How can I forget this incident?" Thein Lwin lamented, staring out of the back window. He felt choking and tears welled up in his eyes.

"Hmm... I've just told you to brace yourself up. Now, your mind has returned to the dismal situation," Ba Myint moaned, feeling sorry for his friend. Only then did Thein Lwin recover and change countenance in cheerful mood straightaway.

"Okay...friend! I've just forgotten to control myself. I won't think of any miserable things in future," Thein Lwin said, pretending to have regained composure. For distraction, he asked, "Have you finished the painting for the novel book cover?"

"I'm not slow in doing things for many. I'm about to be off, and send the cover picture and only that I've been waiting for you to wake up. It'll fetch at least 10 kyats," he said while standing up and reaching for the overcoat from the hanger on the wall.

"Hey...is it safe to go out? Just yesterday, monks and the military police had a clash at Thein-gyi Market. It is also rumored that there will be a clash between the Indians and the Bamars today. Be considerate!" Thein Lwin reminded.

"Oh, just forget it! I'll do anything for money—be it beating by the Indians or the chase by the God of Death, I'm not afraid of." Saying this he kept wearing the overcoat.

Then, turning to Thin Lwin, Ba Myint told him to eat something for breakfast as he must be hungry the whole morning.

"Don't worry about me! I'm not hungry. Let's eat when you come back."

In fact, Thein Lwin was feeling hungry because he had not had anything the whole morning. He knew that Ba Myint had not had any penny left since they had dinner together the evening before. He just told a lie to Ba Myint lest he might be embarrassed.

XXXXXXX

Thein Lwin made for the kitchen, and washed his face, taking water from the tub. He pulled the towel from the clothesline, and wiped his face with it. Ba Myint's words that he had not eaten anything the whole morning resounded in his ears. A sense that there was no food inside him made him feel hungrier. The hungrier he felt, the more intense attack the sense of starvation brought on his brain.

As convalescents do Thein Lwin felt out of place and would be restless until a morsel of food got into his stomach. Thus, he went into the kitchen to look for any remnant of food.

The fact was there was not any pot or plate to hold food, left over boiled rice or curry as both Ba Myint and Thein, single and free family care, would have their meals at road-side shops, as appropriate to time and money, without taking the trouble of cooking at home.

Just a 15-step descent down the stairs would bring him to an Indian restaurant where there were plenty of foods and drinks. But for Thein Lwin, who did not have even a dime, all these rich, oily foods such as parata, biriyani, bread, etc. were far away.

Knowing that there would certainly not be any leftover of food, he was searching every nook and corner of the kitchen just to deceive his hungry stomach. But as it was obviously an ineffectual attempt, he was compelled to devise a means that did not entail money.

First, he went to the drinking water pot, and gulped down the water to his fill. Then, he dismissed the thought of hunger and moved to the drawing room to divert his attention to other things. Sitting down on the stool that Ba Myint had occupied, he gazed at the still uncompleted picture.

While gazing at the picture, his mind floated along with the breezes that carried him to the reminiscences of the past, penetrating the thick layers of years and mountains of clouds.

The thoughts came into his mind piece like piece like pearl beads on a string: his loss of daily bread owing to the structure change made by the department store where he had worked; the death of his mother while he got into the pit of trouble and the life of mutual dependence of the son and mother; and eventually, his closest friend Ba Myint's rescue of him from trouble.

It was rather like the incident of a person drifting in the sea without seeing a shore or an island. He was finally saved by a rowing boat which itself was exerting to escape the giant rolling waves. Thein Lwin could not feel happy completely, thinking of this analogy. He felt sorrow and hesitation at the help of Ba Myint, who himself was struggling to make ends meet, irregular for daily meals, and had had a heavier burden because of him.

In an instant, the sense of hunger, lost for a moment, struck his brain again, giving a notice, by the grumbling inside the stomach, that he still needed food. His throat felt burning. And he hurried back to the drinking water pot.

While drinking the water draught after draught, he heard indistinctly the rising and falling sounds of pandemonium and shouts of Indians about the corner of the street. Hurling towards the front window out of curiosity, he heard three or four shots of fire amidst the screaming of children.

Looking out the window, he caught sight of people running to the fro and the clash of Bamars and Indians wielding rods and swords in a small battle.

The scene suddenly reminded him of Ba Myint, and his eyes became blurry. Extremely worries, he as restless, are shutting between the interior and the front window, mumbling what would happen to Ba Myint.

Meanwhile, the sounds of crashes and impacts and the shouts of Indians surged up from the ground floor. Looking down the window, he saw about 20 Bamar youths destroying the Indian restaurant.

He was dazed for a while, but on an impulse, he girded up his loins with his longyi and jumped down the stairs, without even knowing what possessed him.

Thein Lwin was shouldering a bundle of bread, packed in a piece of cloth, towards the entrance when an RET truck carrying Indian military police pulled up in front of the restaurant. He was startled, feeling a momentary loss of consciousness. Then he was mid way down the stairs, about three of four steps, when he heard a piercing boom of a gun-shot. Then, Thein Lwin was found lying on his side, curving like a prawn, at the base of the restaurant stairs.

XXXXXXX

It was a morgue....

The footsteps of the two persons on the glistening marble floor sounded eerie in this completely quiet hall.

The two persons walked across the hall to the south-west corner where there was a dead bed. The nurse moved to the head of the dead person, and pulled the shroud to uncover the face, and looked at Ba Myint who nodded at her. Just then, the nurse went out.

Ba Myint stood motionless, gazing the dead body of Thein Lwin, who was covered under the shroud. It seemed as if he were sleeping soundly with a serene, peaceful face without being buffeted by any trouble.

“What a bad fate you met, Thein Lwin!” The words came out slowly and gently, in a heart-rending voice, from the depths of his heart.

Warm tears rolled down the cheeks, and fell to the dead person's feet.

With the eyes welling up with tears, Ba Myint gave a last look at the bed, pushed by the nurse, disappearing by a corner.

IV. ADDITIONAL MATERIAL 2: WRITINGS ABOUT BA HEIN

1. Ye Nyunt, Review of an Article of Dagon Taya: “One with the Padomma lotus smile or Ba Hein”

In this article, carried in No 5 (May 1985) issue of *Sabe Phyu Magazine*, Dagon Taya depicts the life and nature of Ba Hein, a student leader, and staunch politician, during the colonial era in Myanmar.

Apart from dialogues, most part of the essence in the article has been retained in this review and translation.

(1)

After writing the article “Aung San or the Wild One,” Dagon Taya went on to write “Ba Hein or Poetry,” which was published in Taya magazine (January, 1947)

Ba Hein, one of the fondest, closest, most understanding and most agreeable friends of the author, died in November, 1946, two years before Myanmar regained her independence. At that time, the author was busy, preparing to publish his name-sake magazine. “Taya”. The article “Aung San or the Wild One” had already been printed.

Dagon Taya heard the news of Ba Hein’s demise from Maung Maung, an editor of the *Thamadi* newspaper. Everyone liked Ba Hein, and Ba Hein stayed sociable to everyone. Professor of English Rhodes remarked that he was an amiable boy. Recalling the memories of Ba Hein, Taya gave his article the title “Ba Hein or Poetry. Aung San suggested “Ba Hein or Romance,” which the thought fitted well with the late one. He might have his own impressions about Ba Hein. The word “romance” embraces a number of meanings. It denotes imagination, beauty, poetry, fantastic love, etc.

Taya loved poetry, which involves aesthetics and delicate composition, and wished to analogize him to “poetry”.

Aung San and other members of the Student Union thought that Ba Hein had feelings different to them. When Taya and Ba Hein went about together, they smiled, suggesting the two persons indulgent in fantasy were now associated.

Towards the end of the rainy season (Note: the rainy season lasts five months from June to October) in 1941, Ba Hein was arrested on his return from a small temple by a few steps up from

the entrance lion figures to the Shwedagon Pagoda. The temple was at that time an anti-British clandestine camp. Many of the members of the Student Union and the Doh Bamar (We, Bamars) Association were detained, too. When Burma Independence Army (BIA) entered Yangon in 1942, Taya met Ba Hein again.

A few friends including Bo Letya, Ko Kyaw Nyein, Thakin Than Tun, Yaya and Aung San got together at the General Hospital (Now, Military Hospital) where Aung San was being hospitalized during the Japanese fascist era. Aung San had a romance, meeting a nurse, who later became Mrs Aung San (Daw Khin Kyi). The nature of Ba Hein was the main theme of the talks.

Though both Aung San and Ba Hein were politically strong minded, they have different dispositions. Ba Hein was humanitarian; he liked humans. When we were hiding in the clandestine camp, he felt pining for his newly married wife. He cared for Taya who was short-sighted. Aung San concentrated on only one thing; he did not care about other matters.

Of the Student Union members, Hla Swe and Ba Hein got married first, followed later at the beginning of the Japanese era by Hla Maung, Aung San, Bo Zayya, Bo Letya, Kyaw Nyein and Ba Swe. Taya remarked that they had got spliced because they were depressed. Depression set in because they could not do what they wished to. Ba Hein thought the other way, saying the lover was the closest partner who would share all troubles.

Taya had the feelings and thoughts in close proximity to Ba Hein's. This brought them together in friendship. They could discuss music, painting, poetry and novels.... and songs. Their choices of the color of longyi (Myanmar male's lower garment) concurred. Both appreciated subtlety and beauty. Ba Hein was a good write, too. Just as he could compile a thesis on political science, which carried full of facts, like "The World of Capitalists" he could also compose short novels like "Lay lwint thu" (The Idling One) and "Bawa Kha yee." (The Journey of Life). But he could not finish the long novel "Luh Ahlo" (The Desires of Human Beings), burdened by political duties.

Just as he had a subtle mood, his feature was subtle, too. The hair was wavy. The complexion was fair with pinkish tinge on the face which ever wore a smile that was formed on his full cheeks and lips. Despite his delicate feature, he held a political belief, firm, great and strong.

Around 1940, a domestic war broke out in Spain. Progressive youths of Europe joined the "Multi-nation Force", which had been formed against General Franco. Writers and poets, too, joined the force. Ba Hein asked him to join it together with him. Taya could not understand, but later came to understand him.

During the anti-fascist struggle in 1940, an Air Force officer told Taya he had seen Ba Hein slinging a carbine at the anti-fascist guerilla camp in the Baga Yoma Mountains. He was no longer surprised. Ba Hein was symbol of both tenderness and roughness. He had chosen the rough life of politician. Taya liked the synthesis of tenderness and roughness, rather a balanced combination. He had had a high opinion of Ba Hein since their university days. He thought more highly of Ba Hein than Aung San, who impressed him only in the days of the Japanese rule.

(2)

In fact Ba Hein wished Taya to enter the political world. Taya straddled the fence. He did not have the aim to be a politician like Ba Hein and Aung San. But he did have the spirit of politician, wishing to stay behind, writing and reading.

In 1939, Taya was elected member of the Executive Committee of the University Student Union, without his knowledge. Chairman, Vice-Chairman and six EC members were elected. Ba Hein and Hla Shwe enlisted his name as an EC candidate, in fact against his will. Later, Ba Hein urged Taya to serve in the post. He smiled at Taya. Actually, the two had complete trust in and attachment for Taya.

Primarily, the University Union seemed like an educational or social organization. In 1936, in the period of student strikes, it became an anti-colonialist front. It was modeled after Oxford University Student Union. On dividing duties, Taya was assigned as the chairman of the Social Relations Sub-committee and the editor of *Oh Way* magazine. He himself enjoyed being an editor, inspired by Aung San, the previous editor. In retrospect, the experiences of a Student Union member were valuable life's experiences. This should be attributed to Ba Hein's foresight.

Ba Hein was ever relentless. He formed an ideology-based organization in which he served as an EC member. Ba Hein intensely persuaded Taya to join it, convincing him of the formation. The two sat on the steps of the Convocation Hall at one end of Adhipati Road on the Yangon University Campus. Taya did not want to be an outright politician. He would provide assistance in the common cause. Ba Hein seemed not pleased with his response, but just smiled, telling him he would regard Taya as a trust-worthy comrade.

Ba Hein continued to consider him a reliable comrade. When Ba Hein went to China to seek foreign connection, he brought Taya. But Taya came back on reaching Hsenwi. When he attended Ramga Conference, invited by Nehru, he told him to accompany, Taya failed to comply with him on both trips.

When preliminary discussions were held to form *Bama Htwet Yat Gaing* (the Party to Liberate Burma¹), Taya was invited to the meetings. But he was present on two occasions only. Most attendees wished to name it “Amyotha Asiayone”, (National Organization). At that time there was not a word like “Tatpaungsu” (the Assembly of All Armed Forces). Ba Hein asked Taya to think of a name for the association. Taya acquired political experience, thanks to Ba Hein.

Just as Ba Hein persuaded Taya politically, Taya persuaded Ba Hein in literature, telling him to write. Ba Hein wrote a short story, “Bawa Khayee” (the journey of life), which was carried in Dagon Magazine. If he were not a politician, he would be a writer. Both the politician and the writer have the common aim - seeking the truth. The difference lies only in the ways of seeking.

Taya wrote:

“Ko Ba Hein wished me to become a politician, but I did not. I wished Ko Ba Hein to become a writer, but he did not.”

(3)

In this era, Taya's teenage nieces are studying history, reciting extracts from speeches given by Ba Hein to oilfield workers in Magwe, in upper Myanmar.

“Let the fire be ablaze in the entire country by one beat of the horse-hoof.”

His political instigation was poetic.

In 1938, Ba Hein was both the chairman of the All-Burma Student Union (ABSU) and of the University Student Union. In the 1938-39 academic years, Aung San assumed the chairmanship in the first half, and then he resigned because he joined the Doh Bamar Asiayone, and assumed an honorific “Thakin” before his name, becoming Thakin Aung San. (Thakin means “master” or “lord” given intentionally to satire or rival the colonialists.) Ba Hein was the successor. Ba Swe was the secretary of ABSU. Since then, Taya had thought that Ba Hein was not only a student leader, but would become a political leader.

On his death, Ba Hein was the chairman of Burma Communist Party Politbureau, chairman of the All-Burma Worker Union and the editor of *Pyithu Arnar* (People's Power) journal.

While he was taking treatment for heart disease at Mandalay hospital, the Anti-Fascist People's Freedom League (AFPFL) dismissed the Burma Communist Party (BCP). Ba Hein did not have the knowledge. He was not given the newspaper, as instructed by the doctors. One day, he caught sight of the news, on a piece of *Pyithu Hittaing* (People's Forum) newspaper, which was

¹ The common English name of the organization is “Freedom Bloc”.

used as packing paper for bread. Since then, his condition worsened. Aung San wished to ask after him in Mandalay, but he did not wish to see Aung San. When Aung San came, he had already passed away.

Aung San praised him while paying tribute to his remains. Tears were welling up in his eyes. In fact, Aung San had been the first secretary of the BCP formed in 1939.

Ancient Scholars analogized politics as “mountains of clouds”—which usually change shape, and assume different hues.

In 1953, Taya visited Moscow. He went to Lenin’s mausoleum on the Red Square.

He composed a poem, titled “Lenin Mausoleum” in honour of Ba Hein.

Lenin Mausoleum

(In honor of Thakin Ba Hein)

By the City Wall

*are the drops and flakes of snow,
and the floors and snow-washed walls,
laid with red marble slabs,
encircled by deep-green pine trees,
crowned by diamonds of pearl-white snow,
in the dim light of the setting sun.*

*In the heart, heaving
with sorrow and longing.
and on the face, drenched
With tears.....*

Thakin Ba Hein, who lost life

*in the days of independence struggle
is mourned, imagined in mind,
in smouldering grief and sorrow.*

Dagon Taya

(Translated in prose)

2. Thakhin Hla Kun: Meeting with Ko Ba Hein

It was the 11th of the month of July, 1941, the date I was released by the British colonial government of Burma from the Annexe Jail at the town of Insein. (I spent nine months in that jail as a political prisoner and reached the age of minus one month of 19 years)

I came out of that jail with a special task to hand over a political thesis (which later became known as Insein Thesis in the Myanmar's political history) to Ba Hein or Thakhin Ba Hein.

Two of my close comrades were there to welcome me at the main jail gate. One was Thakhin Tin Mya, aged 17 plus some months. He was released a few weeks before me from the same den. My release was delayed by a few hours. Jailors taking change of the release procedure wanted to search my things before letting me go. They were not interested to look into other things than the top quality hat I had on. The hat (a British topee) made with serge cloth on inner pith or cork material was quite an expensive one. The jailor from the annexe jail and his superior at the main jail wanted the hat's outer bands stripped away to see what were there under the bands. When they touched the hat I protested: "Don't destroy the hat unless you can pay compensation of seven Kyats". They did not want to pay from their own pockets. Now there was the crisis! They talked something among them and decided to present the case to the Inspector General of Prison at Rangoon. They put in a telephone call their chief, Mr. McEvoy, a member of the IMS (Indian Medical Service). He hastily arrived. He asked what was the trouble. He told me to let the jailors search the object and promised me the compensation from his purse.

Now, the show began. From each piece of band came out a cutting of paper with part of a political resolution written in very small hand writing in English. When all parts connected into whole sheet it showed the draft resolution of the senior leaders of the Dobama Asiayone on the international situation that had changed. It explained that the policy held by the Asi-ayone and consequently by the Freedom Bloc that it brought into being needed a change from non-cooperation with the imperialist British war effort into cooperation in the common struggle against the Nazi-Fascist aggression to destroy the democratic world. It said the situation changed since June 22, 1941 when the Nazis began their war against the Soviet Union. The draft resolution pointed out that Burma must seek British promise for its independence and go into Anti-Fascist struggle might and main.

When Mr. McEvoy saw what was on the connected sheet of paper he requested me to read it and explain it for him. After I had read and explained he told me "Oh! That is all right. You can

take it away and go out now. Here is the seven Kyat compensation you asked for. He readied to give the money. I declined and left the destroyed hat, collecting the strips of paper into a complete sheet. I thanked him and came out the gate at a gallop. I could make a big sigh in the arms of the welcoming comrades.

That was the episode which has stuck in my memory in all the remaining days still now.

I recalled this episode at some length to emphasize the momentous development in our history. Forgive me please if I had dwelt on this before proceeding to the meeting with Ko Ba Hein!

My comrades led me to No.14, Myay Nu Steet, Myaynigon, residence of Ko Ba Hein. We met his wife who directed us to him. He was editing foreign news at his desk at the town office of the Myanmar Alin (New Light of Myanmar). I was utterly surprised to see such a youthful handsome man with such a beautifully wavy hair greeting me with such a sweet and hearty smile. Had I met him on the street I would have never thought this man to be such a famous student leader advanced into a prominent political leader. I might have taken him for a popular film actor!

I, being a jungle boy despite my growth into young nationalist, full-blown after one year term in Insein Annexe jail, I could not bring myself to believe this was the political leader the whole country recognized as their own.

Trying to forget my impression, I presented the draft resolution with my explanation. He gave all attention and invited me for further discussion at an appointed hour at the Dobama Asiayone HQ, where I must put up before returning to my native place.

In two days, the All-Burma Delegates' Conference of the Asiayone was to be convened. I must attend as a guest.

Meantime, I shall write about the top leaders of the Dobama-Asiayone who were my prison mates. I had learned much as a political student as well as a formal education student from them. My closest tutor was Thakhin Than Tun, secretary of the peasant affairs department at the Dobama Asiayone HQ. He was a D.T (Diploma in Teaching), a teacher at the Burma Muslim High School before becoming a politician. My political teacher was Thakhin Soe, who later became the Red Flag Communist leader in 1946 and the early propagandist of Marxism in Burma. Thakhin Nu was my most revered general tutor, guiding me in the elements of general politics, history, Buddhism and also health and sexuology subjects. He was the most senior in age among them. Thakhin Kyaw Sein, a labour affairs enthusiast. Thakhin Khin Aung, a peasant affairs enthusiast and a score of middle level Dobama leaders.

All of them gave me various kinds of knowledge. All of them liked me as a young brother. And I liked all of them as my own elder brothers. The nearly nine months of life in that high class but small sized jail gave me quite a satisfaction and enjoyment. Yes! You won't believe that those days gave me such a full advantage for advancing into a worthy man of the country.

Dobama Asiayone's All Burma Delegates' Conference was held on July 13, 1941. I attended as an observer. Thakhin Mya, a lawyer and Member of the House of Representatives (Parliament) was in the chair. When the policy on international situation was deliberated upon, I found Thakhin Ba Hein advocating to get help from the Japanese for the independence struggle against the British first and against the Japanese if and when they betrayed. I was not satisfied with his double-faced line of action. I was all for cooperation with the Allies' anti-Fascist war. I went back to my native town and began organizing the people for my line. The underground (the illegal) Communist Party took that line making me its sympathizer.

Then the Burma Government banned the Dobama Asiayone of which I was a township leader. On February 1, 1942, I became a political detainee, a prisoner, again. The law said I would gain my freedom only after the close of the war. The authorities sent me to the jail at Myingyan. There I met Thakhin Soe again and also other comrades, detainees like me. Thakhin Soe wrote another political thesis which later became known as Myingyan Thesis. The document was written in English. It took the same line as the Insein Thesis, and mentioned the hope that the British rulers would grant independence to Burma. The thesis also promised cooperation in the war effort if promise of independence was given now. His fellow detainees, myself included wrote a letter to Sir Stafford Cripps, the British Govt. Minister (for Armaments?) visiting India then, to meet Gandhi, Nehru and others. We asked him to accept our political position in that letter.

By about March third week, we were transferred to Mandalay Jail as the advancing Japanese army had moved up to important towns in Central Burma.

Ko Ba Hein, Thakhin Nu and others were in the Mandalay Jail then. We, all the detainees, had to stay in a small building, originally built for one of great Indian political leader, Mr. Subhas Chandra Bose when he became a prisoner of the Indian Government. The building was later meant for a few B class prisoners. At the time when we were put there the number of detainees there reached to more than two hundred. Many of them had to sleep on cots outside that building. Jail administrators had given up normal rules and let us live as we liked, eat what the food stores had in them, managing our jail life by ourselves in that big jail which had freed hundreds of inmates two,

three times, as the war - damaged city of Mandalay was only a few weeks away from Japanese seizure.

In that greatly depopulated big Jail we searched the warehouses for dry rations. We made division of labour group for cooking, for carrying water from central water supply tank, etc. Ko Ba Hein, the same height as mine, was with me to carry water in a tall barrel, nearly the same height as ours. The two of us had a stout pole and put it in the big handles for us to carry on our shoulders. Our speed from the tank was nearly one half hour for the distance of ten or so yards, taking rest every five minutes and laughing heartily looking at one another's poor physique. We had to keep our upper bodies naked so as to shoulder the pole freely with our shirts used to place under the pole.

Thus living, the day of freedom arrived as a result of negotiations between our seniors headed by Thakhin Nu and the Chief Jailor, deserted by his subordinates. Thakhin Nu made a deal with the chief jailor promising him a good post under the Japanese led new regime and also our assistance in carrying (by-pushing) his small car toward a safe place. The car did not start, because one comrade among us, a mechanic by profession, had secretly taken out the rotor arm from the distributor when that chief jailor was engaged in the talk with Thakhin Nu. We pushed the poor small car to reach some distance out of the Palace Gate. There our mechanic, telling the chief jailor he would like to check the fault again while the chief jailor take the driver's seat readying to try starting the engine. The jailor agreed. The mechanic put back the rotor arm. He gave the order to start the engine which awoke with loud sound. The jailor made signs of thanks several times and raced ahead. Thus we parted with the poor jail and its native chief.

A few days after that I joined the Burma Independence Army (The BIA) formed by General Aung San, I served on the staff of its Upper Burma HQ after taking officer training course under Bo Lin Yon (one of the Thirty Comrades). I brought some special assignments to success. The HFQ was established at Amarapura.

When the BIA was disbanded on on July 27, 1942, I resigned and joined the underground Communist Party in Yangon.

Thakhin Nu who wanted me as his foster son, made me live with him and his family since August, 1942 and then assigned me to go and stay with Thakhim Than Tun at 56, Golden Valley Road. Thakhin Than Tun, a bachelor, became a cabinet member in Dr. Ba Maw's Government under the control of the Japanese Army. I was to act as an aide cum house keeper while secretly working as a cadre of the Communist Party.

Ko Ba Hein and wife came to live with Bo Let Yar and family at No 54, on the same road as ours from late 1942 to the day when he, with wife, went into hiding to take command of the Resistance Movement against the Japanese in February or early March, 1945. Bo Let Yar (one of the Thirty Comrades), a high BDA (Burma Defence Army) officer at the War Office and Ko Ba Hein were very close comrades since student days. And the No 54 house situated next to our house. For 2 1/2 years Ko Ba Hein was my neighbor, my close leader, and my dear teacher.

I had to leave for India on secret mission to receive military training on 20 December, 1944, at the head of five other comrades. Reached U Thein Pe Myint's HQ. U Thein Pe Myint (the renowned novelist, journalist, writer) was the representative in India of the Resistance movement led by the Anti-Fascist Peoples' Freedom League, secretly formed by General Aung San, Thakhin Soe, Thakhin Than Tun with other socialist and nationalist elements. I arrived in Calcutta in early January. By arrangement with the Force 136 (organization of the South-East Asia Command of the Allies). The group I led, together with a few other comrades, was sent to Howrana, Ceylon (now Sri Lanka) for five weeks of military training (for leading the native guerrilla units).

After completing the training, we were sent back to Jessore, in East Bengal Province (now in Bangladesh) of India for a week of parachute training. Then the team of five parachutists (two of us Burmese officers, two British officers and one British sergeant - wireless operator) jumped into Burma in broad daylight on April 9, 1945. With all kinds of weapons, parachuted down, formed partisan units, fought the retreating Japanese army units in Pyinmana (now Naypyidaw) area, Toungoo area and north Pegu area. We fought for four and a half months till August 15, 1945, when the war ended. We put several hundred enemy troops out of action and captured more than a hundred war prisoners.

Ko Ba Hein whom the Allied troops addressed as Colonel, was then supervising our guerrilla operations from his HQ on the western Yomas (mountain ranges).

I had the chance to meet him several times at his home (which became the HQ of Trades Union Congress), in Myaynu Street in 1945. Then he fell ill with lung trouble. The illness worsened and he had to go back to his parents in Mandalay. At the General Hospital there, he passed away. The whole country mourned his death.

Ko Ba Hein (born July 1918) lived only for 28 years. He was student leader since 1935 and entered politics in 1939.

The memoir by Thakhin Hla Kun finished July 11, 2008 at the age of 86 years.

V. APPENDICES

MYANMAR LITERATURE PROJECT

Starting with an investigation into the NAGANI BOOK CLUB

The project's
Working Papers
are published by
the **Department of Southeast Asian Studies of Passau University**

Already Published:

- No. 10:1, An Introduction into the Nagani Book Club
- No. 10:2, Thein Pe, *Saya Lun* and *Royal Advisors*
- No. 10:3, Ba Hein, *The World of Capitalists*
- No. 10:4, Thein Pe, *Student Boycotters* (Two Volumes)
- No. 10:4.1, Additional Material on Students and Politics
- No. 10:5, Ba Khaing, *Political History of Burma*
- No. 10:6, Nu, *Gandalarit*
- No. 10:7, Mogyo, *José Rizal*
- No. 10:8, Two Books on World War and Burma
- No. 10:9, Two Books on the History of the Russian Revolution
- No.10:10, Soe, *Socialism* and Chit Hlaing, *Memories*
- No.10:100, Papers Presented at the Burma Studies Conference, Singapore 2006

A number of Nagani Books were scanned and are available on CD.

Details are available on request.

Mail orders and enquiries should be addressed to:

Hans-Bernd Zoellner

Email: habezett@t-online.de

INVITATION

Readers are invited to participate in the project by

- writing **comments and criticisms** on the contents of this and other volumes of this series;
- contributing **essays** on Burmese/Myanmar literature as a medium between the international world and Burmese society;
- providing **material** that sheds more light on the Nagani Book Club, its context and impact on Burmese intellectual and literary life;
- offering **assistance** as translators and commentators of book reports.

For contributions and questions, please contact:

Dr. Hans-Bernd Zoellner

University of Passau

Tel: 0049-40-8317961

Fax: 0049-40-84051735

Mail: habezett@t-online.de